

แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ประจำจังหวัด (ป.ป.จ.)

นายพงษ์พันธ์ โตสกุลไกร

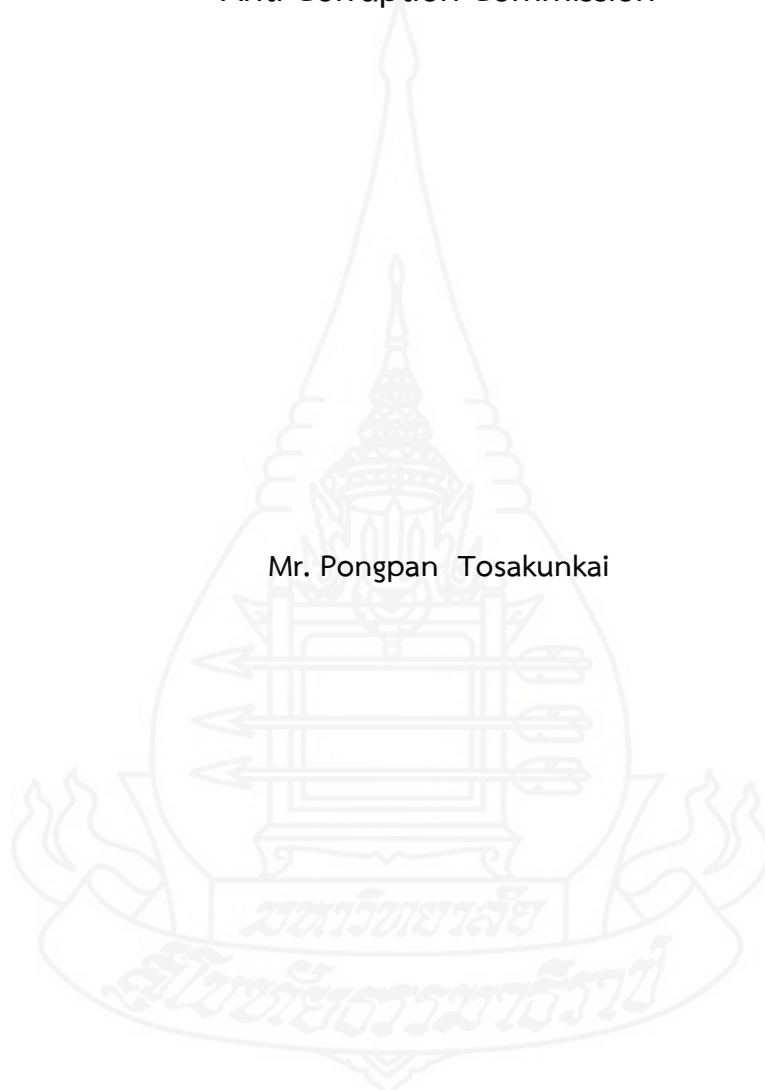
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

The Concept of the Establishment of the Provincial
Anti-Corruption Commission

Mr. Pongpan Tosakunkai

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ประจำจังหวัด (ป.ป.จ.)
ชื่อและนามสกุล นายพงษ์พันธ์ โตสกุลไกร
วิชาเอก การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พลศักดิ์ จิรไกรศิริ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมปถุณ นิยมไทย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา **คั่นคว่ำอึสระ** แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ประจำจังหวัด (ป.ป.จ.)

ผู้ศึกษา นายพงษ์พันธ์ โตสกุลไกร **รหัสนักศึกษา** 2558000424 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. อธิภัทร์ เสรีรังสรรค์
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (ป.ป.จ.)
วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ทราบถึงแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. (2) ศึกษาผลการดำเนินงานของ
คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค
และ (3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางในการแก้ไข

ในการศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจาก
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบการรวบรวม
และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตของประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. มาจากการที่รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้มี (1.1) การกระจายอำนาจด้านการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตไปในจังหวัด (1.2) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมและ
ช่วยแก้ไขปัญหการทุจริตในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ของประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม แต่เมื่อได้ดำเนินการ
ไปแล้วผลปรากฏว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้เกิดปัญหาขึ้นในการปฏิบัติงาน
งานในพื้นที่ เนื่องจาก (2.1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ.
ไม่ได้เป็นการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ
หากแต่เป็นการแบ่งอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปให้
คณะกรรมการ ป.ป.จ. ทำหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
ของตนเอง ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (2.2) การเกิดปัญหาบริหารจัดการทำให้
การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ สำหรับแนวทาง
การแก้ไขปัญหาคงต้องมี (3.1) การกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยใน
บางกรณีที่ไม่มีความซับซ้อนต้องมอบให้หน่วยงานหรือองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ในพื้นที่ได้มีอิสระในการดำเนินงานได้เอง (3.2) ควรมีกระบวนการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้
เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ (3.3) ควรมีการพัฒนาและนำเทคโนโลยี
สารสนเทศมาปรับใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความสะดวก
สำหรับภาคประชาชนในการช่วยตรวจสอบและร่วมแก้ไขปัญหการทุจริตในพื้นที่ต่างๆ

คำสำคัญ แนวคิด การจัดตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด

Independent Study title: The Concept of the Establishment of the Provincial Anti-Corruption Commission

Author: Mr.Pongpan Tosakunkai; **ID:** 2558000424;

Degree: Master of Political Science (Politics and Government);

Independent Study advisor: Dr. Thirapat Serirangsan Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The study on "The concept of the establishment of the Provincial Anti-Corruption Commission has three objectives: (1) to know the concept of establishing the Provincial Anti-Corruption Commission. (2) to study the performance of the the Provincial Anti-Corruption Commission on the prevention of corruption in the region and (3) to study the problems and obstacles of the Provincial Anti-Corruption Commission and solutions.

This study was a qualitative research study, consisting of studying, collecting and analyzing data from documents related to the establishment of the Provincial Anti-Corruption Commission and the related performance. Compiling and analyzing data from interviews with those involved in the implementation of anti-corruption work. Total of 10 persons.

The study indicated that: The concept of the establishment of the Provincial Anti-Corruption Commission is derived from the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2550 (2007). (1.1) Decentralization in the prevention and suppression of corruption in the province. (1.2) Opportunity for all sectors. The area has taken part and helped solve the problem of corruption in various provinces. Thailand's concretely. As a result, the performance of the the Provincial Anti-Corruption Commission has caused problems in the workplace in the area because (2.1) the law related to the power and duties the Provincial Anti-Corruption Commission. Does not decentralize the prevention and suppression of corruption according to the intent of the Constitution. But it is a division of power in the prevention and suppression of corruption from the National Anti-Corruption Commission to the Provincial Anti-Corruption Commission to prevent corruption and corruption in their own areas. Under the supervision of the NACC Board, together with (2.2) management problems, the operation of the National Anti-Corruption Commission can not achieve its objectives. The solution to the problem is (3.1) the decentralization of anti-corruption. In some cases, it is not necessary to provide the authorities or organizations with anti-corruption in the area with the freedom to carry out their own work. (3.2) The process should be open to the public. (3.3) Information technology should be developed and applied in the prevention and suppression of corruption. To facilitate the public sector to help detect and address corruption in various areas.

Keywords: Concept, Establishment, The Provincial Anti-Corruption Commission

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร. ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ความกรุณาให้ความรู้ และให้คำปรึกษาเพื่อชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำ ค้นคว้า ศึกษาข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาแนวความคิด ในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (ป.ป.จ.) พร้อมทั้งแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำการค้นคว้าอิสระสามารถสำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พลศักดิ์ จิระไกรศิริ ที่ได้ให้ความกรุณาปรึกษาแนะนำ และเป็นกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านผู้บริหาร และหน่วยงานต่างๆ ที่ได้ให้ข้อมูลที่อันเป็นประโยชน์สำหรับการจัดทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติๆ ทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการจัดทำการค้นคว้าอิสระ และติดตามผลการศึกษามาโดยตลอด

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือทั้งการให้กำลังใจ กำลังกาย กำลังทรัพย์ และอื่นๆ ที่ได้ช่วยเหลือจนถึงวันทำเอกสารเล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างเรียบร้อย

ขอขอบคุณแพนด้าแห่งมหานครไทรน้อย ที่เป็นกำลังใจและแรงผลักดันจนทำให้การจัดทำ ค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงตามเป้าประสงค์

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษา ค้นคว้า และศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค ต่อไป

พงษ์พันธ์ โตสกุลไกร
เมษายน 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดที่ว่าการทุจริต	5
แนวคิดที่ว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	11
แนวคิดที่ว่าการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น	27
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	32
บทที่ 3 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของไทย และต่างประเทศ	47
แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของไทย	47
แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศ	49
บทที่ 4 วิธีดำเนินการศึกษา	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.	63
การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงาน	72
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค	
ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางการแก้ไข	86
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
สรุปการวิจัย	95
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะ	107

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	117
ก แบบสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาข้อมูลแนวคิดในการจัดตั้ง คณะกรรมการป.ป.จ.	118
ข กลุ่มตัวอย่าง.....	121
ค การถอดเทปคำสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง.....	123
ประวัติผู้ศึกษา	169

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและเป็นปัญหาใหญ่ในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยก็เช่นเดียวกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการก็เป็นปัญหาทางสังคมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาปัญหาดังกล่าวได้เป็นส่วนสำคัญที่เป็นการบั่นทอนการพัฒนาประเทศ และเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเจริญในสังคมและความสงบสุขของประชาชนมาเป็นระยะเวลายาวนาน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสังคมไทยได้มีความตระหนักและเข้าใจถึงปัญหาและพิษภัยของการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการอย่างกว้างขวาง แต่ปัญหาดังกล่าว ก็ได้มีการพัฒนารูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนและยากแก่การตรวจสอบ หรือความเข้าใจของประชาชนทั่วไปที่จะเข้าถึงข้อมูลต่างๆ จนทำให้ยากที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เมื่อได้มีการศึกษาพบว่าประเทศไทยได้มีความพยายามที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านี้มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการออกกฎหมาย หรือการจัดตั้งองค์กร ที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมไปถึงการประพฤติมิชอบในวงราชการ โดยการดำเนินงานที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนนั่นก็คือ ในช่วงที่ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ป.ป.ป. รวมไปถึงการจัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือสำนักงาน ป.ป.ป. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ขึ้น เพื่อให้เป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. และสำนักงาน ป.ป.ป. เป็นหน่วยงานที่ต้องขึ้นตรงกับฝ่ายบริหารของประเทศ จึงพบปัญหาในเรื่องของการไม่มีความเป็นอิสระและถูกแทรกแซงการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ อีกทั้งไม่มีบทบาทในการเป็นผู้นำด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ จนถูกขนานนามว่า “เสือกระดาษ” ที่ไม่มีความน่ากลัว หรือสร้างความหวั่นเกรงแก่ผู้ที่ทุจริตในหน้าที่ราชการได้

จนเมื่อได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้กำหนดให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ขึ้น ทดแทน คณะกรรมการ ป.ป.ป. และสำนักงาน ป.ป.ป. เพื่อเป็นกลไกหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย และสร้างให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างเป็นระบบ

ถึงแม้ว่าจะมีการจัดตั้งหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ยังพบว่าปัญหาการทุจริตของประเทศไทยยังมีสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่รุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการสำรวจความรุนแรงของสถานการณ์การทุจริตของนานาชาติ ด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า การจัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต (corruption perception index : CPI) ซึ่งดำเนินการสำรวจในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตของประเทศไทยทั่วโลก โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) พบว่าตั้งแต่ที่ประเทศไทยเข้าร่วมการสำรวจค่าคะแนน CPI เมื่อปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบันพบว่าประเทศไทยมีคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่เพียง 37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยประเทศที่มีการทุจริตน้อยจะมีค่าคะแนนเข้าใกล้ 100 คะแนน ส่วนประเทศที่มีปัญหาการทุจริตมากจะได้คะแนนน้อยลงไปตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลการสำรวจบ่งชี้ว่าประเทศไทยยังประสบกับปัญหาการทุจริตของประเทศไทยยังมีอยู่จำนวนมาก และยังไม่มีความแนวโน้มที่จะดีขึ้น ประกอบกับจำนวนสถิติคดีการทุจริตของประเทศไทยที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 จนถึง 2558 พบว่ามีการร้องเรียนที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยมีเรื่องค้างสะสมถึง 10,945 คดี จำแนกเป็นเรื่องค้างสะสมที่ยกมาจากเริ่มก่อตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ถึง ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 9,513 คดี และเรื่องที่รับใหม่ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 3,050 คดี และดำเนินการแล้วเสร็จเพียง 1,618 คดี หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 12.88 ของคดีทั้งหมด

ดังนั้นเพื่อเป็นการพยายามแก้ไขปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นทั่วประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในระดับภูมิภาค โดยมุ่งหวังให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ในการปฏิบัติงานทั้งด้านการป้องกันการทุจริต การแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับการทุจริต และการตรวจสอบทรัพย์สินเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด โดยการดำเนินงานดังกล่าวจะอยู่ในขอบเขตอำนาจของจังหวัดที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่ จึงถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนงานเพื่อลดปัญหาการทุจริตของประเทศไทยให้ลดน้อยลง แต่เมื่อมีการกำหนดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พบว่ามีลักษณะเพียงการแบ่งอำนาจจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไปในพื้นที่เท่านั้น ยังไม่ได้มีการกระจายอำนาจลงไปในพื้นที่อย่างแท้จริง ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ ประกอบกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. พบปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการรับสมัคร การพิจารณาคัดเลือก จนถึงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จนทำให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งสรุปสาระสำคัญของประกาศฉบับนี้ก็คือ การลดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เหลือเฉพาะเพียงด้านการป้องกันการทุจริต และงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลางมอบหมายเพียงเท่านั้น จึงก่อให้เกิดคำถามว่ากลไกนี้สามารถที่จะช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ได้จริงหรือไม่ และความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ตลอดจนถึงทิศทาง

ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคควรจะกระจายอำนาจหรือแบ่งอำนาจหรือรวมอำนาจ จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (คณะกรรมการ ป.ป.จ.)
- 2.2 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางในการแก้ไข

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาศึกษาเฉพาะแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดไว้ และแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2552 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ.

3.2 ขอบเขตด้านวิธีการศึกษา วิธีการศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยง หรือมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. โดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยประธานหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกแปดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา โดยจะเป็นเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4.2 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด หมายถึง คณะบุคคลซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในจังหวัด โดยจะต้องมีคุณสมบัติ ภาระงานการสรรหา และอำนาจ

หน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

4.3 แนวคิด หมายถึง ความคิดที่เป็นแนวที่จะดำเนินต่อไป หรือความคิดสำคัญซึ่งเป็นแนวในการผูกเรื่องหรือความคิดอื่น ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องก็ได้ เช่น แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา

4.4 การทุจริต หมายถึง ความประพฤติชั่ว ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางกาย เรียกว่า กายทุจริต ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางวาจา เรียกว่า วาจทุจริต ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางใจ เรียกว่า มโนทุจริต

4.5 การจัดตั้ง หมายถึง การตั้งขึ้น หรือการแต่งตั้งให้มั่นคง

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้ทราบเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

5.2 ได้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

5.3 ได้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางในการแก้ไข

5.4 ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการแสวงหาแนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนาแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้อาศัยกรอบแนวคิด และทฤษฎีสำหรับใช้ในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึง ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการแสวงหาแนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนาแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค ได้ ดังนี้

1. แนวคิดที่ว่าด้วยการทุจริต
2. แนวคิดที่ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
3. แนวคิดที่ว่าด้วยการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น

1. แนวคิดที่ว่าด้วยการทุจริต

1.1 ความหมายของการทุจริต การทำความเข้าใจความหมายของคำว่า “การทุจริต” (Corruption) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากจะได้เป็นการสร้างความเข้าใจถึงสภาพปัญหาและพฤติกรรมหรือกระบวนการใดบ้างที่จะเข้าข่าย หรือสอดคล้องกับแนวคิดของการทุจริต สำหรับคำว่า “การทุจริต” เป็นคำที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และพัฒนาหลากหลายรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งอาจแตกต่างกันไปบ้างตามลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ

สำหรับประเทศไทย คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ทุจริต” จะได้แก่คำว่า “การฉ้อราษฎร์บังหลวง” ซึ่งในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” ไว้ว่า หมายถึง การที่พนักงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่เก็บเงินจากราษฎร แล้วไม่ส่งเงินเข้าหลวง หรือเบียดบังเงินหลวง และคำว่า “การทุจริต” พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ การประพฤติชั่ว การฉ้อฉล การคดโกง การฉ้อราษฎร์บังหลวง อย่างไรก็ตาม ในหน้าหนังสือพิมพ์และการพูดโดยทั่วไปคนไทยนิยมเรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษ จากคำว่า “Corruption” เป็น “คอร์รัปชัน” ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาและให้คำนิยามหรือความหมายของการทุจริต เอาไว้อย่างมากมาย หลากหลายมุมมอง ตัวอย่างเช่น

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ได้สำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายและกรอบความคิดในการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของการฉ้อราษฎร์บังหลวง พบว่าพฤติกรรมการฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นสิ่งที่มีมานานแล้ว โดยได้รับอิทธิพลจากระบบศักดินาและระบบอุปถัมภ์ ส่วนพฤติกรรมการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดจากองค์ประกอบด้านตัวบุคคลและสภาพแวดล้อม คือ ตัวข้าราชการและการกล่อมเกลาร่างสังคม และกระบวนการวิวัฒนาการไปตามสภาพการณ์ทางบุคลิกภาพ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จนปัจจุบันปัญหาการทุจริตกลายเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2543 : 13)

ผาสุก พงษ์ไพจิตร อธิบายว่า การทุจริตมิได้เกิดในวงราชการเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (Rent seeking) ของภาคเอกชน ในรูปการให้สินบน หรือสิ่งตอบแทนแก่นักการเมือง หรือข้าราชการเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าเช่าทางเศรษฐกิจ หรือกำไรจากสัมปทาน หรือ การขายสินค้าที่ถูกจำกัดจำนวนโดยนโยบายรัฐบาลด้วย (ผาสุก พงษ์ไพจิตร 25 : 2541)

อรทัย ก๊กผล ได้ให้ความหมายของคำว่า คอร์รัปชันในระบบราชการ คือ พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของข้าราชการ จากบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้เพื่อแลกกับการได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัว หรือการได้มาซึ่งเงินทอง ตำแหน่ง ยศศักดิ์ หรืออำนาจอิทธิพล เพื่อเสริมสร้างบารมีแก่ตนเอง และได้สรุปลักษณะที่สำคัญต่างๆ ของคอร์รัปชันไว้ดังนี้ คือ

1. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยคนๆ เดียว หรือหลายคนก็ได้
2. เป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากหน้าที่ ซึ่งบุคคลนั้นถูกคาดหวังที่จะประพฤติ
3. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในองค์กรสาธารณะ และต้องหลบซ่อน เพื่อหลีกเลี่ยง

การจับกุม

4. เป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ที่มีฐานะที่ต่ำขึ้น ไม่ว่าจะในเรื่องของทรัพย์สิน หรือสถานะ และได้กล่าวไว้ด้วยว่า ตัวอย่างของพฤติกรรมที่ถือว่าการคอร์รัปชันนั้นมีหลาย ประเภทรวมถึงการให้สินบน ซึ่งก็คือ การใช้รางวัลเพื่อจูงใจข้าราชการให้ตัดสินใจไปในทางที่ตรงกันข้ามกับความถูกต้องที่ควรจะเป็น การให้ตำแหน่งหน้าที่แก่เพื่อนฝูง หรือการให้ประโยชน์แก่ญาติพี่น้อง ที่เรียกว่า “การอุปถัมภ์พวกพ้อง อุตสาหกรรมครอบครัว หรือ การยกยอกทรัพย์สินของรัฐมาใช้ส่วนตัว (อรทัย ก๊กผล 2531 : 31)

ซามูเอล ฮันติงตัน (Samuel P. Huntington 1968 : 59) ได้ให้ความหมายของการคอร์รัปชันไว้ว่า เป็นพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่บิดเบือนไปจากปกติสถานอันเป็นที่ยอมรับ เพื่อที่จะใช้เป็นเป้าหมายส่วนตัว (Samuel P. Huntington 1968 : 59)

แมคมุลเลน (McMullen, M. 1961 : 181) นิยามว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทุจริตเมื่อเขายอมรับเงินหรือสิ่งที่มีค่าเป็นเงินหรือสิ่งที่มีค่าเป็นเงินเพื่อทำบางอย่างที่เป็นหน้าที่ของเขาไปในทางหนึ่งทางใด โดยอาจละเลยหน้าที่หรือใช้ดุลยพินิจในทางที่ไม่เหมาะสม

อาร์โนลด์ เจ. ไฮเดนไฮเมอร์ (Arnold J. Heidenheimer 1970 : 23) ได้แบ่งประเภทของการคอร์รัปชันไว้ตามลักษณะของการกระทำเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 คอร์รัปชันกรณีเล็กๆ น้อยๆ หมายถึง การโอนอ่อนผ่อนปรนการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องที่ไม่รุนแรงนัก เพื่อเพื่อผู้หรือพรรคพวก เช่น การละเว้นไม่เปรียบเทียบปรับเมื่อพรรคพวก กระทำผิดกฎหมาย หรือช่วยกลบเกลื่อนความผิดเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

ระดับที่ 2 คอร์รัปชันกรณีทำเป็นประจำ ได้แก่ การที่ข้าราชการรับของขวัญจากผู้ให้ ไม่ต้องการให้มีการกระทำใดๆ ตอบแทนในทันที แต่อ้างว่าต้องมีการให้เพื่อแสดงถึงไมตรีจิตมิตรภาพ นอกจากนั้นการใช้ระบบพรรคพวกหรือเครือญาติ ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งต่างๆ การพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการ ตลอดจนการเล่นพรรคเล่นพวกในการประมูลหรือทำสัญญาของหน่วยราชการ ก็ถือว่าการคอร์รัปชันประเภทนี้ด้วย

ระดับที่ 3 คอร์รัปชันกรณีรุนแรงที่หนักข้อขึ้นไป หมายถึงกรณีที่ข้าราชการมีเงื่อนไขว่าจะต้องรับสินบนก่อน จึงจะยอมปฏิบัติหน้าที่ที่ควรปฏิบัติหรือการที่ข้าราชการยินยอมให้มีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้กระทำผิดเหล่านั้น นอกจากนี้ยังรวมถึง การที่ข้าราชการบางประเภท มีการเสียเงินเพื่อซื้อตำแหน่ง จากผู้บังคับบัญชาในราคาสูง และผู้บังคับบัญชายินยอมให้ข้าราชการผู้นั้นหาเงินมาชดเชยเงินที่จ่ายไปจากการซื้อตำแหน่ง ด้วยการรับเงินจากผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนต่ออีกทอดหนึ่ง

กุนนาร์ ไมดัล (Gunnar Myrdal 1986 : 102) กล่าวว่า วัธีการคอร์รัปชันอีกวิธีหนึ่งที่เป็นวัธีการที่แพร่หลายมาก คือ การใช้เงินเร่งการทำงานของข้าราชการให้เร็วขึ้น ซึ่งหมายถึง การที่ผู้จะให้สินบนมิได้ต้องการผลตอบแทนใดๆ ที่ผิดกฎหมายจากข้าราชการผู้รับสินบน หากแต่ต้องการที่จะเร่งการทำงาน ตลอดจนการสั่งการของข้าราชการตามสายการบังคับบัญชาให้เป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น การกระทำเช่นนี้มิได้ผลให้เกิดความเคยชินต่อข้าราชการบางหน่วยงานที่จะนิ่งเฉยไม่ทำงานหากไม่มีการเร่งรัดด้วยวัธีการตัดสินบนดังกล่าว ดังนั้นข้าราชการประเภทนี้จึงมักที่จะให้มีกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับและขั้นตอนในการปฏิบัติราชการที่หยาบหยาบมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในลักษณะงานที่ประชาชนจะต้องเข้ามาติดต่อด้วย เพื่อที่จะทำให้ลู่ทางในการที่จะทำการคอร์รัปชันด้วยวัธีการนี้เป็นไปได้โดยสะดวก ทั้งนี้เพราะการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยสั่งการกระจายไปในหลายๆ จุดขององค์กรนั้น จะเป็นเครื่องผ่อนคลายการถูกเพ่งเล็งว่าจะมีการทุจริตมากกว่าก็ตาม แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วกลับกลายเป็นว่า เป็นการแบ่งสั่นปันส่วนเงินสินบนที่จะได้รับ เนื่องจากการเน่่งการทำงานนี้อย่างทั่วถึงกันในทุกระดับ

วิทแมน คเนปป์ (Whitman Knapp 1972 : 65) ได้ให้แง่คิดว่า การรับผลประโยชน์โดยมิชอบ แม้จะแพร่กระจาย แต่ก็ได้ไม่ได้หมายความว่า จะมึระดับความรุนแรงเท่าเทียมกันตำรวจผู้รับผลประโยชน์แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ พวกกินเนื้อ (Meat - Eaters) กับพวกกินหญ้า (Grass - Eaters) ซึ่งพวกกินเนื้อ ก็คือบรรดาตำรวจซึ่งใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในการแสวงหาผลประโยชน์ โดยการขู่เข็ญบังคับ ส่วนพวกกินหญ้า เพียงแต่รับผลประโยชน์ ซึ่งแล้วแต่โอกาสจะอำนวย

คำว่า “การทุจริตคอร์รัปชัน” เป็นคำที่มีนักวิชาการ และองค์กรระหว่างประเทศได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น “การละเมิดผลประโยชน์ส่วนรวมเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล” “การที่ข้าราชการใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อให้ได้มาเพื่อเงินที่นอกเหนือจากรายได้ประจำ” รวมถึง “การใช้อำนาจที่ได้รับมาในทางที่ผิดเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน” และ “การใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน” เป็นต้น แม้ว่าจะมีความแตกต่างในนิยามของการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ในภาพรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่าจุดร่วมของนิยามการทุจริตคอร์รัปชันคือ “การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ นักการเมือง รวมไปถึงนักธุรกิจเอกชน และประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้อง สำหรับที่จะที่ใช้อำนาจหน้าที่ทั้งของรัฐและของเอกชนเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว”

โดยทั่วไปนิยามของการคอร์รัปชันสามารถแบ่งออกเป็นสามลักษณะด้วยกัน (Qua 2003) หนึ่ง คือ การมองการทุจริตคอร์รัปชันโดยเน้นปัญหาพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ (public-office centred) สอง คือ การมองปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันทางระบบตลาด (market-centred) คือการมีอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของการทุจริตคอร์รัปชัน ผู้ที่ใช้ (ขาย) อำนาจรัฐเพื่อผลประโยชน์ตนนั้นทำได้ก็ต่อเมื่อมีผู้ที่ยอมที่จะซื้อ และนิยามประเภทที่สาม คือ การมองการทุจริต

คอร์รัปชันเป็นการเอาเปรียบหรือทำลายผลประโยชน์สาธารณะ (public-interest centred)

นอกจากนี้อาจจำแนกนิยามการทุจริตคอร์รัปชันโดยแบ่งเป็น

1. ตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้ (ชื่อ) (by nature) คือ การจ่ายเพื่อผลประโยชน์ (paying for benefits) เช่นเพื่อชนะการประมูล กับ การจ่ายเพื่อหลีกเลี่ยงผลเสีย (paying to avoid costs) เช่นการจ่ายให้ยกเว้นการถูกตรวจสอบหรือ เพื่อให้ได้บริการเร็วขึ้น

2. ตามระดับ (by level) คือ การทุจริตระดับเล็ก (petty corruption) และการทุจริตระดับใหญ่ (grand corruption) ซึ่งมักดำเนินการโดยผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงในรัฐบาลที่อาศัยอำนาจในการกำหนดนโยบายเอื้อผลประโยชน์เฉพาะตน รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชันจากมุมมองของฝ่ายเอกชนนั้น เช่น การขูดรีด (extortion) การให้เงินตอบแทนเพื่ออำนวยความสะดวก (kickback) การให้สินบนกับผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้ตน (bribe) การที่มีกลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลในการออกกฎหมาย กฎระเบียบที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่ม (state capture) การจ่ายเล็กจ่ายน้อยเพื่อความรวดเร็วในการบริการ (facilitation payments) โดยสรุปนิยามของการทุจริตคอร์รัปชันนั้นมีความสำคัญเพราะจะมีส่วนในการกำหนดจุดสนใจ ทำให้แนวนโยบายปรับเปลี่ยนไปตามมุมมองของปัญหา

การทุจริตคอร์รัปชันและการต่อต้านการคอร์รัปชันนั้นเป็นประเด็นที่รัฐบาล สังคม รวมทั้ง หน่วยงานในระดับประเทศให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ในระดับระหว่างประเทศนั้น ประเด็นเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันถูกหยิบยกขึ้นมาถกเถียงในองค์การสหประชาชาติตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 และออกเป็นมติในปี ค.ศ. 1975 โดยในครั้งนั้นมุ่งเน้นเรื่องการต่อต้านการติดสินบนในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ ต่อมาในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาระหว่างประเทศ ได้นำประเด็นเรื่องการติดสินบนในการทำธุรกิจระหว่างประเทศมาถกเถียง และพัฒนาเป็น Convention Combating Bribery of Foreign Public Official in International Business Transaction ซึ่งได้รับการรับรองช่วงปี ค.ศ. 1997 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 ในขณะที่ในองค์การการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารโลก ได้หยิบยกประเด็นเรื่องการต่อต้านการทุจริตในช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 โดยเชื่อมโยงกับประเด็นเรื่องการจัดการปกครองที่ดี วิธีการปกครองที่มีธรรมาภิบาล (good governance) โดยในช่วงปี ค.ศ. 2003 องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดให้มี UN Convention Against Corruption อย่างเป็นทางการ ซึ่งนับเป็นข้อตกลงหลักระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต โดยในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าประเด็นการต่อต้านการทุจริตเป็นวาระหลักของแทบทุกประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง (สำนักงาน ป.ป.ช. 2553 : 15)

จากความหมายของการทุจริตที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ามีความหมายที่หลากหลาย และมีขอบเขตที่กว้างขวางมาก กระนั้นอาจสรุปได้ว่าการทุจริต หมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ทุกลักษณะทุกมิติ มองได้ทั้งด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมือง นักธุรกิจ ประชาชน ที่กระทำหรือละเว้นโดยมิชอบด้วยหลักกฎหมาย หลักจริยธรรม ศีลธรรม ธรรมาภิบาล หลักผลประโยชน์ทับซ้อนและหลักผลประโยชน์สาธารณะ การทุจริตเป็นพฤติกรรมที่เบ่งเบนจากบทบาทหน้าที่เชิงปทัสสถานของคนที่มิชอบหน้าที่สาธารณะ และเบี่ยงเบนไปจากหลักเกณฑ์ที่มีอยู่ ทั้งนี้เพราะการสนใจหรือการได้รับแรงจูงใจจากผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง โดยใช้อำนาจและอิทธิพลที่มีอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ที่มีอยู่ ดำเนินการไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบ การรับสินบน ริดไถ การละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ ริเริ่มโครงการใหม่ๆ ออกกฎหมายใหม่ๆ หรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้มีช่องทางเบียดเบียนทรัพย์สินของชาติที่จะใช้เพื่อประโยชน์

สาธารณะมาเป็นของส่วนตัว ในปัจจุบันรูปแบบของการทุจริตมีการบูรณาการรูปแบบและวิธีการก้าวหน้าไปมาก เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน แยกย่อย ไม่ผิดกฎหมาย จนอาจเป็นการยากที่จะทำความเข้าใจได้อย่างทันสถานการณ์ หรือกล่าวสั้นๆ ได้ว่าการทุจริตเป็นพฤติกรรมของทุกฝ่ายไม่เพียงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการ แต่รวมถึงนักการเมือง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไป ซึ่งแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง โดยเบี่ยงเบนไปจากปทัสสถานของสังคมที่สามารถสังเกตเห็นได้ เป็นพฤติกรรมที่มีรูปแบบหลากหลาย มีทั้งที่กระทำผิดกฎหมายโดยตรงและอาจกระทำอย่างแยบยลจนกฎหมายเงื้อมมือเข้าไปจัดการไม่ได้ เพราะไม่มีหลักฐานเอาผิด หรืออ้างว่าเป็นการใช้ดุลยพินิจตามหน้าที่ หรืออาศัยช่องว่างของกฎหมาย

1.2 ลักษณะของการทุจริต

การทุจริตอาจจะมีการแบ่งลักษณะของการทุจริต ออกเป็น 7 รูปแบบ ดังนี้

1. การใช้อำนาจ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้าราชการ ใช้อำนาจของตนไปในทางที่ผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้พิเศษแห่งตน การเกิดการทุจริตนั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการได้รับเงินเดือนน้อยไม่เพียงพอกับค่าครองชีพ หรือมีความรู้สึกที่ว่าตนได้รับเงินเดือนน้อย โดยการเปรียบเทียบกับบุคคลในสาขาอาชีพอื่นๆ หรือโดยความโลภที่อยากจะมีมั่งคั่งร่ำรวยมากยิ่งขึ้น จึงพยายามหาโอกาสที่จะใช้อำนาจของตนไปในทางที่ผิด โดยการรับสินบนเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงไป การทุจริตนั้นอาจจะเกิดขึ้นได้ทั้งฝ่ายประชาชนและฝ่ายตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเอง คือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นทั้งสองฝ่าย อันเป็นการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น ประชาชนบางคนต้องการที่จะปฏิบัติตัวนอกเหนือกฎหมายก็ต้องให้สินบนหรือสินจ้างกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการก็กระทำการทุจริตโดยพยายามเบียดบังเอารายได้ของชาติไปเป็นรายได้ส่วนตัวเสีย การทุจริตเป็นการใช้อำนาจตามอำเภอใจในทางที่ไม่ยุติธรรม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การทุจริตนั้นเกี่ยวข้องกับอำนาจในทางที่ผิด แอ็คตัน ได้กล่าวว่า เมื่อมีอำนาจก็มักอยากที่จะใช้อำนาจไปในทางที่ผิด และเมื่อมีอำนาจมากก็ยิ่งใช้อำนาจไปในทางที่ผิดมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า อำนาจเป็นส่วนประกอบสำคัญของการทุจริตอย่างหนึ่งโดยเฉพาะอำนาจที่เป็นทางการ และใช้ไปในทางที่หันเหจากจุดมุ่งหมายเดิมของผู้ที่ยึดถืออำนาจ ระบบการให้ค่าบริการโดยทั่วไปแล้วไม่ใช้การทุจริต นอกจากว่าได้มีการให้กันโดยจงใจที่จะเป็นการให้สินบน ซึ่งมักจะตัดสินได้ยากเพราะเป็นส่วนที่ปกปิดไว้เป็นความลับเสมออยากต่อการตรวจสอบ

2. ความน่าจะเป็นทางใจ การทุจริตจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีฝ่ายริเริ่มการกระทำกับฝ่ายตอบสนองการกระทำนั้น ลักษณะสำคัญของการทุจริตจึงอยู่ที่การปฏิสัมพันธ์ที่ต้องตีความระหว่างสองฝ่ายในลักษณะเช่นนี้ การตัดสินใจในการกระทำการทุจริตจึงขึ้นอยู่กับ การคาดการณ์ของทั้งสองฝ่าย การคาดการณ์ที่ว่านี้อาจจะแสดงออกมาโดยความคิดเรื่องความน่าจะเป็นทางใจ เนื่องจากการทุจริตเป็นเรื่องของความรู้สึก จึงเป็นเรื่องที่น่าจะเป็นทางใจ โดยปกติความน่าจะเป็นทางใจก็ไม่อาจใช้เกณฑ์ใดๆ มากำหนดได้แน่นอน การประมาณค่าของความน่าจะเป็นทางใจก็ไม่อาจใช้เกณฑ์ใดๆ มากำหนดได้แน่นอน การประมาณค่าของความน่าจะเป็นทางใจนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามความรู้สึกในขณะนั้นๆ เพราะฉะนั้นพฤติกรรมของการทุจริตแต่ละครั้งแม้จะเกิดขึ้นซ้ำๆ กันก็อาจจะมีพื้นฐานความรู้สึกที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ตัวแปรที่น่าสนใจที่เป็นสาเหตุของการเกิดการทุจริตโดยทั่วไปนั้นอาจแบ่งออกเป็น

3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ตัวแปรด้านบุคคล ตัวแปรด้านระบบราชการและสังคม และตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบภายนอกอื่นๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

3. ของขวัญ ของกำนัล คำนิยามของคำว่า เงินใต้โต๊ะ ของขวัญ และของกำนัลนั้น เป็นเรื่องของวัฒนธรรม ที่เป็นพลวัตรและปรับเปลี่ยนเรื่องไป ถ้าในประเทศใดกำหนดเรื่องนี้ไว้ว่าเป็นเรื่องของการทุจริตก็ต้องกำหนดไว้ในตัวบทกฎหมายให้ชัดเจน และต้องมีการจัดทำหรือมีเอกสารรายงานถึงค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้ไว้ให้ชัดเจน แต่ส่วนใหญ่ถ้าค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ถูกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการ หรือนักการเมือง ก็มักจะถือว่าเป็นเรื่องของการทุจริตทั้งสิ้น

4. การทำบุญหรือการให้ทาน โดยการให้ทานหรือการทำบุญนั้น อาจเป็นการทุจริตหรือไม่ก็ได้ ในบางกรณีการทำบุญหรือการให้ทานก็อาจจัดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเทคนิคของการทุจริต และเป็นเครื่องพรางตาของการกระทำการทุจริต โดยทั่วไปแล้วการให้ทานหรือการทำบุญถือว่าเป็นการเสียสละ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตแห่งความหมายของการทุจริต แม้แต่การจ่ายค่าบริการ หรือการให้ของขวัญกับบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยความสมัครใจก็มีใช่เป็นการทุจริต หากแต่เป็นความใจดีมีเมตตาของผู้ให้ กรณีทั้งหมดนี้ถือเป็นการให้ แต่การทำบุญหรือการให้ทานจะถูกถือว่าเป็นการทุจริตได้ก็ขึ้นอยู่กับเจตนาที่แท้จริงและการละเมิดปทัสถานทางสังคม

5. การช่วยญาติมิตร การให้ตำแหน่งหน้าที่แก่เพื่อนฝูงหรือที่เรียกว่า “การเล่นพรรคเล่นพวก” หรือให้ประโยชน์แก่ญาติพี่น้องที่เรียกว่า “ลัทธิเกื้อหนุนญาติมิตร” โดยทั่วไปจะถือว่าการกระทำความดังกล่าวเป็นการทุจริต เพราะถือว่าเป็นการเอารัดเอาเปรียบส่วนรวม และไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งเกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม

6. เรื่องส่วนตัว การเล่นพรรคพวกนั้นสืบเนื่องมาจากระบบส่วนตัว ระบบส่วนตัวนี้เป็นรากฐานขององค์การแบบไม่เป็นทางการ และระบบอุปถัมภ์ หรือระบบการแจกตำแหน่งให้แก่พรรคพวก คำว่า “ส่วนตัว” มาจากความสัมพันธ์แบบเครือญาติและเพื่อนฝูง คำว่าระบบส่วนตัวมีความหมายถึงระบบแห่งความสัมพันธ์ที่มีรากฐานมาจากความเป็นเครือญาติ ซึ่งระบบส่วนตัวนี้ก่อให้เกิดองค์การแบบไม่เป็นทางการอันเป็นรากฐานของระบบอุปถัมภ์ดังกล่าว

7. การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ลักษณะของการกระทำที่ถูกกำหนดไว้ว่าเป็นการทุจริตที่ชัดเจนที่สุด คือ การกระทำที่มีลักษณะของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 100 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ว่าห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการต่อไปนี้

1) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐผู้นั้น ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

2) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

3) รับสัมปทาน หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นห้างหุ้นส่วน หรือเป็นบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

4) เข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษาตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของ ผลประโยชน์ของธุรกิจนั้นอาจจะขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อ ความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ทั้งนี้บทบัญญัติดังกล่าวยังหมายรวมไปถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐและคู่สมรสในตำแหน่งตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ด้วย (วรรณภา วามานนท์ 2550 : 22)

2. แนวคิดว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ราชบัณฑิตยสถาน กล่าวว่า ป้องกัน หมายถึง กั้นไว้เพื่อต้านทานหรือคุ้มครอง ซึ่ง เจริญ เจษฎาวัลย์ กล่าวว่า การป้องกันการทุจริต หมายถึง การดูแลรักษาทรัพย์สินเงินทองให้มีความปลอดภัยจากการถูกทุจริตฉ้อโกงทางการเงินจากทุกคนชั่วโดยกลวิธีการต่างๆ นั้น ผู้รับผิดชอบควรสร้างแนวป้องกันทรัพย์สินไว้ อย่างไรก็ตาม ในการป้องกันการทุจริตนั้น ย่อมมี ต้นทุนค่าใช้จ่าย (Cost) เสมอ หลักการป้องกันที่ดี จึงต้องมีการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนที่ต้องจ่าย ในการป้องกันการทุจริตแต่ละเรื่อง การป้องกันการทุจริตเป็นมาตรการที่สำคัญเพื่อมิให้เกิดการทุจริตขึ้น โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้กำหนดภารกิจการป้องกัน ดังนี้ ภารกิจที่หนึ่ง คือ การกำกับ ดูแล คุณธรรม จริยธรรม ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ภารกิจ ที่สอง คือ การเสนอมาตรการความเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น มาตรการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวกับพืชเกษตร เป็นต้น ภารกิจที่สาม คือ การดำเนินการส่งเรื่องให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ภารกิจที่สี่ คือ การเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยม ในความซื่อสัตย์สุจริต ภารกิจที่ห้า คือ การดำเนินการให้ ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภารกิจที่หก คือ การ ดำเนินการเกี่ยวกับการต่างประเทศ โดยเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์ใน การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศ ในการต่อต้านการทุจริต ภารกิจที่เจ็ด คือ การดำเนินการวิจัยและวิชาการ เพื่อโดยเป็นศูนย์กลางการ วิจัยและแหล่งวิชาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งการให้ทุนในการวิจัย แก่บุคคลหรือ คณะบุคคล โดยให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ใน เขตจังหวัดดังนี้ อำนาจหน้าที่ที่หนึ่งส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยประสานความ ร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึง ผลกระทบจากการทุจริตโดยดำเนินการเพื่อการป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยม เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต อำนาจหน้าที่ที่สอง พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะ

ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อำนาจหน้าที่ที่สามปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายการป้องกันการทุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้านการป้องกันเป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง ด้านตัวระบบ มีอำนาจหน้าที่เสนอมาตรการ ความเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรือวางแผน โครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้านที่สอง ด้านตัวบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเพื่อเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (อรุณกันพร้อม 12 : 2560)

ทั้งนี้ ประเทศไทยมีความพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือ กลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในรูปแบบของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ร่วมมือกับรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ดำเนินการผลักดันยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2551 ถึงปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวได้สร้างให้ ทุกภาคส่วนในสังคมเกิดความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเอง แต่เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังคงประสบปัญหาความรุนแรงในการทุจริต โดยเหตุปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้เท่าที่ควร สืบเนื่องมาจากปัญหาการเมืองภายในประเทศ รวมถึงการวิวัฒนาการของปัญหา การทุจริตซึ่งมีรูปแบบที่สลับซับซ้อน ยากต่อการตรวจสอบของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการปรับปรุงและปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อเป็นการต่อยอดและพัฒนาให้งานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้ประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายที่ยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ

โดยจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากกฎหมาย ระเบียบ แผนยุทธศาสตร์ หรือการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564 มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับฐานความคิดและสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วนของสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และพรรคการเมือง มีการปฏิบัติตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตให้ชัดเจน ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตทั้งในส่วนของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงเป็นการแสดงเจตจำนงการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องมีการเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามา

มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ โดยการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะต้องปฏิบัติงานในเชิงรุก และมีความเด็ดขาด รวดเร็วในการแก้ไขปัญหาการทุจริต เพื่อเป็นการสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของกระบวนการปราบปรามการทุจริต ซึ่งเมื่อการดำเนินงานดังที่กล่าวมาสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ก็เชื่อว่าจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยให้ได้ค่าคะแนนตามเป้าหมายไว้ที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม

ประกอบกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้มีข้อคำนึงหลายประการในการกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกระแสของโลกในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยสำหรับประเทศไทยได้มีการกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง ในลักษณะของการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมในการประพฤติปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตในทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ามีสาระสำคัญที่ควรนำมาใช้สำหรับกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
2. วาระปฏิรูปที่ 1 : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ
3. กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี
4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)
5. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564
6. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556 – 2561
7. แนวนโยบายและข้อสั่งการของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.)

สำหรับในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับการออกแบบระบบโครงสร้างอำนาจที่มุ่งเน้นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มทางการเมือง และผู้บริหารระดับสูง ให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จากการที่รัฐธรรมนูญฯ ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องปัญหาการทุจริต เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวทวีความรุนแรง และแทรกซึมไปกับทุกภาคส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นในภาคราชการ ภาคเอกชน หรือแม้กระทั่งภาคประชาสังคม ดังนั้นรัฐบาลและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จึงสร้างกฎหมาย มาตรการ หรือกลไก สำหรับป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้มีภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือในสายตาของนานาชาติ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดอยู่ในหมวดที่ 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยว่า “...บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ” เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะกระทำนั้น จะเป็นการกระทำโดยภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคมอื่นๆ โดยการกำหนดอย่างชัดเจนในลักษณะนี้ ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นหน้าที่ที่ประชาชนชาวไทยทุกคนร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติ ประชาชนทุกคนพึงมีความตระหนักและเข้าใจถึงผลกระทบจากการทุจริตอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังเป็นโอกาสของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ร่วมสร้างกระแสการต่อต้านหรือรังเกียจการทุจริตให้แพร่กระจายไปในทุกภาคส่วนของสังคมไทย นอกจากนี้รัฐธรรมนูญฯ ยังได้กำหนดอย่างชัดเจน ในหมวดที่ 5 หน้าที่ของรัฐ ว่า “รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านการทุจริต หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งการที่ร่างรัฐธรรมนูญฯ กำหนดในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้รัฐสนับสนุนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างชัดเจน โดยถือเป็นหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้รับการคุ้มครองจากรัฐอย่างเต็มที่ตามที่กฎหมายกำหนด

สำหรับการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐจะต้องเสริมสร้างให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก มีประสิทธิภาพที่สำคัญคือไม่เลือกปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรม ตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้ง หรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และรัฐจะต้องจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว ซึ่งการที่รัฐธรรมนูญฯ ได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและการบริหารงานบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมนั้น สืบเนื่องมาจากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล มีการโยกย้ายที่ไม่เป็นธรรม บังคับหรือชี้แนะให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานโดยไม่ยึดมั่นในหลักผลประโยชน์แห่งรัฐ รวมถึงมุ่งเน้นการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองรวมถึงพวกพ้อง ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐธรรมนูญฯ จึงได้มีความพยายามที่จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าต้องการสร้างประสิทธิภาพในระบบการบริหารงานราชการแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามที่กำหนดเอาไว้ เพื่อเป็นการสร้างบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผยและมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและ

ประชาชนส่วนรวม และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และรัฐมนตรี ต้องคำนึงถึงการขัดกันแห่งผลประโยชน์ด้วย

สำหรับองค์กรที่รัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้ทำหน้าที่เป็นองค์กรอิสระ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้แก่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ยังคงไว้ซึ่งจำนวนและวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ตามเดิมเหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีจำนวน 9 คน และมีวาระการดำรงตำแหน่ง 7 ปี เพียงวาระเดียว ซึ่งในรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในมาตรา 234 ดังนี้

1. ใต้วงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติกรรมการร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2. ใต้วงและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

4. หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ตามข้อ 1 2 และ 3 ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือใต้วงเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

จากอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการปราบปรามการทุจริต ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการนำเอาตัวผู้ที่กระทำความผิดหรือทุจริตต่อหน้าที่ราชการมาลงโทษตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องเน้นในเรื่องของการมีประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม เนื่องจากในอดีตและปัจจุบัน การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ถูกตั้งคำถามจากสังคมและภาคประชาชนในเรื่องของมาตรฐาน และความล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

รวมถึงกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการปฏิรูปการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีความสำคัญและเป็นที่มาให้รัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ อย่างรวดเร็วสมกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สืบเนื่องจากการกำหนดโครงสร้าง ภารกิจ อำนาจหน้าที่ จากรัฐธรรมนูญฯ เพื่อให้การดำเนินงานปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติงานได้จริง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงตั้งสภาปฏิรูปแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่างๆ โดยได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2559 เพื่อปฏิรูประบบกลไกและปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

การปฏิรูประบบกลไกและปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ ในฐานะองค์กรที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการปฏิรูประบบกลไก และปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน จึงได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์และมีข้อเสนอเพื่อปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นระบบมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน เป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย จึงได้เสนอให้มียุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” เพื่อปฏิรูป “คน” ให้มีจิตสำนึกและสร้างพลังร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยมุ่งเน้นแนวคิดที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางของการปฏิรูปดังกล่าว ซึ่งยุทธศาสตร์นี้เป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ในด้านวิธีการ “คน” เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา เพราะถ้าคนในสังคมส่วนใหญ่มีจิตสำนึกในเรื่องการต่อต้านการทุจริต และเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ จะทำให้การทุจริตเกิดขึ้นได้ยากในสังคม เพราะสังคมจะถือว่าเรื่องการทุจริตเป็นเรื่องที่มีความร้ายแรงและยอมรับให้เกิดขึ้นไม่ได้ในสังคม ดังนั้น “คน” จึงเป็นตัวหลักสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ซึ่งการดำเนินงานปฏิรูปเรื่องดังกล่าว มี 3 แนวทาง

แนวทางที่ 1 สร้างจิตสำนึกที่ตัวบุคคล เริ่มต้นทำให้ “คน” แต่ละคน ในแต่ละกลุ่มเป้าหมายมีจิตสำนึกที่ถูกต้อง รับผิดชอบชั่วดี อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำตระหนักถึงผลเสียหายร้ายแรงของการทุจริตคอร์รัปชัน มองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่น่ารังเกียจ เป็นการเอาเปรียบสังคมและสังคมไม่ยอมรับ

แนวทางที่ 2 สร้างเครือข่ายและกลไกเชิงสถาบันเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของ “คน” ที่มีจิตสำนึกเพราะคนแต่ละคนต่างอยู่ภายใต้องค์กร กลุ่มสังคม หรือภาคส่วนต่างๆ การออกแบบให้มีระบบและกลไกให้ปัจเจกบุคคลที่มีจิตสำนึกให้ได้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สร้างพื้นที่ให้คนดีมีที่ยืนในสังคม สร้างพลังกลุ่มที่มีขวัญและกำลังใจในการทำความดี และมีกลไกเชิงสถาบันบางอย่างรองรับจะช่วยสร้างความเข้มแข็งและขยายขอบข่ายของกลุ่มคนที่มีจิตสำนึก จนเป็นจิตสำนึกกรวมหมู่ที่มีพลังปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมของสังคม

แนวทางที่ 3 สร้างพลังคุณธรรมเพื่อปฏิบัติสังคมในภาพใหญ่ ด้วยการส่งเสริมและสร้างกลไกบางอย่างที่ทำให้เครือข่ายของผู้ที่มีจิตสำนึกถึงความถูกต้องนี้มีพลังต่อต้านการทุจริตเป็นกลไกตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริตเพื่อรักษาประโยชน์ของสาธารณะ สร้างพลังต่อต้านและลงโทษทางสังคมต่อผู้กระทำการทุจริต

โดยการดำเนินงานปฏิบัติยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ด้าน จะดำเนินงานใน 7 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่ 1 เด็กและเยาวชน ในทุกช่วงกลุ่มอายุ ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ 2 ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กลุ่มเป้าหมายที่ 3 นักการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และพรรคการเมือง

กลุ่มเป้าหมายที่ 4 ธุรกิจเอกชน (ผู้ประกอบการธุรกิจ บริษัท ห้างร้าน พนักงานเอกชน องค์กรที่ทำงานส่งเสริมและกำกับดูแลภาคธุรกิจเอกชน)

กลุ่มเป้าหมายที่ 5 สื่อมวลชน (รวมทั้งองค์กรวิชาชีพสื่อ)

กลุ่มเป้าหมายที่ 6 ประชาสังคม (กลุ่มและองค์กรไม่แสวงหากำไร องค์กรภาคประชาชน องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรวิชาชีพ สมาคม มูลนิธิ รวมทั้งองค์กรทางศาสนา)

กลุ่มเป้าหมายที่ 7 ประชาชนทั่วไป

2. ยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อปฏิรูประบบและองค์กรเพื่อสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการปฏิรูปด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อเป็นระบบป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน เสมือนการสร้างระบบภูมิคุ้มกันทุกภาคส่วนในสังคม เช่น ภาคการเมือง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมถึงภาคประชาชน โดยทุกภาคส่วนของสังคมต้องมีหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย

หลักนิติธรรม ปฏิรูปกฎเกณฑ์กติกาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรให้มีความชัดเจนสร้างการยอมรับร่วมกัน และสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างโปร่งใสในการกำหนดกฎเกณฑ์กติกา กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการ การเข้าถึงข้อมูล

การเสริมสร้างกลไกสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการดำเนินการภาครัฐ การตั้งกองทุนเพื่อการทำงานของประชาชนในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

การลดการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น การกำหนดขั้นตอนกระบวนการระยะเวลาในการปฏิบัติงานในการบริหารประชาชน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติอนุญาต

การเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า

การขจัดโอกาสการทุจริตด้วยการตรวจสอบ จับกุม ลงโทษอย่างเคร่งครัดและจริงจัง เช่น การสร้างกลไกการลงโทษทางสังคม (social sanction) การริบทรัพย์ การชดใช้ทางแพ่ง

การลดการแทรกแซงทางการเมือง เช่น การแต่งตั้งข้าราชการระดับสูง และ คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ด้วยระบบคุณธรรมและจริยธรรม

3. ยุทธศาสตร์การปราบปราม เพื่อปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการต่อกรณีการทุจริต ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะพบว่าในปัจจุบันมีองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ในการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ จำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่การดำเนินงานของหน่วยงานข้างต้นยังประสบปัญหาในการจัดการกับปัญหาการทุจริตในเชิงผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพ ทั้งนี้ มาจากการเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระจายเต็มพื้นที่ทั่วประเทศ รวมทั้งมีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินครั้งใหญ่ ในช่วงปี พ.ศ. 2545 ทำให้เกิดหน่วยงานรูปแบบใหม่ตามมาอีกจำนวนมาก จนทำให้องค์กรตรวจสอบมีภาระในการตรวจเพิ่มมากขึ้น เรื่องร้องเรียนที่เกิดจากทั้งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเพิ่มมากขึ้น มีสำนวนคดี และผลการพิจารณาวินิจฉัยในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มากยิ่งขึ้นจนเกิดเป็นภาระงานคดีค้างและล่าช้า จนส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมและประชาชนที่มีต่อองค์กรอิสระต่างๆ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเร่งรัด และพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรอิสระ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนการทุจริตให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันควร สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำการทุจริตขึ้นอีกในอนาคต ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการปฏิรูปองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานต่อต้านการทุจริตภาครัฐ มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาการทุจริต ทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร การเข้าสู่ตำแหน่งของกรรมการองค์กรอิสระ ความมีอิสระในการกำหนดนโยบายของคณะกรรมการองค์กรอิสระ มีทรัพยากรการบริหารที่เพียงพอและไม่ถูกครอบงำโดยรัฐบาล ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน และการมีบุคลากรที่มีความสามารถเพียงพอ ยุทธศาสตร์การปราบปรามการทุจริตขององค์กรอิสระ และหน่วยงานเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในภาครัฐที่มีประสิทธิภาพจึงประกอบด้วย

โครงสร้างขององค์กรอิสระ จะต้องทำการศึกษาทบทวนการกำหนดจำนวน คุณสมบัติและทักษะของบุคคลที่สมควรได้รับการสรรหาเป็นกรรมการองค์กรอิสระว่าจะต้องมีจำนวนเท่าใด ใช้คนที่มีคุณสมบัติและทักษะทางด้านใด มากน้อยแค่ไหน จึงจะเหมาะสมกับลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบและปริมาณงาน องค์กรประกอบของคณะกรรมการสรรหาในแต่ละองค์กรอิสระให้มีความหลากหลาย เพื่อป้องกันการ block vote หรือการวิ่งเต้นกับกรรมการสรรหา และมีกระบวนการสรรหาที่สามารถยึดโยงกับประชาชนได้ ตลอดจนวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการองค์กรอิสระจะต้องมีระยะเวลาเท่ากัน

อำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นองค์กรที่กำหนดให้มีขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหาร จึงควรเป็นอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในสำนวนคดี เพื่อเสนออัยการส่งฟ้องศาลชำนัญพิเศษภายในกรอบเวลาที่แน่นอน

กระบวนการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนและคดี ต้องยึดหลักธรรมาภิบาล และความเป็นธรรม ตลอดจนการมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำคนผิดมาลงโทษได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

การมีหน่วยงานธุรการที่มีความเข้มแข็ง โดยมีกฎหมายจัดตั้งและการบริหารจัดการองค์กรของหน่วยงานธุรการหรือหน่วยงานที่นำนโยบาย (กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์กร

อิสระกำหนดขึ้น) ไปปฏิบัติ ให้แยกต่างหากจากคณะกรรมการองค์กรอิสระ และต้องกำหนดโครงสร้างภายในที่สามารถรองรับกับสภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการทุจริตได้

การศึกษาและทบทวนหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริตว่าจะยังคงให้อยู่ภายใต้กำกับของรัฐบาลในการทำหน้าที่ทางด้านการต่อต้านการทุจริตอีกต่อไป หรือควรให้มีการยุบรวมเข้ากับองค์กรอิสระที่มีอยู่เดิมหรือยกฐานะขึ้นเป็นองค์กรอิสระขึ้นมาใหม่หรือไม่

ทั้งนี้ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้ คือ

1. สังคมไทยจะมีวัฒนธรรมในการไม่โกง และมีค่านิยมในการไม่ยอมรับและไม่นับถือบุคคลที่มีฐานะร่ำรวยขึ้นมาจากการทุจริต
2. ระบบกฎหมายของไทยในการต่อต้านการทุจริตไม่เปิดช่องให้มีการทุจริต หรือไม่สามารถทำการทุจริตได้ง่าย ตลอดจนมีการศึกษาพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ที่จะต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง

3. องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐมีความเข้มแข็งในการจัดการกับปัญหาการทุจริต ทั้งกระบวนการปฏิบัติงานที่มีความกระชับ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ งบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงานส่งผลให้การบริหารราชการมีธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และตรวจสอบได้

4. องค์กรธุรกิจทั้งภายในและต่างประเทศมีการลงทุนภายในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการที่ไม่ต้องวิตกกังวลต่อการมีต้นทุนมากขึ้นจากปัญหาการเรียกรับเงินเพื่อการขอรับบริการ หรือปัญหาจากการไม่สามารถขออนุญาตได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์รวมถึงการปฏิรูปที่ตั้งกล่าวมาล้วนมีเป้าหมายที่จะแก้ไขและลดปัญหาการทุจริตในประเทศไทยให้บรรเทาเบาบางลง พร้อมทั้งมีค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2562 ควรจะได้คะแนนไม่น้อยกว่า 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน

จากข้อมูลดังกล่าวมาในข้างต้นเกี่ยวกับการปฏิรูปการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามุ่งเน้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการแก้ไขปัญหาการทุจริต ซึ่งแต่เดิมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตจะเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพียงอย่างเดียว ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นต้น แต่สิ่งที่ยังขาดคือการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมได้เข้ามามีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเท่าที่ควร ดังนั้นในสภาพปฏิรูปแห่งชาติ จึงพยายามที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งในการปฏิรูปแห่งชาติ ได้เสนอแนะเป้าหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน 7 กลุ่ม ซึ่งจะเป็นผู้ที่ต้องเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม โดยการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ได้ผลจะต้องเริ่มในส่วนที่สำคัญที่สุด นั่นก็คือ “คน” ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะเป็นกลไกหลักในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพราะเมื่อประชาชนในสังคมเห็นว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ และลุกขึ้นมาต่อต้านพร้อมทั้งไม่ยอมรับบุคคลที่กระทำการทุจริต จะส่งผลให้บุคคลที่จะกระทำความผิดเกิดจิตสำนึกเกรงกลัวและตระหนักว่าตนเองจะได้รับผลกระทบจากการไม่ยอมรับของสังคม และสุดท้ายจะจะสามารถอยู่ในสังคมได้อีกต่อไป จึงไม่กล้าที่จะเสี่ยงหรือมีพฤติกรรมที่อาจจะ

ก่อให้เกิดการทุจริตได้ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในอนาคตมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งเน้นในการส่งเสริมและพัฒนา “คน” ให้เป็นส่วนที่มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร หรือแนวทางการปลูกฝังให้ประชาชนทุกระดับเข้าใจและเกิดจิตสำนึกด้านการต่อต้านการทุจริต พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายของประชาชนที่มีความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พร้อมทั้งขยายแนวคิดดังกล่าวให้เกิดเป็นบรรทัดฐานในสังคม นอกจากนี้เพื่อให้การปฏิรูปบังเกิดผลสำเร็จและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนราชการหรือองค์กรอิสระจะต้องมียุทธศาสตร์ แนวทางหรือการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือปฏิบัติงานให้เกิดการส่งเสริมและสอดคล้องกัน ทั้งนี้การปฏิบัติงานจะต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวดเร็ว ประสพผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายและความคาดหวังของประชาชนและสังคมทั่วไป

เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรัฐธรรมนูญฯ รวมทั้งสามารถนำข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาการทุจริต สภาปฏิรูปแห่งชาติจึงได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่อง และเป็นผลประโยชน์ของประเทศในระยะยาว มีการบูรณาการเป็นองค์รวม

โดยยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ได้ถูกบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีสาระสำคัญอยู่ใน 2 มาตรา คือ มาตรา 179 และมาตรา 284 (1) จะได้รับการบรรจุไว้และจะได้รับการยกความสำคัญให้ควบคู่กับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งการจัดทำและการดำเนินนโยบายหรือแผนหรือแผนงานของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานของรัฐทั้งหมดต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ได้ประกาศใช้บังคับ หากขัดหรือแย้งให้แก้ไข ทั้งนี้ สภาปฏิรูปการปฏิรูปประเทศได้กำหนดให้กฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้ภายในปี พ.ศ. 2559 หรือภายในรัฐบาลนี้ และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานนำยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ แผนพัฒนาด้านต่างๆ มาเป็นแผนแม่บทหลักในการกำหนดแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณต่อไป

ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวจะเป็นยุทธศาสตร์ที่ยึดวัตถุประสงค์หลักแห่งชาติเป็นแม่บทหลัก เพื่อเป็นกรอบการกำหนดนโยบาย ทิศทางการพัฒนา การลงทุนของภาคเอกชนที่สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดสรรงบประมาณ ฯลฯ ดังนั้น ทิศทางด้าน การป้องกันและปราบปรามการทุจริต การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานจะถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ชาติ (วิสัยทัศน์ประเทศระยะ 20 ปี) และยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ 5 ปี โดยคาดว่าสาระสำคัญในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่จะบรรจุอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ (วิสัยทัศน์ประเทศระยะ 20 ปี) จะนำมาจาก “เอกสารสภาปฏิรูปแห่งชาติ วาระการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ” ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ 5 ปี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คาดว่าส่วนหนึ่งจะถูกนำมาจาก “มาตรการแก้ไขปัญหาการทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐ”

การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องนำยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ แผนพัฒนา
ด้านต่างๆ มาเป็นแผนแม่บทหลักในการกำหนดแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ และการประเมินผล
การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่หากประเมินผลแล้วพบว่าหน่วยงานงานใดไม่ปฏิบัติตาม
ยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติอาจเสนอรายงานข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อรัฐสภา
คณะรัฐมนตรี องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการจัดทำงบประมาณ
รายจ่ายหรือจัดสรรทรัพยากรสำหรับหน่วยงานนั้นก็ได้ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ มีการปฏิบัติในทางปฏิบัติและสามารถวัดผลได้จริง

สภาพปฏิบัติการปฏิรูปแห่งชาติ จึงได้วางกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ในระยะ 20 ปี เป็น
แนวทางการพัฒนาประเทศไว้ในระยะยาว โดยมีกรอบวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง
ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาให้
คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพ
ชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง
เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยสำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการภาครัฐ
การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ
เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมีอิสระ
คล่องตัว มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ พร้อมทั้งให้ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ความโปร่งใสอยู่ใน
ระดับแนวหน้าของอาเซียน และให้ประชาชนได้รับบริการด้านความยุติธรรมด้วยความสะดวกและรวดเร็ว
ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าว คือ การเพิ่มคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ให้อยู่สูงกว่า
ร้อยละ 50 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

โดยในยุทธศาสตร์ที่ 6 ยังได้กำหนดแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
จำนวน 5 หัวข้อ คือ

1. ปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิธีคิดและกระบวนทัศน์ให้คนมีความตระหนัก มีความรู้
เท่าทันและมีภูมิคุ้มกันต่อโอกาสและการชักจูงให้เกิดการทุจริต และมีพฤติกรรมไม่ยอมรับการทุจริต
ประพฤติมิชอบ
2. กำหนดกฎเกณฑ์กติกา กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การเข้าถึงข้อมูลให้
โปร่งใส ในเรื่องของการตรวจสอบ จับกุม และลงโทษอย่างเคร่งครัดและจริงจัง รวมถึงการกำหนดให้
มีมาตรการเสริมในเชิงบวกให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการที่ดี อาทิ การลดหย่อน
ภาษี และการประกาศเกียรติคุณ
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ประชาชน และ
เครือข่ายต่างๆ สอดส่องเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคลากรภาครัฐ
และเอกชน เช่น การวางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้ที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการตามกระบวนการ
ยุติธรรมปราศจากการแทรกแซงของนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล การพัฒนาระบบตรวจสอบสาธารณะ

4. ศึกษารูปแบบระบบบริหารจัดการของหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริต ให้มีความเป็นอิสระ มีประสิทธิภาพ เป็นที่ศรัทธาของประชาชน มีความสามารถในการบริหารเชิง ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การวางระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรอิสระจากสาธารณชน หรือโดย องค์กรอิสระด้วยตัวเอง และการจัดให้มีการตั้งเกณฑ์มาตรฐานให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

5. ส่งเสริมธรรมาภิบาลภาคเอกชน โดยสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจเข้ามามี บทบาทในการตรวจสอบการทำงานของภาคเอกชนให้มากขึ้น จัดให้มีรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นกับ ภาคเอกชน และสนับสนุนเงินอุดหนุน หรือลดค่าธรรมเนียม รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการติดต่อ ราชการเป็นกรณีพิเศษ

ดังนั้นหากพิจารณาแล้วจะพบว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) จะมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิถีคิดและกระบวนทัศน์ ด้านการต่อต้านการทุจริต รวมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และมุ่งเน้นให้เกิดการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาคเอกชน เพื่อเป็นการตัด วงจรการทุจริต ระหว่าง นักการเมือง ข้าราชการ และนักธุรกิจ ออกจากกัน ทั้งนี้การบริหารงาน ของส่วนราชการจะต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับปัจจุบัน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในฐานะ ผู้กำกับและปฏิบัตินโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ ได้กำหนดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาความเสี่ยง และผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 นโยบาย สำคัญเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ และส่วนที่ 2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ทั่วไป ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรจะให้น้ำหนักต่อนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ เป็นลำดับสำคัญในระดับต้น ทั้งนี้ จากการพิจารณาสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความ มั่นคงในระยะ 7 ปี (พ.ศ. 2558 - 2564) ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พบว่าประเทศไทยยังคงมีปัญหาค่าความไม่เชื่อมั่นในการบริหารประเทศตามหลักนิติธรรม โดยยังมีปัญหา เชิงโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการบริหารตามหลักนิติธรรม ซึ่งแม้ว่าจะมีการกระจายอำนาจมากขึ้นแต่ ในภาพรวมยังคงมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง เป็นข้อจำกัดต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมไทย ประกอบกับการทุจริตในภาครัฐที่ขยายตัวออกไปทุกระดับ ส่งผลให้เกิด ความไม่เชื่อมั่นของประชาชน ในขณะเดียวกันประชาชนบางส่วนก็ยอมรับกระบวนกรทุจริตเพื่อแสวงหา ประโยชน์ส่วนตน โดยผลของปัญหาดังกล่าวได้กัดกร่อนพื้นฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของสังคม

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติจึงได้มีการกำหนดทิศทางที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ปรากฏอยู่ในนโยบายส่วนที่ 1 และ 2 โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักคือ สำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานรับผิดชอบร่วมคือสำนักงาน ป.ป.ช. และทุกส่วนราชการ รายละเอียด นโยบายมีดังนี้

ส่วนที่ 1 นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ นโยบาย ที่ 2 สร้างความ เป็นธรรม ความปรองดอง และความสมานฉันท์ในชาติ ข้อ 2.2 สร้างความเชื่อมั่นต่อกลไกและ กระบวนการยุติธรรม โดยมีสาระสำคัญคือ การพัฒนาหลักและมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมให้มี ประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และเปิดโอกาสให้ประชาชน

สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นธรรม ซึ่งในประเด็นนี้หน่วยงานที่เป็นกลไกหลักที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาทิ สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานอัยการสูงสุด ฯลฯ ควรที่จะได้มีการกำหนดแผนการดำเนินงานรองรับ โดยเฉพาะกระบวนการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตที่มีความล่าช้าอยู่เป็นอย่างมากในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติกระบวนการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะนำมาสู่ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกลไกและกระบวนการยุติธรรมด้านการปราบปรามการทุจริต ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ

ส่วนที่ 2 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป นโยบายที่ 9 เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต โดยมีสาระสำคัญคือ ขจัดกาทุจริตและเงื่อนไขต่างๆ ที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐ และสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนร่วมมืออย่างจริงจังและสนับสนุนการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับระบบการปฏิบัติ คือ การประสานความร่วมมือ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การสร้างมาตรฐานการติดตามประเมินผล รวมถึงการสร้างภาคีเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริต

ประกอบกับเพื่อให้การดำเนินงานปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สามารถนำไปใช้สู่การปฏิบัติได้อย่างจริงจัง และเหมาะสม รัฐบาลในปัจจุบัน จึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556 - 2561 เป็นกรอบทิศทางที่กำหนดกลยุทธ์และมาตรการให้ระบบราชการไทยบรรลุเป้าหมาย และดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการปรับสมดุลในการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นอย่างมีคุณภาพ มีการทำงานแบบบูรณาการด้วยการใช้ยุทธศาสตร์เป็นตัวนำ มีภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกๆ สถานการณ์

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556 - 2561 กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไว้เป็น 3 หัวข้อ 7 ประเด็น โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ หัวข้อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประเด็นที่ 6 การยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีสาระสำคัญคือ การส่งเสริมและวางกลไกให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการทำงานของทางราชการ ตลอดจนการปฏิบัติยุทธศาสตร์และมาตรการในการต่อต้านการทุจริตให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมและวางกลไกสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ 3 ประการ ดังนี้

1. ผลักดันให้หน่วยงานของรัฐมีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างจริงจัง รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร
2. กำหนดมาตรการ กลไก และสนับสนุนช่องทางให้ส่วนราชการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยบูรณาการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการผ่านระบบสารสนเทศ
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการพัฒนาคู่มือ ขั้นตอน กระบวนการทำงาน และกำหนดหลักเกณฑ์ ตลอดจนวางกลไกให้ส่วนราชการเผยแพร่กระบวนการทำงานที่มีมาตรฐานเปิดเผย ขั้นตอน ระยะเวลาชัดเจน ตามช่องทางสื่อสารต่างๆ

ทั้งนี้ ปัจจัยเงื่อนไขสำคัญในการปฏิบัติให้แผนพัฒนายุทธศาสตร์ระบบราชการไทย พ.ศ. 2556 – 2561 นำไปสู่การปฏิบัติจนประสบความสำเร็จจำต้องอาศัยเงื่อนไขหลายประการ ดังนี้

1. การเสริมสร้างภาวะผู้นำการบริหารการเปลี่ยนแปลง
2. การเน้นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
3. การปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง
4. การนำโปรแกรมประยุกต์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติราชการ

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556 - 2561 จึงเป็นอีกหนึ่งทิศทางหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของระบบราชการไทยในอนาคต ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ได้มีการดำเนินโครงการสำคัญเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ด้านการยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดินมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการยกระดับมาตรฐานองค์กรเพื่อการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อต่อต้านการทุจริต (ศปท.) นอกจากนี้ยังมี การสนับสนุนให้ส่วนราชการขยายผลการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการไปสู่กระบวนการอื่น โดยเฉพาะกระบวนการบริการที่มีผลกระทบต่อประชาชนและภาคธุรกิจสูง โดยพิจารณาจากข้อมูลสถิติเรื่องร้องเรียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และผล การศึกษาดัชนีการรับรู้การทุจริต จึงคาดการณ์ได้ว่าทิศทางของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ของส่วนราชการไทยจะเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556 - 2561 ดังกล่าวด้วย

สำหรับอีกกลไกหนึ่ง ซึ่งเป็นภาคส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในปัจจุบัน นั่นก็คือ คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ซึ่งเป็นกลไกส่วนหนึ่งที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) ได้แต่งตั้งขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศไทย โดยในห้วงเวลาที่ผ่านมา โดยคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติมาตรการป้องกันและปราบปรามเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริต มุ่งเน้นดำเนินการใน 2 ประเด็นหลักคือ

1. การต่อต้านการทุจริต : ควบบูรณาการกลไกการปฏิบัติระหว่าง รัฐบาล/คสช. และ องค์กรภาคเอกชน โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและรวดเร็ว
2. การสร้างการรับรู้ : ต้องให้องค์กรภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เน้นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับทุกภาคส่วน

โดยได้เริ่มดำเนินการตรวจสอบการทุจริตในประเด็นสำคัญ คือ เรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อรัฐ เรื่องที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และขจัดปัญหาข้าราชการไม่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ความรับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังมีข้อสั่งการให้ดำเนินการในด้านต่างๆ โดยสรุป ดังนี้

1. ด้านการศึกษา : ให้กระทรวงศึกษาธิการบรรจุหลักสูตร “โตไปไม่โกง” ในโครงสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวม 40 ชั่วโมง ต่อปีการศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ทุกโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบ

เวลาในการเรียนการสอนกลุ่มสาระวิชาหลัก เพื่อสอดแทรกการเรียนการสอนเรื่องหน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ พลศึกษาและวิชา “โตไปไม่โกง” เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศ

2. ด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร : ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ (สขร.) สำนักงาน กพร. และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (สรอ.) ใช้กฎหมายที่มีอยู่ผลักดันให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลให้เป็นไปตามหลักสากล (Open Government Data: OGD) โดยให้ สรอ. กำหนดแนวทางการเปิดเผยชุดข้อมูลสร้างความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐ พร้อมบูรณาการร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ฐานข้อมูล Digital Economy ภาคการค้า อุตสาหกรรมให้ครบทุก Cluster

3. ด้านบุคลากรภาครัฐ : ให้พิจารณาศึกษาความจำเป็นในการแยกคดีทุจริตออกมาดำเนินการเป็นการเฉพาะจากหน่วยตรวจสอบ เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และให้พิจารณาแนวทางการดูแลข้าราชการประจำมิให้ต้องรับผิดชอบคดีทุจริต แทนนักการเมือง รวมถึงให้ สำนักงาน ก.พ. สร้างกลไกแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาการโยกย้ายข้าราชการพลเรือนระดับสูงในแต่ละกระทรวงเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ส่วนในด้าน การสร้างความรู้และความตระหนักให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กระทรวงมหาดไทยร่วมมือปฏิบัติมาตรการสร้างองค์ความรู้การป้องกันการทุจริตและปลูกจิตสำนึกข้าราชการให้รู้คุณค่าและศักดิ์ศรีของข้าราชการ ให้กรมบัญชีกลางสร้างองค์ความรู้เรื่องวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding) ให้พร้อมดำเนินการ

4. ด้านเครือข่ายต่อต้านการทุจริต : ให้วางระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นให้มีองค์ประกอบในการบริหารทั้ง 3 กลไก คือ การจัดตั้ง - การควบคุม - การใช้งาน และให้สำนักงบประมาณพิจารณาสนับสนุนเงินกองทุน เพื่อใช้สนับสนุนการดำเนินงานของภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริตโดยจัดตั้งกองทุน “กองทุนส่งเสริมธรรมาภิบาลและขจัดการทุจริต” และให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือกระเปาะหลักเกณฑ์วิธีการให้เป็นไปตามกฎหมาย

5. ด้านการปราบปรามการทุจริต : เร่งรัดกลไกการตรวจสอบและดำเนินคดีจากการใช้มาตรการทางปกครอง โดยให้พิจารณาคดีทุจริตที่สำคัญ และดำเนินการกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตให้พ้นจากตำแหน่ง นอกจากนี้ ให้สำนักงาน ก.พ. กำหนดตำแหน่งรองรับ และให้พิจารณาคดีต่างๆ ที่ยังคงค้างจำนวนมากอยู่ในชั้นศาล

6. ด้านกฎหมาย : มอบหมายให้ สำนักงาน ก.พ.ร. เร่งรัดบังคับใช้ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 โดยมอบหมายให้ สำนักงาน ก.พ.ร. รับผิดชอบบังคับใช้และเร่งรัดให้มีการเปิดเผยขั้นตอนการขออนุญาตของทางราชการด้วย นอกจากนี้ให้นำมาตรการทางปกครองและกลไกการปฏิบัติของฝ่ายบริหารบรรจุไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

7. ด้านการต่างประเทศ : ให้กระทรวงการคลังเป็นเจ้าภาพเสนอตัวเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกองค์กรเพื่อความโปร่งใส (Open Government Data : OGP) และให้ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการเพื่อความโปร่งใสการจัดการทรัพยากร Extractive Industry Transparency Initiative: EITI โดยมอบหมายให้กระทรวงพลังงานประสานกับภาคอุตสาหกรรม และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องเพื่อสมัครและดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ EITI นอกจากนี้ให้จัดตั้งศูนย์กลางรับเรื่องร้อง

ทุกซ์สำหรับผู้ร่วมลงทุนและนักลงทุนต่างชาติ โดยให้ครอบคลุมถึงระดับภูมิภาค และพิจารณาใช้ช่องทางของตำรวจด้วย

8. มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต : ให้บรรจุมาตรการของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้ชี้แจงในที่ประชุม ศอ.ตช. ในการประชุมครั้งที่ 5/2558 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยสรุปมาตรการดังนี้

1) มาตรการตามรัฐธรรมนูญระบุว่า รัฐบาลที่จะเข้าบริหาร สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี หรือกรรมการองค์การอิสระจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินย้อนหลัง 5 ปี และที่สำคัญคือ ระบุว่า รัฐบาลเข้าบริหารประเทศจะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา ตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนด้านความมั่นคง และแผนการต่อต้านการทุจริต

2) มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเฉพาะด้าน ได้แก่ เรื่องป่าไม้ มาตรการทางภาษี คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการป้องกันการแทรกแซงและการซื้อขายตำแหน่ง การค้ามนุษย์ การหลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น โดยกำหนดให้ศาลเปิดแผนกพิเศษเฉพาะด้านดังกล่าวข้างต้น รวมถึงกำหนดให้มีการโอนคดีเพื่อพิจารณาคดีที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นด้วย

3) มาตรการตามมาตรา 265 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หัวหน้า คสช. มีคำสั่งให้ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตหยุดพักปฏิบัติหน้าที่ โดยรายได้อยู่ระหว่างการสอบสวนของ ป.ป.ช. ให้ สอ.ต่อไป ส่วนรายได้ที่ ป.ป.ช. ยังไม่สอบสวนก็อาจตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อสอบสวน เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่าไม่มีมูลก็จะดำเนินการให้กลับไปปฏิบัติหน้าที่เดิมต่อไป

4) มาตรการตามพระราชบัญญัติอำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งทางสำนักงาน ก.พ.ร. ได้แจ้งให้หน่วยงานราชการจัดทำคู่มือประชาชนเกี่ยวกับการอนุญาตต่างๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่

5) มาตรการตามพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบและจะส่งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ มาตรการตามพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งจะใช้แทนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 เนื่องจากระเบียบดังกล่าวมีจุดอ่อนมาก ใช้กับส่วนราชการไม่ครอบคลุมถึงรัฐวิสาหกิจ ทำให้รัฐวิสาหกิจมีช่องทางการทุจริตจำนวนมาก เนื่องจากไม่ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535

ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะแนวทางและมาตรการของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติจะมีผลโดยตรงต่อทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐในอนาคต

จากสถานการณ์ปัจจุบันและทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในประเทศไทย จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในปัจจุบันประเทศไทย มีความพยายามที่จะกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีการกำหนดทั้งในรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการปกครองประเทศ เพื่อให้เห็นถึงความจริงจัง และจริงจัง ที่จะให้ทุกภาคส่วนในสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ให้บรรเทาเบาบางลง หรือหมดสิ้นไปในอนาคต

รวมถึงมีสร้างให้เกิดความโปร่งใสในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐ โดยเพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ทั้งในระดับชาติ จนถึงแนวทางในการผลักดันให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ได้นำเอายุทธศาสตร์ชาติฯ ไปปรับใช้เป็นแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งหากทุกภาคส่วนตระหนักถึงปัญหาการทุจริตและได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ก็เชื่อได้ว่าสิ่งที่ประชาชนทุกคนอยากเห็นในประเทศไทยมีภาพลักษณ์ความโปร่งใสในอันดับที่ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับในสังคมโลกจะอยู่อีกไม่ไกลอย่างแน่นอน (สำนักงาน ป.ป.ช. 16 : 2559)

3. แนวคิดว่าด้วยการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐในส่วนกลางให้เหลือแต่ภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็น และเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขาดำเนินการแทนในภาระงาน ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งรวมถึงการดูแลความสงบเรียบร้อย การพัฒนาท้องถิ่น และการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนาและการจัดการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตาม เจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการและความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่รัฐมีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัดเพื่อการตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์และตรงกับความต้องการของท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจนั้นถือเป็นรากฐานของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งได้นักคิด นักวิชาการให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไว้อย่างมากมาย ซึ่งจะได้นำมาใช้เป็นกรอบการศึกษาในประเด็นของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในครั้งนี้ซึ่งจาก การศึกษาแนวคิดดังกล่าวนี้ จะขอเสนอเฉพาะประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ คือในมิติของการนำไปใช้และให้ความหมายของการกระจายอำนาจ องค์การสหประชาชาติ (The United Nations) กล่าวถึงความหมายของการกระจายอำนาจ ดังกล่าวนั้นว่าได้นำไปใช้ใน 2 แนวทางด้วยกัน คือในแนวทางที่หมายถึง การแบ่งอำนาจ (Deconcentration) และในทางที่หมายถึงการโอนอำนาจ (Devolution)

ในลักษณะของแนวทางที่หมายถึงการแบ่งอำนาจนั้น เป็นลักษณะของการที่ท้องถิ่นมิได้อำนาจในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายที่เกิดขึ้นนั้นด้วยตนเอง แต่จะกระทำโดยหน่วยงาน หรือตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ลงไปทำงานในท้องถิ่น หรืออีกนัยหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการตัดสินใจที่ดำเนินการไปภายใต้กรอบนโยบายหรือตามความต้องการของรัฐบาลในส่วนกลาง นั่นเอง บางครั้งการกระจายอำนาจในลักษณะนี้อาจเรียกได้ว่า “Administrative/Bureaucratic Decentralization” ในอีกแนวทางที่หมายถึงการโอนอำนาจนั้น หมายถึงการที่ท้องถิ่นได้รับโอนอำนาจในการตัดสินใจอย่างแท้จริง โดยหน่วยการปกครองท้องถิ่น หรือตัวแทนของท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกนั้น จะทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจ และกำหนดนโยบายได้ด้วยตนเองโดยที่ส่วนกลางไม่เข้ามาบีบบังคับ หรือหากมีก็จะเป็นบทบาทที่จำกัด

อย่างมากอยู่ในบางเรื่องที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้น บางครั้งการกระจายอำนาจในลักษณะนี้เรียกว่า “Political/Democratic Decentralization” นิยามดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจในลักษณะของการโอนอำนาจ แสดงถึงการกระจายอำนาจที่แท้จริงมากกว่าการกระจายอำนาจในลักษณะที่หมายถึงการแบ่งอำนาจ ที่เป็นเพียงการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานราชการหรือกลไกของรัฐมากกว่า ในขณะที่การโอนอำนาจนั้นมีขอบเขตที่กว้างกว่าการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นเฉพาะภายในหน่วยงานราชการ หรือกลไกของรัฐแต่เป็นเรื่องของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปให้ท้องถิ่นอย่างมีอิสระอย่างแท้จริง คณะกรรมการกระจายอำนาจ (Decentralization) จึงเป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมการกระจาย อำนาจทั้ง 2 แนวทางที่กล่าวมา ซึ่งการจะมองว่าเป็นการกระจายอำนาจแบบใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาในรายละเอียดของการกระจายอำนาจของแต่ละประเทศว่ามีมิติและขอบเขตที่กว้างขวางเพียงใด เมื่อพิจารณาถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในบริบทของประเทศไทยนั้น การกระจายอำนาจการถ่ายโอนภารกิจ หน้าที่ และบุคลากรให้กับท้องถิ่นนั้นแล้วแต่มีนโยบายกรอบการดำเนินการที่มาจากส่วนกลางแทบทั้งสิ้น รวมถึงการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ทั้งหมดยังคงเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ และควบคุมดูแลโดยหน่วยงานราชการส่วนกลาง คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้งสิ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของไทยจึงยังคงอยู่ในลักษณะของแนวทางการแบ่งอำนาจอยู่ในปัจจุบัน (เสริม ลอเก๊ะ 2551 : 30)

การจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินและการปกครองของรัฐ หรือการจัดระเบียบการบริหารราชการประเทศที่นิยมใช้กันอยู่ในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศที่มีรูปแบบแห่งรัฐรวมมีการใช้หลักสำคัญ 2 ชนิด คือ หลักการรวมอำนาจการปกครองและหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ซึ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่ามีรูปแบบการปกครองทั้งจากในส่วนกลางและในท้องถิ่นหรือพื้นที่ โดยในประเทศที่มีรูปแบบเป็นรัฐเดี่ยว เช่น ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ราชาอาณาจักรญี่ปุ่น หรือราชอาณาจักรไทย โดยมากจะใช้รูปแบบการจัดระเบียบการปกครอง ซึ่งใช้หลัก 3 ข้อ คือ

1. หลักการรวมอำนาจการปกครอง
2. หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง
3. หลักการกระจายอำนาจการปกครอง

หลักซึ่งเป็นรากฐานในการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน หรือในทางการปกครองนั้นย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการและขีดความสามารถในการติดต่อระหว่างองค์กรในท้องถิ่นและองค์กรในส่วนกลาง ซึ่งอาจมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันหรืออาจจะปล่อยให้ท้องถิ่นได้ดำเนินการปกครองตนเอง โดยที่ส่วนกลางจะทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลเท่านั้น

วิธีการจัดระเบียบการบริหารประเทศต่างๆ อาจมีวิวัฒนาการไปในทางการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง หรือในการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในประเทศนั้นๆ เป็นสำคัญ ซึ่งตามธรรมชาติมักจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางการเมือง และขีดขั้นแห่งความรู้ของพลเมืองในการที่จะปกครองตนเองเป็นสำคัญ วิธีการรวมอำนาจการปกครองเข้าไว้ส่วนกลางเป็นวิธีการที่กำหนดให้มีการติดต่อบังคับบัญชาระหว่างหน่วยงานปกครองในท้องถิ่นและหน่วยงานปกครองส่วนกลางต่างๆ ซึ่งอาจจะมีการแต่งตั้งผู้แทน หรือส่งเจ้าหน้าที่ออกไปดำเนินการปกครองตามเขต การปกครองต่างๆ

ทั่วประเทศ ส่วนการกระจายอำนาจปกครองนั้นเป็นวิธีปล่อยให้ท้องถิ่นต่างๆ มีอิสระตามสมควรที่จะดำเนินการปกครองท้องถิ่นโดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเองแต่อยู่ภายใต้การดูแลของส่วนกลาง

ตามหลักการรวมอำนาจปกครองและกระจายอำนาจในการปกครองนี้ แม้จะมีเจตนาธรรมณ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การรวมอำนาจถือหลักการปกครองอย่างมีประสิทธิภาพและสิทธิขาดเป็นที่ตั้ง ส่วนการกระจายอำนาจปกครองถือหลักการปกครองที่มีเสรีภาพที่ราษฎรจะปกครองตนเองเป็นสาระสำคัญ แต่ในทางปฏิบัติหลักการทั้งสองนี้หาได้ขัดแย้งกันไม่ แต่อาจใช้ร่วมกันได้ในทางปฏิบัติ ในการวางแผนระเบียบการบริหารราชการประเทศ ทั้งนี้เพราะหลักการรวมอำนาจปกครองก็ดี การกระจายอำนาจปกครองก็ดี ถ้าใช้หลักการใดหลักการหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวในการปกครองประเทศย่อมไม่เป็นผลดี เพราะหลักการทั้งสองต่างมีข้อสนับสนุนซึ่งกันและกัน เมื่อนำหลักการทั้งสองประการมาใช้ประกอบกัน ให้เหมาะสมและถูกต้องสนับสนุนกัน อาจจะเป็นการนำหลักคิดอันหนึ่งมาสนับสนุนในหลักการของอีกอันหนึ่งก็ได้ กล่าวคือระดับชาติใช้หลักการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางเป็นหลักในการบริหารงาน ขณะที่ในระดับท้องถิ่นได้เน้นการบริหารงานในรูปแบบการกระจายอำนาจการปกครองโดยที่เน้นให้ท้องถิ่นมีอิสระในการทำงาน หรือการบริหารงานตนเอง ซึ่งหลักการทั้งสองสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือ การกระจายอำนาจในระดับท้องถิ่นเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนในระดับชาติให้ความเข้าใจในพื้นฐานตามระบอบประชาธิปไตย และในสภาพของการบริหารปกครองในแต่ละประเทศ หลักการส่วนมากเป็นการใช้หลักการรวมอำนาจและหลักการกระจายอำนาจ

หลักการรวมอำนาจการปกครอง หมายถึง การจัดระเบียบบริหารราชการประเทศ โดยรวมอำนาจในทางการเมืองไว้ให้แต่ราชการบริหารส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กรต่างๆ ของรัฐ และมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการส่วนกลาง โดยให้ขึ้นตรงต่อกันตามลำดับขั้นของการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการปกครองตลอดทั่วทั้งประเทศ หรืออาจกล่าวได้โดยสรุปว่าการรวมอำนาจทางการปกครองทั้งหมดเข้าไว้ที่ส่วนกลางและการใช้อำนาจในการปกครองนั้น กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการปกครองทั่วประเทศ และรักษาไว้ซึ่งเอกภาพในการปกครอง รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ เป็นสำคัญ ทั้งนี้ลักษณะสำคัญของการรวมอำนาจการปกครอง มี 3 ประการ ได้แก่

1. มีการรวมอำนาจกำลังบุคลากรให้ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง โดยไม่ยอมให้กำลังของบุคลากรส่วนหนึ่งส่วนใดเป็นอิสระไม่ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง เพื่อให้เกิดความสะดวกในการบังคับบัญชา กำลังบุคลากรได้อย่างทันที่

2. มีการรวมอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการไว้ที่ส่วนกลาง

3. มีลำดับการบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ลดหลั่นกันไปตามสายการบังคับบัญชา

โดยจากการศึกษาพบว่าการรวมอำนาจทางการปกครองมีจุดแข็ง อยู่ 5 ประการ ดังนี้

1. ทำให้อำนาจของรัฐมั่นคง และแผ่ขยายไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ

2. ช่วยอำนวยความสะดวกและประโยชน์แก่ประชาชนโดยเสมอทั่วถึงกันทุกพื้นที่

3. ทำให้เกิดการประหยัดดีกว่าหลักการกระจายอำนาจทางการปกครอง

4. ทำให้มีเอกภาพในการปกครองและการบริหารงาน

5. เจ้าหน้าที่ย่อมมีความรู้และความสามารถดีกว่า เนื่องจากมีกระบวนการคัดเลือก

บุคลากรที่มีตัวเลือกจำนวนมาก

ทั้งนี้ นอกจากจุดแข็งที่กล่าวมาในข้างต้นการรวมอำนาจก็มีจุดอ่อนอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1. ไม่สามารถดำเนินการกิจกรรมทุกอย่างให้ได้ผลดีทั่วกันทุกท้องที่ในเวลาเดียวกัน
2. ความซักซ้าเกี่ยวกับระบบระเบียบแบบแผนมากมายหลายขั้นตอน
3. ไม่สอดคล้องกับหลักการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากประชาชน

ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง

4. ไม่อาจสนองต่อความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

สำหรับหลักการแบ่งอำนาจการปกครอง หมายถึงการบริหารราชการแผ่นดินที่ส่วนกลางได้จัดแบ่งและมอบหมายอำนาจการวินิจฉัยสั่งการในกิจการบางอย่างอันมิได้เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียได้เองตามระเบียบที่กำหนดไว้ ซึ่งลักษณะของการแบ่งอำนาจการปกครองให้แก่ส่วนภูมิภาค มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. ต้องมีรัฐบาลซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลาง
2. มีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นตัวแทนส่วนกลางส่งออกไปปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ในเขตการ

ปกครองในท้องถิ่นตามภูมิภาคต่างๆ

3. ส่วนกลางแบ่งและมอบอำนาจในการบริหารบางส่วนให้กับพื้นที่

โดยจากการศึกษาพบว่า การแบ่งอำนาจการปกครอง มีจุดแข็งสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การใช้หลักการนี้เป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การกระจายอำนาจการปกครอง
2. ทำให้การปฏิบัติราชการตามพื้นที่ต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปรวดเร็วยิ่งขึ้น
3. ทำให้มีการประสานงานกันระหว่างส่วนราชการในส่วนกลางกับท้องถิ่นได้ดีขึ้น
4. มีประโยชน์มากสำหรับประเทศที่ประชาชนยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบ

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

ทั้งนี้ นอกจากจุดแข็งที่กล่าวมาในข้างต้นการแบ่งอำนาจก็ยังมีจุดอ่อนสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. การที่จะต้องส่งเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นตัวแทนจากส่วนกลางไปบริหารงานในแต่ละท้องที่ย่อมเป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลกลางยังไม่เชื่อใจว่าท้องถิ่นจะบริหารจัดการตนเองได้
2. ถ้าส่วนราชการแบ่งมอบอำนาจให้ตัวแทนของส่วนกลางในพื้นที่น้อยไป จะก่อให้เกิดการบริหารงานที่ล่าช้า

3. การแบ่งและมอบอำนาจอาจดูไม่เป็นธรรมกับท้องถิ่นในแง่ที่ทรัพยากรบริการต่างๆ แทนที่จะเอามาจากท้องถิ่นแต่กลับถูกส่งมาจากพื้นที่อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

4. เป็นหลักการที่ทำให้ยากแก่การที่จะก้าวไปสู่การกระจายอำนาจอย่างแท้จริง และอาจถือได้ว่าเป็นการถ่วงความเจริญของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย

หลักการกระจายอำนาจการปกครอง หมายถึง การกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางส่วนโอนไปให้ประชาชนฝึกหัดจัดทำกรปกครองพื้นที่ของตนเอง ซึ่งลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ ได้แก่

1. มีการจัดตั้งองค์กรที่เป็นนิติบุคคลเพิ่มเติมขึ้นมาจากส่วนกลาง โดยมีเจ้าหน้าที่งบประมาณและทรัพย์สินของตนเอง ไม่ขึ้นตรงกับส่วนกลาง โดยส่วนกลางจะทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนในการเลือกผู้แทนของตนเองอย่างแท้จริง

3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร และมีอำนาจการวินิจฉัยบางอย่างได้ด้วยตนเอง

4. มีงบประมาณและรายได้ จากท้องถิ่นของตนเอง

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่น คนในพื้นที่ทำการปกครองตนเองและบริหารงานด้วยตนเอง

โดยจากการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจการปกครอง มีจุดแข็งสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ทำให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้ดีขึ้น

2. เป็นการแบ่งเบาภาระการบริหารราชการจากส่วนกลาง

3. ทำให้ประชาชนมีความสนใจและรู้จักการรับผิดชอบการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง

ตนเอง

ทั้งนี้ นอกจากจุดแข็งที่กล่าวมาในข้างต้น การกระจายอำนาจการปกครอง ก็มีจุดอ่อนสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. อาจเป็นภัยต่อเอกภาพทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศ

2. ทำให้ประชาชนเกิดการเพ่งเล็งถึงผลประโยชน์ของท้องถิ่นตนเองมากกว่า

ผลประโยชน์โดยรวมของประเทศชาติ

3. เจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหารซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนอาจจะปกครองหรือใช้อำนาจไปในทางที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากการให้ความสำคัญของระบบอุปถัมภ์พรรคพวกเพื่อนฝูง

4. มีการสิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่ารูปแบบอื่น และมีต้นทุนสูงในการปกครอง

ทั้งนี้ การบริหารราชการแผ่นดิน มีความจำเป็นที่จะต้องมีรูปแบบที่ผสมผสาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ราตรี วิไล 2537 : 7)

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองไทย” ดำเนินการวิจัย โดย นายสมบัติ จันดาร์ักษ์ (สมบัติ จันดาร์ักษ์ 2556 : 151)

ผลการศึกษาของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินบทบาทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 250 และ มาตรา 251 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ตลอดจนกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และศึกษาผลกระทบที่มีต่อการเมืองไทย ซึ่งปรากฏรายละเอียดของงานวิจัย ดังนี้

ในบทบาทด้านการป้องกันการทุจริต โดย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการเสนอมาตรการ ความเห็น และ ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน การเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต การดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประโยชน์ส่วนรวม ตัวอย่างเช่น

1. การเสนอมาตรการความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอมาตรการ ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีพร้อมทั้งนำไปดำเนินการต่อตามคำชี้แนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งถือเป็นแนวทางหนึ่งในการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการทุจริตให้เห็นผลเป็นรูปธรรม บางเรื่องดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา และบางเรื่องก็ยังมีอยู่ในระหว่างดำเนินการ เช่นเรื่องการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นต้น

2. การเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้จัดทำโครงการผลิตและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ จัดนิทรรศการและ กิจกรรมเนื่องในโอกาสต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ เผยแพร่แนวคิด และแนวทางปฏิบัติในการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต ในสถานศึกษา และนอกระบบการศึกษา เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ป.ป.ช. กับกลุ่มเป้าหมายและสนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งพบว่า การดำเนินงานทางด้านนี้ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ประสบผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมมากนัก เพราะปัญหาการทุจริตมีควมคู่สังคมไทยมานาน และการสร้างแนวร่วมในการขับเคลื่อนกลไกป้องกันการทุจริตร่วมทั้งการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ มีน้อย การผลิตสื่อต่างๆ ยังมีปริมาณไม่มากพอและไม่ทั่วถึง แต่การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสิ่งที่ตั้งามที่ปรับเปลี่ยนวิธีและแนวคิดของคนในด้านบวกและผลสัมฤทธิ์ที่ออกมา ก็จะเป็นด้านบวกต่อสังคมส่วนรวม

3. การดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พบว่า การกำหนดมาตรการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีลักษณะเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อหาข้อเท็จจริง มีการแจ้งข้อมูลการทุจริต รวมทั้งเสนอแนะ มาตรการ และวิธีป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบนั้นยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ เนื่องจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตน้อยและประชาชนยังต้องประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว จึงไม่มีเวลาในการเข้ากิจกรรม และประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและประเทศชาติ

4. การกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประโยชน์ส่วนรวม พบว่าเป็นมาตรการที่ประชาชนส่วนมากยังไม่รับรู้ถึงการกระทำ การทุจริตลักษณะนี้ เพราะมองไม่ออกว่าการกระทำหรือพฤติกรรมของนักการเมืองและข้าราชการเข้าหลักเกณฑ์หรือไม่อย่างไร เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ความรู้แก่ประชาชนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่แพร่หลายตามสื่อมากนักยังอยู่ในวงจำกัด

การดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า การได้สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับข้อกฎหมาย และกระบวนการ

ไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์ความผิด เนื่องจากผู้เห็นเหตุการณ์ไม่กล้าเป็นพยาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีสำนักงาน ป.ป.ช. ส่วนภูมิภาคครบทุกอำเภอ เหมือนกับตำรวจจึงมีปัญหาในการรวบรวมข้อเท็จจริง และข้อมูลเอกสาร รวมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ที่ถูกกล่าวหา เพื่อนำมาตรวจสอบและพิสูจน์ความผิดซึ่งต้องใช้ ระยะเวลาานาน จึงเสมือนว่าการดำเนินคดีล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเพราะมีเรื่องร้องเรียนค้าง และยังอยู่ ระหว่างดำเนินการจำนวนมาก แต่ก็มีผลการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์ที่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดที่ทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ ดังปรากฏให้เห็นตามสื่อ และรายงานผลการตรวจสอบผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปีทุกปี ซึ่งปัญหาในข้อกฎหมายในเรื่องของพยาน และผู้เห็นเหตุการณ์ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ปรับปรุงข้อกฎหมายดังกล่าวแล้วส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การดำเนินงานด้านการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน จะมีการตรวจสอบความถูกต้อง และความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การศึกษาวิจัยพบว่ากระบวนการตรวจสอบเพื่อพิสูจน์การได้มาของทรัพย์สินและหนี้สินที่เพิ่มขึ้นในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่โดย อาศัยตำแหน่งทางการเมืองหรือในช่วงที่รับราชการยังมีปัญหา เนื่องจากข้อจำกัดของกฎหมายและผู้ที่มีหน้าที่ในการยื่นแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์และวิธียื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่วนมากจะเป็นนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากไม่รู้ข้อกฎหมายที่ต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องและชัดเจนและปล่อยปะละเลยไม่สนใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมายภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดและ/หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี การศึกษาวิจัย พบว่าการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติคือไม่สามารถตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินได้ทั้งหมด เพราะแบบที่ใช้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินขาดข้อมูลแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินมีรายละเอียดไม่ครอบคลุมของข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้ทราบข้อเท็จจริง เนื่องจากผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่ละคนมีความแตกต่างกันของข้อมูลบางประเด็น ในรายละเอียดส่งผลให้การลงรายการไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงไม่สามารถกำหนดให้ครบทุกประเด็นได้และไม่มีผลต่อนักการเมืองระดับชาติ หากจะมีผลกับนักการเมืองท้องถิ่นเท่านั้น

จากข้อมูลของบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ของ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย 2558 : 9) ซึ่งได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ และจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ สำหรับข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. จากการรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนในภูมิภาคต่างๆ และกรุงเทพมหานคร มีประเด็นควรพิจารณา ดังนี้

1. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีความล่าช้า คดีความหมดอายุความ ไม่สามารถดำเนินการได้ทันเพราะมีปริมาณคดีที่ต้องดำเนินการจำนวนมาก ไม่สมดุลกับปริมาณเจ้าหน้าที่

2. การกระจายอำนาจการปฏิบัติงานไปยังคณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติ เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. ถูกแทรกแซงโดยผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

3. บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการฟ้องคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มักจะเผชิญกับปัญหา อุปสรรคและถูกขัดขวางจากผู้มีอำนาจทางการเมือง ทำให้เกิดการโต้แย้งในประเด็นข้อไม่สมบูรณ์แห่งคดี เป็นผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดี

นอกจากนี้ในการนี้จากการประชุมของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในเรื่องดังกล่าวยังได้พิจารณาและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จตามลักษณะคดี มีการแจ้งความคืบหน้าของคดีและเปิดเผยการวินิจฉัยให้ประชาชนรับทราบ

2. ไม่ควรมีการกระจายการปฏิบัติงานไปยังคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากมีการใช้อำนาจและอิทธิพลในพื้นที่ไปในทางที่ไม่สมควรจำนวนมาก

3. อำนาจการฟ้องคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีพบข้อไม่สมบูรณ์ และไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับฟ้องคดีได้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและฟ้องคดีเอง โดยเคร่งครัด

ซึ่งจากข้อมูลด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556 – 2560) ดำเนินการวิจัย โดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2557 : 3) พบว่าสถานการณ์และแนวโน้มการทุจริตในประเทศไทย สำหรับการศึกษาศึกษาและทบทวนสถานการณ์และแนวโน้มการทุจริตในประเทศไทยจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย งานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และแนวโน้มการทุจริตและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ ผู้แทนจากองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานภาครัฐ การระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนและภาคีเครือข่าย ซึ่งภายหลังจากการดำเนินการศึกษาจากแหล่งข้อมูลข้างต้น ผลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย ซึ่งท้ายที่สุดแล้วนำมาซึ่งประเด็นชี้แนะสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556 – 2560)

โดยผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต จะแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยพยายามที่จะพัฒนา ปรับปรุง และเสริมสร้างกลไก มาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พุทธศักราช 2546 การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2551 – 2555) การจัดทำมาตรการทั้งในระดับชาติและระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต การขยายเครือข่ายเพื่อป้องกันและเฝ้า

ระวางการทุจริต และการดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ครอบคลุม กลุ่มเป้าหมายจากภาคส่วนที่หลากหลายและพื้นที่ดำเนินการกระจายไปในทุกภูมิภาคของประเทศ

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยกลับมีแนวโน้มที่รุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในช่วง 1 ทศวรรษที่ผ่านมา ที่ค่าคะแนนของประเทศไทยทรงตัวอยู่ในระดับต่ำกว่าครึ่งโดยตลอด โดยในปี พ.ศ. 2556 ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยอยู่ที่ 35 คะแนน และประเทศไทยถูกจัดอยู่ในประเทศลำดับที่ 102 ซึ่งลดจากปีก่อนหน้าคือปี พ.ศ. 2555 ที่ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยอยู่ที่ 37 คะแนน และประเทศไทยถูกจัดอยู่ในประเทศลำดับที่ 88 ขณะที่สถิติเรื่องร้องเรียนที่มีมายังสำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท. ต่างก็มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การศึกษาวิจัยในหลายโครงการบ่งชี้ให้เห็นว่าการทุจริตมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบในหลายกลุ่มเป็นเครือข่ายที่มีความสลับซับซ้อน มีการกระจายตัวไปสู่ภูมิภาค รวมทั้งยังมีความเชื่อมโยงกันในระดับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อปรากฏการณ์ข้างต้นพบว่าปัจจัยภายใน ได้แก่ การขาดประสิทธิภาพในการการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในหน่วยงานภาครัฐและภาคการเมือง ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่มีความอ่อนไหวและเสี่ยงต่อการเกิดการทุจริตเป็นอย่างมาก จากการศึกษาพบว่าภาคการเมืองซึ่งถือเป็นผู้ผูกขาดอำนาจในการบังคับใช้นโยบาย ขาดความจริงใจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้ที่ผ่านมานโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ได้ถูกดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงองค์กรตามรัฐธรรมนูญ พบว่ายังคงประสบปัญหาการทำงานที่ขาดการบูรณาการ ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ เนื่องจากปัจจัยในด้านกรอบของกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับของแต่ละหน่วยงาน อีกทั้งหน่วยงานเหล่านี้ยังคงมีอุปสรรคในด้านกำลังคน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ยิ่งไปกว่านั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังคงขาดกลไกการติดตามและตรวจสอบการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ในส่วนของปัจจัยภายนอก การศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มกำลัง ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่ผ่านมาพบว่ายังคงมีประชาชนจำนวนมากไม่มีโอกาสรับรู้และมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แม้ว่าในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้มีความตื่นตัวในเรื่องของการทุจริต แต่โอกาสในการที่ประชาชนจะได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ยังคงถูกจำกัด ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขาดความต่อเนื่องและล่าช้า

แม้ว่าการต่อต้านการทุจริตในระยะที่ผ่านมายังไม่ส่งผลให้สถานการณ์การทุจริตลดความรุนแรงลง แต่กล่าวได้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาได้วางรากฐานกลไกต่อต้านการทุจริตอย่างมีส่วนร่วมไว้ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อีกทั้งเป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์ไทยถึงจุดเปลี่ยนแปลงทางความคิด ในการไม่ยอมรับและกล้าแสดงออกในการต่อต้านการทุจริตมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2560) นอกจากจะต้องขยายผลการดำเนินงานปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ยังต้องเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของ

เครือข่ายร่วมต่อต้านการทุจริตที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกประเทศ พร้อมกับแสวงหาความร่วมมือจากภาคส่วนอื่นๆ ที่ยังไม่ได้เข้ามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด รวมทั้งต้องเร่งพัฒนาระบบบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือกับรัฐบาลในการผลักดันการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง ทั้งที่เป็นเรื่องทั่วไปและเรื่องที่ต้องการการสนับสนุนระดับนโยบาย โดย แนวทางความร่วมมือทั่วไป อาทิ การพัฒนารูปแบบและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารและหน่วยงานภาครัฐได้ร่วมเสนอแนะความเห็นมากขึ้น การวางระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เอื้อต่อการต่อต้านการทุจริต การประสานความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสต่อต้านการคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านสาระที่ต้องการเผยแพร่และรูปแบบของสื่อที่จะใช้ และการสนับสนุนเชิงนโยบาย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ ที่สำคัญได้แก่ ผลักดันแก้ไขข้อจำกัดด้านงบประมาณ ที่รัฐบาลควรเร่งรัดแก้ไขแนวทางการจัดสรรงบประมาณ ให้หน่วยงานอย่างเพียงพอ ทัวถึง พร้อมทั้งกระจายงบประมาณดำเนินการสู่พื้นที่อย่างเหมาะสม สนับสนุนกลไกป้องกันการทุจริตที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้างอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการดำเนินงานในเรื่องแนวร่วมปฏิบัติภาคเอกชนว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Collective Action) และเสริมสร้างการแข่งขันทางธุรกิจที่เป็นธรรม ซึ่งภาคเอกชนได้มีการทำความตกลงร่วมกันอย่างเข้มแข็ง แต่การผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างจริงจัง

2. เร่งรัดนำมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีความพร้อมไปใช้ในทางปฏิบัติ อาทิ มาตรการบูรณาการป้องกันการทุจริตเงินงบประมาณในโครงการหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนกลไกป้องกันการทุจริตที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้าง อย่างจริงจัง ภาคเอกชนได้มีการจัดทำร่างแผนการดำเนินการแนวร่วมปฏิบัติภาคเอกชนว่าด้วยเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อต่อต้านการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเสริมสร้างการแข่งขันทางธุรกิจที่เป็นธรรม โดยภาคเอกชนได้มีการทำความตกลงร่วมกันอย่างเข้มแข็ง แต่การผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐไม่เช่นนั้นนักตึกที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้างก็จะไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนั้นจึงเป็นบทบาทหน้าที่ซึ่งรัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนกลไกที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้างเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างจริงจัง

3. เสริมสร้างความเข้มแข็งความร่วมมือขององค์กรอิสระและองค์กรต่อต้านการทุจริต ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมาองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนงานที่ค่อนข้างชัดเจนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติฯ ไว้แล้ว แต่ยังประสบปัญหาในขั้นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ปัญหาการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ปัญหาการกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เพื่อรองรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตรายสาขาที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

4. ความร่วมมือจากองค์กรระหว่างประเทศ ประสานความร่วมมือและการดำเนินการตามแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. 2546 โดยเฉพาะการอนุวัติกฎหมายที่สำคัญฉบับต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการสากลภายหลังที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้

ในอนุสัญญาฉบับนี้ และการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม นอกจากนี้เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ประเทศไทยจำเป็นต้องแสวงหาโอกาสในความร่วมมือของประชาคมอาเซียน เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะการช่วยเหลือเพื่อสร้างความโปร่งใสให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน

5. พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ สู่การปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ แนวทางที่สำคัญ อาทิ การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ที่ยึดโยงกับเป้าหมายและแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติฯ การกำหนดกลไกบริหารขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงการทำงานทั้งภายในและภายนอกสำนักงาน ป.ป.ช. การเตรียมการพัฒนาและปรับปรุงกฎ ระเบียบ เพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกับพหุภาคีที่ไม่ใช่ภาคราชการ การสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้องรวมถึงบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. ในเรื่องทิศทาง เป้าหมาย แนวทาง การดำเนินงาน และผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนโดยมีการแบ่งอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตกลงร่วมกัน และการวางระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในทุกระดับและส่งเสริมการจัดทำดัชนีเครื่องชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลความสำเร็จ/ล้มเหลว และรายงานต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

สำหรับทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จากการวิเคราะห์สถานการณ์ โดยเฉพาะสถานการณ์ภายนอกที่สำคัญ อันจะนำไปสู่ประเด็นสำคัญในอนาคต ในการที่สังคมไทยจะเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสังคมที่ยึดมั่นในค่านิยมวัฒนธรรมสุจริต ไปสู่การกำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ คือสังคมไทยจะต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม โดยทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ต้องร่วมกันนำกรอบคุณธรรมและจริยธรรมมากำหนดเป็นพื้นฐานการดำเนินงานขององค์กรในส่วนของภาคประชาชน จำเป็นที่จะต้องได้รับการปลูกและปลุก ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม และมีความตระหนักในการต่อต้านการทุจริต ส่งเสริมการทำงานในลักษณะการบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคการเมือง องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานภาครัฐ ที่นับเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญและเป็นหลักของการขับเคลื่อน สร้างส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายประชาสังคมต้องในการเป็นเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนงาน ด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยิ่งไปกว่านั้นส่งเสริมให้เกิดการขยายความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและสามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีแนวโน้มเป็นอาชญากรรมข้ามชาติได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เร่งพัฒนาบุคลากร ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญรายสาขารวมถึงพัฒนาโลก ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

จากประเด็นข้างต้นจะเห็นว่าภาพของสังคมไทยที่พึงประสงค์เพื่อการต่อต้านการทุจริต ประกอบด้วย องค์กรหลักมีความร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพโดยมีโครงสร้างขององค์กรอิสระและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญมีการลดขั้นตอนการทำงานที่ทำให้การฟ้องคดีมีความเร็วเพิ่มขึ้น จัดทำและขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ชาติฯ ตรวจสอบการทุจริต และสนับสนุนให้องค์กรอื่นมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้แผนขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานภาครัฐจะต้องมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการขับเคลื่อนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และมีความชัดเจนในการประสานงานมีการนำหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการทำงานโดยใช้ความร่วมมือระหว่างองค์กรอิสระกับเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เร่งเสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตมีความมุ่งมั่นในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันและต้องปฏิบัติตามหน้าที่ในการป้องกันและขจัดระบบธุรกิจการเมือง และนักการเมืองมีการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมนโยบายรัฐบาลต้องชัดเจนต่อเนื่องการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ เข้มแข็ง และทันสมัย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมีความเข้มแข็ง และมีการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำการทุจริตอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้มีกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เอื้อต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยภาคการเมืองมีความจริงจังในเรื่องการพิจารณากฎหมายและการตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอย่างเต็มที่ มีกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ ท้ายที่สุดภาครัฐควรสร้างองค์ความรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริตและมีการถ่ายทอดองค์ความรู้และองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต ควรจัดการและพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการ โดยเฉพาะความเข้าใจความแตกต่างระหว่างระบบอุปถัมภ์และการทุจริต โดยประชาชนและองค์กรต่างๆ มีโอกาสได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย”

ข้อมูลจากงานวิจัยเรื่อง การแทรกแซงความเป็นอิสระขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: กรณีศึกษาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดย นางสมลักษณ์ จิตกระบวนพล (สมลักษณ์ จิตกระบวนพล 2557 : 72) อดีตรรรมการ ป.ป.ช.

ผู้วิจัยได้กล่าวถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ ได้มีการกำหนด ให้มีองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ องค์กรตรวจสอบที่เป็นศาล และองค์กรตรวจสอบที่ไม่ใช่ศาล

1. องค์กรตรวจสอบที่เป็นศาล ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
2. องค์กรตรวจสอบที่ไม่ใช่ศาล ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดิน

องค์กรอิสระเป็นกลไกตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ โดยมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการดำเนินการอื่น ซึ่งองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มี สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานธุรการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. มีอุปสรรคโดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับ

การแทรกแซงการทำงานในรูปแบบต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก เนื่องจากการทำงานตามภารกิจ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะกระทบกับกลุ่มผลประโยชน์ของบุคคลที่มีอำนาจ ในการทุจริตคอร์รัปชัน จึงมีความพยายามที่จะเข้ามาแทรกแซงการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อผลประโยชน์ของทั้งตนเองและพวกพ้อง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการแทรกแซงความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

1) กระบวนการสรรหา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดขั้นตอนการได้มาซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้มีคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการสรรหา จำนวน ๕ คน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร โดยกรรมการสรรหาจะต้องส่งรายชื่อผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับรายชื่อ และรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการ ป.ป.ช. และกรรมการ ป.ป.ช. ในขั้นตอนนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการเมืองได้เข้ามามีส่วนให้ความเห็นชอบในการสรรหาตัวกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น การแทรกแซงจึงอาจเกิดขึ้นได้ตั้งแต่กระบวนการสรรหาและคัดเลือกโดยคณะกรรมการสรรหา จนกระทั่งถึงในขั้นตอนการพิจารณาให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาก็เป็นได้

2) คณะรัฐบาลและกลุ่มการเมืองต่างๆ บทบาทและอำนาจหน้าที่ตามภารกิจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้บุคคลดังกล่าวซึ่งเป็นผู้เสียผลประโยชน์พยายามที่จะเข้ามาแทรกแซงการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรืออาจให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นเครื่องมือในการทำลายศัตรูทางการเมืองฝ่ายตรงข้าม หรือแทรกแซงเพื่อปกปิดความผิดของตนเองและพวกพ้อง อีกทั้งบุคคลเหล่านี้ทราบหากองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมีความเข้มแข็งแล้ว การที่นักการเมืองหรือผู้บริหารประเทศ จะมีพฤติกรรมออกนอกกรอบของกฎหมาย ก็จะทำให้ยาก การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนก็แทบจะไม่สามารถที่จะกระทำได้ ทั้งองค์กรเหล่านี้ยังเป็นความหวังของผู้ปฏิบัติงานภายในบังคับบัญชาของรัฐบาลและนักการเมือง ตลอดจนประชาชนทั่วไปไม่ให้อำนาจรัฐ การแสวงหาช่องทางเพื่อให้หลุดพ้นจากการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเกิดขึ้นทุกวิถีทาง บางครั้งอาจทำโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายเพื่อประวิงการทำงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ช้าลง หรือบางครั้งก็มีจุดประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพ้นจากตำแหน่งไปทั้งแบบชั่วคราวหรือพ้นจากตำแหน่งออกไปแบบถาวร

3) ตัวบทกฎหมาย โดย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อดำเนินการแทนได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวสามารถแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการไต่สวนได้ แต่การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอนุกรรมการไต่สวนนั้นยังไม่มีรูปแบบการสรรหาที่ชัดเจน ทั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีบทบาทที่สำคัญเพราะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพิจารณาสำนวนการไต่สวน ในขั้นตอนการไต่สวนจึงอาจถูกแทรกแซงโดยอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ ถ้าอนุกรรมการดังกล่าวทำงานด้านความมอคติหรือฝักใฝ่ทางการเมือง นอกจากการดำเนินการไต่สวน

แล้ว ในขั้นตอนการฟ้องคดีต่อศาลกฎหมายได้กำหนดให้เรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีความผิดทางอาญาให้ส่งรายงานเอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด หรือฟ้องคดีต่อศาลกรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลที่มีขอบเขตอำนาจพิจารณาคดี เมื่ออัยการสูงสุดได้รับรายงานและเอกสาร พร้อมทั้งความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป ในกรณีนี้ให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นโดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่าย จำนวนฝ่ายละเท่าๆ กัน เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า การฟ้องคดีในรูปแบบดังกล่าวที่จะต้องส่งสำนวนให้อัยการพิจารณาสั่งฟ้องหรือแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อพิจารณารวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์นั้น อาจมีการแทรกแซงจากการพิจารณาของอัยการได้

4) นักวิชาการ บุคคลเหล่านี้ล้วนแต่มีต้นทุนทางสังคมสูง ความคิดเห็นของนักวิชาการย่อมจะชี้นำบุคคลให้มีความเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการโน้มน้าวจิตใจของคนส่วนใหญ่ ผลงานของนักวิชาการไม่ว่าจะเป็นการให้สัมภาษณ์ การเขียนความเห็นทางวิชาการ และความเห็นอิสระ หากแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมกระทบกระเทือนต่อการวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

5) สื่อมวลชน การทำงานของสื่อมวลชนที่ให้ความสำคัญกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน โดยการเผยแพร่ข่าวหรือสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับคดีที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่บ่อยครั้งก็ถือเป็นการสร้างแรงกดดันในการทำงานของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการ ป.ป.ช. สื่อเหล่านี้มีทั้งที่มีอุดมคติมากและน้อย แต่มีอิทธิพลทางสังคมสูง หากผู้ประกอบวิชาชีพเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เสนอข่าวเที่ยงตรงก็จะประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่หากไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยหวังผลเพียงการดำเนินธุรกิจก็จะมีผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

6) กระแสสังคม โดยกระแสสังคมเหล่านี้มักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เช่น ในช่วงระยะเวลาหนึ่งสังคมอาจเข้าใจว่าการกระทำนั้นๆ ถูกต้อง แต่เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปการกระทำเดียวกันนั้นสังคมอาจมองว่าเป็นสิ่งที่ผิดไปเสียแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่อาจดำเนินการไปตามกระแสสังคม หากกระแสดังกล่าวผิดกฎหมายและความชอบธรรม

2. ปัจจัยภายใน ได้แก่

1) การบริหารจัดการองค์กร ในส่วนของโครงสร้างที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดจนตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินของนักการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง โดยมีสำนักงาน ป.ป.ช. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นๆ และมีเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงาน ป.ป.ช. โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกประกาศ หรือระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การออกจากราชการ การพักราชการ การให้ออกจากราชการไว้ก่อน วินัย การสอบสวนและการลงโทษ แม้หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะทำให้ดูเหมือนว่าสำนักงาน ป.ป.ช. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล

ปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายบริหาร แต่รูปแบบดังกล่าวอาจถูกแทรกแซงจากตัวคณะกรรมการ ป.ป.ช. เองด้วยวิธีการบริหารจัดการ โดยใช้อำนาจในการออกประกาศ หรือระเบียบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของการจัดสรรงบประมาณ แม้ตามกฎหมายที่กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ช. มีความอิสระในการบริหาร งบประมาณ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับงบประมาณได้เอง แต่การจัดทำคำของบประมาณของสำนักงาน ป.ป.ช. ยังคงต้องจัดทำคำของบประมาณไปยังคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีขั้นตอนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณไม่แตกต่างจากส่วนราชการอื่นๆ ในสังกัดของฝ่ายบริหาร ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่กระทำการไปตามที่ฝ่ายบริหารต้องการก็อาจจะใช้วิธีการแทรกแซง โดยการไม่อนุมัติจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามความจำเป็นที่ทางสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ยื่นขอไป กรณีนี้อาจมีผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงาน ป.ป.ช.

2) บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เอง แม้การสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ เพื่อประกันความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต และความเป็นกลางทางการเมือง แต่ก็เป็น การกำหนดคุณสมบัติในเบื้องต้นเท่านั้น ซึ่งในการทำงานของกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะที่เป็นประธาน อนุกรรมการไต่สวน หรือในฐานะที่เป็นกรรมการที่มีหน้าที่กำกับดูแลสำนักต่างๆ กรณีดังกล่าว กรรมการ ป.ป.ช. เองก็อาจแทรกแซงการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ถ้าดำเนินการโดยอคติ ปราศจากความเที่ยงธรรม และความชอบด้วยเหตุผลหรือฝักใฝ่ทางการเมือง

3) พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร สำหรับตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรก็ เช่นกัน แม้จะมีกฎ ระเบียบ วางกรอบการปฏิบัติราชการไว้ แต่การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เองก็ อาจถูกแทรกแซงจากการมีอคติ การฝักใฝ่ทางการเมือง หรือจากญาติพี่น้องหรือพวกพ้อง โดยผู้แทรกแซงจะ ใช้อำนาจกดดันทางความคิด และความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นการใช้ประโยชน์หรือทวง บุญคุณอันเป็นการสร้างเงื่อนไข ในการสร้างภาวะกดดัน นอกจากนี้ อาจถูกแทรกแซงจากเพื่อน ร่วมงานที่เข้าร่วมเป็นอนุกรรมการไต่สวนในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง เช่น การปิดบังหรือการเบี่ยงเบน ประเด็นเพื่อมิให้พบข้อมูล หรือจากผู้บังคับบัญชาในการทำความเห็นประกอบสำนวนคดี

จากการวิจัย จะเห็นได้ว่าการแทรกแซงความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจดำเนินการได้ในรูปแบบของทั้งทางตรงและทางอ้อม ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการแทรกแซงว่า เปิดโอกาสให้ดำเนินการแทรกแซงได้ในรูปแบบใดบ้าง เช่น หลังจากผ่านการคัดเลือกจาก คณะกรรมการสรรหาแล้วยังต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากวุฒิสภา ฝ่ายการเมืองอาจแทรกแซง ผ่านองค์กรดังกล่าวในการพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือแทรกแซงโดยผ่านฝ่ายบริหาร ในการแต่งตั้ง โยกย้าย บุคคลของตนให้ไปดำรงตำแหน่งที่สามารถสมัครเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ได้

ในส่วนของภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ต้องดำเนินการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจถูกแทรกแซงโดย ใช้เป็นเครื่องมือในการทำลายศัตรูทางการเมืองฝ่ายตรงข้าม หรือถูกแทรกแซงตรงโดยการใช้อำนาจเงิน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการวินิจฉัยสำนวน หรืออาจใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในเชิงระบบอุปถัมภ์ หรือ แทรกแซงโดยใช้กระแสกดดันทางสังคม หรือโดยการแทรกแซงสื่อมวลชน เพื่อใช้สื่อมวลชนเป็น เครื่องมือหรือใช้ทุนสร้างกระแสประชานิยมขึ้นมา แล้วใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือในการสร้างกระแสกดดัน การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่ และในการจัดสรรงบประมาณก็อาจถูกแทรกแซง

จากฝ่ายบริหาร เพราะต้องมีการจัดทำคำของบประมาณไปยังคณะรัฐมนตรี ซึ่งอาจไม่ได้รับงบประมาณตามที่ขอทำให้มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอาจถูกใช้เป็นช่องทางในการสร้างอำนาจต่อรองในเรื่องต่างๆ

นอกจากนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจถูกแทรกแซงจากบุคคลหรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่น อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการ ป.ป.ท. และคณะกรรมการ ป.ป.จ. แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดห้ามแต่งตั้งบุคคลที่รู้เห็นเหตุการณ์หรือมีส่วนได้เสียในเรื่องกล่าวหาเป็นอนุกรรมการ เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นกลางในการดำเนินการไต่สวน แต่อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอาจแทรกแซงการพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริง เพราะมีอคติหรือฝักใฝ่ทางการเมือง หรือฝ่ายการเมืองอาจจะเข้ามาแทรกแซงผ่านอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวหรืออำนาจทางการเงินหรืออำนาจรัฐ ในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติให้มีคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตั้งแต่ระดับต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าลงมา ซึ่งการปฏิบัติงานยังเชื่อมโยงกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งสังกัดฝ่ายบริหาร การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงอาจถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหารผ่านคณะกรรมการ ป.ป.ท. สำหรับในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ฝ่ายการเมืองอาจจะเข้ามาแทรกแซงผ่านบุคคลที่จะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการสรรหาในการส่งพวกพ้องของตนไปเป็นกรรมการสรรหาหรือสมัครเป็นกรรมการ ป.ป.จ. อีกทั้งยังเสี่ยงต่อการถูกแทรกแซงผ่านความสัมพันธ์ส่วนตัว

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ การแทรกแซงอาจเกิดจากญาติพี่น้อง หรือพวกพ้อง โดยผู้แทรกแซงจะใช้อำนาจกดดันทางความคิดและความรู้สึก ในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเกิดจากฝ่ายการเมืองหรือผู้เสียผลประโยชน์ โดยการให้ผลประโยชน์ตอบแทนหรือทวงบุญคุณ การสร้างเงื่อนไขในการสร้างภาวะกดดัน หรือเกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการไต่สวน เช่น การนำข้อมูลที่ได้จากการไต่สวนไปเปิดเผยแก่บุคคลที่ตนเองต้องการให้ทราบ หรืออาจเกิดจากผู้บังคับบัญชาในการทำความเห็นประกอบสำนวนคดี หรือเกิดจากตัวเจ้าหน้าที่เองที่ปฏิบัติด้วยความมีอคติ ความลำเอียง หรือการฝักใฝ่ทางการเมือง หรือมีพฤติกรรมที่มุ่งสู่อำนาจโดยการยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติ แต่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จะมีการตรวจสอบควบคุมโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งสำนวนต่างๆ จะต้องเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ซึ่งเป็นการป้องกันการแทรกแซงที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้ในระดับหนึ่ง

เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระการแทรกแซงโดยการใช้อำนาจเงิน หรืออำนาจรัฐกระทำไม่ได้โดยไม่สู้ง่ายนัก การแทรกแซงที่เกิดขึ้นจึงอาจเป็นการกระทำโดยทางอ้อม โดยการสร้างสภาวะกดดันการทำงาน เช่น ใช้กระแสสังคมหรือการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว เนื่องจากกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดำรงความเป็นกลาง ปัญหาการแทรกแซงที่เกิดขึ้นจะกระทบต่อความเป็นกลางในการดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม และความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในกระบวนการสรรหาลักษณะขององค์ประกอบควรที่จะให้มีการกระจายไปยังกลุ่มต่างๆ มากขึ้น เพื่อมิให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีคะแนนมากจนทำให้เป็นผู้กำหนดผู้รับการสรรหาไว้ล่วงหน้า (Block Vote) และควรมีการตรวจภูมิลำเนาและ

วิธีการในการกระบวนกรสรรหาให้ชัดเจน ในส่วนของภาคประชาชนที่มีบทบาทการเมืองมากขึ้น ควรเร่งสร้างเครือข่ายภาคประชาชนให้มีความเข้มแข็ง ในการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจรัฐ โดยให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของตนเอง เพื่อไม่ให้ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง ในการแทรกแซง การดำเนินคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สื่อมวลชนควรต้องตระหนักในบทบาท และหน้าที่ของตนในการสอดส่องดู และตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ โดยเสนอข่าวอย่างเป็นกลาง และตรงไปตรงมา ไม่ควรตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายการเมือง ซึ่งกฎหมายได้ให้การรับรองและคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนไว้แล้ว สำหรับนักวิชาการควรสำนึกในเรื่องจริยธรรมและควรให้ความเห็น อย่างซื่อสัตย์ต่อหลักวิชาการในสาขาของตน และควรจะค้นคว้าอย่างรอบคอบก่อนแสดงความคิดเห็น สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่ ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง จะต้องยึดมั่นในหลักนิติธรรม และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอย่างเด็ดขาด โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ กับผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเมือง รวมทั้งการดำเนินการในเรื่องของ คุณธรรมจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติไว้ อย่างชัดเจนโดนการฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมที่ร้ายแรงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะนำไปสู่ การถอดถอนออกจากตำแหน่ง และการดำเนินการกับการปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม หรือ กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ของกรรมการ อนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ รับโทษสองเท่า ควรมีหลักเกณฑ์การพิจารณาแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ชัดเจนเพื่อความโปร่งใส ในการปฏิบัติงาน และในการจัดทำคำขอของขบวนการในการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ควรมีรูปแบบ และวิธีการที่แตกต่างไปจากส่วนราชการทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการงบประมาณของ องค์กรอิสระโดยมีระบบการตรวจสอบที่โปร่งใสตรวจสอบได้

การคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงานในองค์กร ควรพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ มิใช่ พิจารณาจากสถานะของผู้สมัคร เช่น เป็นญาติ มิตร หรือเป็นคนที่อยู่จักกัน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการ สร้างระบบอุปถัมภ์ และเพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง โดยมีมาให้ คำตอบแทนในการทำงานในอัตราที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความเพียงพอที่พนักงานเจ้าหน้าที่และ ครอบครัวยสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างไม่ลำบากจนเกินไป มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี โดยยึดมั่นอยู่ในความถูกต้อง ชอบธรรม เพื่อมิให้ฝ่ายการเมืองใช้เป็นช่องทางในการแทรกแซงโดยใช้อำนาจเงินหรือผลประโยชน์ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการกระทำการ หรือละเว้นการกระทำการใดๆ ของเจ้าหน้าที่ โดยสร้างทัศนคติค่านิยมในด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของเจ้าหน้าที่ ปลุกจิตสำนึก ในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องไม่ปฏิบัติตามกระแส รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการพิจารณาวินิจฉัย หรือให้ข้อเสนอแนะ และการให้เหตุผลประกอบคำวินิจฉัย ที่สมเหตุสมผลเป็นไปตามหลักกฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ เป็นกลาง ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ไม่มีอคติ ปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม โดยมีกลไกตรวจสอบกำกับให้เป็นไปตามมาตรฐานทาง คุณธรรมและจริยธรรม

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจัดการองค์กร สร้างกลไกการ ปฏิบัติงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตปราศจากอคติใดๆ ใช้หลักตาม ประมวลจริยธรรมประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นองค์กรที่เป็นความหวังต่อการปฏิรูปการเมืองที่

สร้างหลักธรรมาภิบาลในระบบการเมือง และระบบราชการ และไม่หวั่นไหว ตามคำวิพากษ์วิจารณ์ และกระแสที่เกิดขึ้น เนื่องจากการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งผลกระทบในทางการเมือง จึงอาจสร้างความไม่พอใจให้แก่ฝ่ายที่สูญเสียผลประโยชน์ ทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวหาอย่างรุนแรง จากทั้งฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล และเป็นปรปักษ์กับรัฐบาล ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงควรวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัวผ่านสื่อมวลชน โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพราะเป็นการแทรกแซงรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการวางตัวเป็นกลางทางการเมืองของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในภาพรวม

เนื่องจากจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ จึงมีความเห็นควรมีการป้องกันการแทรกแซงจากสถาบันหรือบุคคลอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการรับรองความเป็นอิสระไว้อย่างชัดเจน ในทำนองที่คล้ายกับความเป็นอิสระของผู้พิพากษาตุลาการ เพื่อให้การแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หดสั้นไปหรือลดน้อยถอยลงไป หากยังไม่มีการรับรองความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ความคิดในการจัดให้มีองค์กรอิสระเพื่อช่วยสถาบันศาลในการผดุงความยุติธรรมและการควบคุมการใช้อำนาจของรัฐให้ดำเนินการไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเที่ยงธรรมย่อมจะไม่สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน

ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัย เรื่อง “แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย” ซึ่งดำเนินงานโดยนางจารุวรรณ สุขุมาลพงษ์ (จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์ ๒๕๕๖ : ๒) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พบข้อมูลว่าปัจจุบันปัญหาคอร์รัปชัน ถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนา และการคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ โดยปัญหานี้ยังไม่มีที่ท่าว่าจะหดสั้นไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ โดยที่หลายประเทศมีความเห็นร่วมกันว่า หากจะก้าวเข้าสู่สังคมที่ทันสมัย มีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่ มีการรณรงค์จากองค์กรของรัฐ และองค์กรอิสระต่างๆ จะต้องมีการแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันซึ่งจะเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจน และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริง

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่าในแต่ละปีพ่อค้าและนักธุรกิจกว่าร้อยละ 80 ต้องสูญเสียเงินให้แก่การทุจริตเป็นจำนวนเงินสูงถึงเกือบสามแสนล้านบาท ซึ่งเงินจำนวนนี้สามารถอำนวยความสะดวกแก่คนส่วนใหญ่ของประเทศได้ ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่าที่เป็นจริง ทำให้ประชาชนต้องได้รับการบริการสาธารณะที่ไม่มีคุณภาพ อีกทั้งยังทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการไทยที่มีปัญหาการใช้อำนาจโดยไม่ชอบ

สำหรับประเทศไทย ปัญหาการทุจริตได้เกิดขึ้นในสังคมไทยมาช้านานและมีแนวโน้มที่มีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ และพบปัญหาดังกล่าวในเกือบทุกภาคส่วน ถึงแม้ว่ารัฐบาลมีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตมาโดยตลอด แต่ดูเหมือนว่าปัญหาการทุจริตก็ไม่ได้ถูกแก้ไขเท่าใดนัก เนื่องจากการรายงานผลการจัดอันดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในอดีต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ถึงปี พ.ศ. 2554 พบว่าดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ยังอยู่ในระดับต่ำ คือ อยู่ที่ระดับ 32 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน มาโดยตลอด ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดที่สามารถสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังมีปัญหาการทุจริตในระดับสูง และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งมีความน่าเป็นห่วง

อย่างยิ่งและทำให้เห็นถึงการดำเนินงานในการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีความพยายามที่จะกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอยู่อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ดังนั้นรัฐบาลจึงควรจัดให้ ปัญหาการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกัน

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้นจึงต้องเตรียมความพร้อมในหลายด้านที่จะเป็นผู้นำในภูมิภาคนี้แต่ในภาพรวมแล้วประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่ยังมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยดัชนีการรับรู้การทุจริตของโลก ดังนั้นประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียนจะต้องร่วมมือและใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดที่จะมาใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าว มิเช่นนั้น การรวมตัวกันของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคตคงจะไม่ประสบความสำเร็จ เหมือนกลุ่มสหภาพยุโรป ที่มีคะแนนเฉลี่ยค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตอยู่ในระดับที่สูง

จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแล้วจะพบว่าประเทศไทยยังมีปัญหาการทุจริตอยู่มาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้สถาบันการเงินของประเทศไทยถูกลดความน่าเชื่อถือในสังคมโลก ทำให้ธุรกรรมทางการเงินในระดับนานาชาติจะมีความยากขึ้นเนื่องจากไม่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม

โดยสรุป แนวความคิดว่าด้วยการทุจริต คือพฤติกรรมของมนุษย์ทุกลักษณะ ทุกมิติ มองได้ทั้งด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมือง นักธุรกิจ ประชาชน ที่กระทำความหรือละเว้นไปโดยมิชอบด้วยหลักกฎหมาย หลักจริยธรรม ศีลธรรม ธรรมาภิบาล หลักผลประโยชน์ทับซ้อนและหลักผลประโยชน์สาธารณะ การทุจริตเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากบทบาทหน้าที่เชิงปทัสสถานของคนที่มิบทบาทหน้าที่สาธารณะ และเบี่ยงเบนไปจากหลักเกณฑ์ที่มีอยู่ ทั้งนี้เพราะการสนใจหรือการได้รับแรงจูงใจจากผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง โดยใช้อำนาจและอิทธิพลที่มีอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ที่มีอยู่ ดำเนินการไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบการรับสินบน ริดไถ การละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ ริเริ่มโครงการใหม่ๆ ออกกฎหมายใหม่ๆ หรือแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้มีช่องทางเบียดเบียนทรัพย์สินของชาติที่จะใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะมาเป็นของส่วนตัว ในปัจจุบันรูปแบบของการทุจริตมีการบูรณาการรูปแบบและวิธีการก้าวหน้าไปมาก เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน แยกย่อย ไม่ผิดกฎหมาย จนอาจเป็นการยากที่จะทำความเข้าใจได้อย่างทันสถานการณ์ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการทุจริตเป็นพฤติกรรมของทุกฝ่ายไม่เพียงเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ ข้าราชการ แต่รวมถึงนักการเมือง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไป ซึ่งแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง โดยเบี่ยงเบนไปจากปทัสสถานของสังคมที่สามารถสังเกตเห็นได้เป็นพฤติกรรมที่มีรูปแบบหลากหลาย มีทั้งที่กระทำความผิดกฎหมายโดยตรงและอาจกระทำอย่างแยบยล จนกฎหมายเอื้อมมือเข้าไปจัดการไม่ได้ เพราะไม่มีหลักฐานเอาผิด หรืออ้างว่าเป็นการใช้ดุลยพินิจตามหน้าที่ หรืออาศัยช่องว่างของกฎหมาย เป็นการกระทำเพื่อเป็นการละเมิดหรือแสวงหาผลประโยชน์จากส่วนรวมมาเป็นผลประโยชน์ของตนเอง โดยการทุจริตจะเกิดขึ้นจากบุคคลๆ เดียวหรือกลุ่มบุคคลก็ได้

สำหรับแนวความคิดว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พบว่าจากสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการกำหนดคิดเพื่อใช้เป็นทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในประเทศ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการปรับตัวบุคคล และระบบ เพื่อให้ตอบสนองต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในปัจจุบันประเทศไทย มีความพยายามที่จะกำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีการกำหนด

ทั้งในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการปกครองประเทศ เพื่อให้เห็นถึงความจริงจัง และจริงใจ ที่จะให้ทุกภาคส่วนในสังคม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยแนวคิดในการปรับปรุงในเรื่องของ “คน” จะมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนให้ประชาชน ในฐานะพลเมืองของประเทศจะต้องมีความตระหนักรู้ และเข้าใจถึงพิษภัยและสิ่งที่เกิดขึ้นจากปัญหาการทุจริต พร้อมทั้งลุกออกมากระทำการแสดงออกเพื่อเป็นการต่อต้านและไม่ยอมรับกับการทุจริตทุกรูปแบบ ในส่วนของ “ระบบ” จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการของประเทศไทยให้มีขนาดที่เล็กลง พร้อมทั้งลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ มาปรับใช้ในระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อลดปัญหาของการทุจริต และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ช่องทางการสื่อสารสำหรับที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทางตรง ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและตรงจุดมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ แนวคิดที่ว่าด้วยการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งของการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองได้โดยตรง และสามารถที่จะเข้าใจรวมถึงแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด ซึ่งการกระจายอำนาจ มีการดำเนินงานออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การแบ่งอำนาจ และการโอนอำนาจ ซึ่งการแบ่งอำนาจ จะเป็นการที่ส่วนกลางส่งตัวแทนหรือหน่วยงานไปยังท้องถิ่นเพื่อจะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ภายใต้กรอบนโยบายหรือความต้องการของรัฐบาลส่วนกลาง ส่วนของการโอนอำนาจจะเป็นการที่หน่วยงานส่วนกลางตัดสินใจส่งมอบอำนาจในเรื่องต่างๆ ลงไปให้ท้องถิ่นเพื่อให้สามารถตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ ได้โดยอิสระภายใต้กรอบที่ส่วนกลางได้โอนอำนาจนั้นไปให้ สำหรับในประเทศไทย การกระจายอำนาจจะเป็นในรูปแบบแรกคือการแบ่งอำนาจมากกว่า เนื่องจากติดขัดในเรื่องของกฎหมาย และความพร้อมของท้องถิ่นในการโอนอำนาจไปให้กระทำการแทนหน่วยงานส่วนกลาง แต่ในอนาคตอันใกล้ คาดว่าอาจจะมีการพัฒนาไปสู่การโอนอำนาจบางอย่างไปให้กับท้องถิ่นได้ทำการบริหารจัดการกันเอง เพื่อความสะดวก รวดเร็วและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทันที่

บทที่ 3

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตของไทย และต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของไทย

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ปรากฏมีขึ้นในประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน ดังจะเห็นได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ซึ่งปรากฏในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งมีความตอนหนึ่งว่า “หากราษฎรและข้าราชการเกิดพิพาทกัน ให้ไต่สวนดูให้แน่นอน แล้วตัดสินโดยไม่ลำเอียงเข้าข้างคนผิด และไม่ให้มีจิตใจฟุ้งซ่านอยากได้สินบน” ส่วนในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นในรัชสมัยต่างๆ ให้ราษฎรได้ร้องเรียนขุนนางหรือข้าราชการได้ ในกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม เพราะเห็นแก่สินบน หรือทรัพย์สิน นอกจากนี้ยังมีพิธีการที่มีลักษณะเป็นการป้องกันการทุจริต คือ พิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา เพื่อแสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริต ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งรายละเอียดกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในสมัยดังกล่าวได้ปรากฏให้เห็นได้จากกฎหมายที่มีความสำคัญ เช่น พระอัยการอาชาหลวง พระอัยการลักษณะโจร พระราชกำหนดเก่า (สำนักงาน ป.ป.ป. 2527 : 4) และในสมัยกรุงธนบุรีปรากฏให้เห็นได้ในพระราชพงศาวดารและจดหมายเหตุรายวัน ว่ามีการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฉ้อราษฎ์บังหลวงถึงกับประหารชีวิต (สำนักงาน ป.ป.ป. 2527 : 6) และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีการชำระสะสาง และรวบรวมกฎหมายขึ้นมาใหม่ มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายขึ้นอีกหลายบท รวมถึงเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งนำเอาวิธีการถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ซึ่งมีมาตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยามาปรับใช้ด้วย และต่อมาได้มีการปรับปรุงและออกกฎหมายที่มีส่วนช่วยในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น กฎหมายลักษณะอาญาร.ศ. 127 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. 2471 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2471 เป็นต้น จนกระทั่งได้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่ในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ โดยได้มีการออกกฎหมายเพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ดังกล่าวไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ต่อมาได้มีการตราพระราชกำหนดวิธีพิจารณาโทษข้าราชการและพนักงานเทศบาลผู้กระทำความผิดหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ พ.ศ. 2490 และพระราชบัญญัติเรื่องราร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 ได้กำหนดให้บุคคลได้ใช้สิทธิยื่นเรื่องราร้องทุกข์ ในกรณีที่ได้รับความสะดวกหรือเสียหายเนื่องจากเจ้าหน้าที่หรือเทศบาลที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริต ซึ่งต่อมาได้มีการยกเลิกด้วยการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ขึ้นมาแทน (สำนักงาน ป.ป.ป. 2527 : 8) และในปี พ.ศ. 2494 ได้จัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติราชการตามมติประชาชน (ก.ป.ช.) เพื่อรับเรื่องราร้องทุกข์ และในปี พ.ศ. 2496 ได้จัดตั้งกรมตรวจราชการแผ่นดินขึ้น ซึ่งถูกยกเลิกไปในช่วงปี พ.ศ. 2503 (สำนักงาน ป.ป.ป. 2527 : 9) ภายหลังการปฏิวัติเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2514 ได้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ โดยได้มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เรียกว่า “สำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.)

โดยมีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 324 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เป็นกฎหมายที่รับรองอำนาจหน้าที่ และต่อมาถูกยกเลิกหลังจากการเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516

เมื่อนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลได้มีเจตจำนงที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการให้หมดสิ้นไปหรืออย่างน้อยก็ให้บรรเทาเบาบางลง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามความใน ข้อ 9 (6) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ป.ป.ป. แต่ไม่ทันได้เริ่มดำเนินการ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเสียก่อน หลังจากนั้นเมื่อได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งก็ได้ปรับปรุงคณะกรรมการ ป.ป.ป. ใหม่ และเริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 หลังจากนั้นไม่นานก็ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2518 และตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2518 จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือสำนักงาน ป.ป.ป. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้น (สถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัญญา ธรรมศักดิ์ 2555 : 3)

แต่ต่อมาปัญหาการทุจริตได้มีความสำคัญและสร้างปัญหาที่มีความรุนแรงและสลักซับซ้อนเพิ่มมากยิ่งขึ้น จึงได้มีความพยายามและกระแสเรียกร้องจากภาคส่วนต่างๆ ให้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และปลอดจากการเข้ามาแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง จนมาประสบผลสำเร็จเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งมีการกำหนดองค์กรอิสระขึ้นรวม 8 องค์กร ซึ่งหนึ่งในจำนวนนั้นได้มีองค์กรหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรียกว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น

ในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์การรัฐประหารรัฐบาลของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร โดยกลุ่มบุคคลที่เรียกตัวเองว่าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ คปค. ซึ่งประกอบไปด้วย พลเอกสนธิ บุญรัตนกุลสิน ผู้บัญชาการทหารบก เป็น หัวหน้า คปค. พลอากาศเอกชลิต พุกผาสุข ผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็น รองหัวหน้า คปค. คนที่ 1 พลเรือเอกสฤษดิ์พันธ์ เกยานนท์ ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็น รองหัวหน้า คปค. คนที่ 2 พลตำรวจเอกโกวิท วัฒนะ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็น รองหัวหน้า คปค. คนที่ 3 พลเอกเรืองโรจน์ มหาศรานนท์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็น ประธานที่ปรึกษา คปค. และ พลเอกวินัย ภัททิยะกุล เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็น เลขาธิการ คปค. เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งนับเป็นจุดสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ให้กำหนดคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นมาเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของประเทศไทย

ทั้งนี้หากจะกล่าวถึงผลงานที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย และในระดับโลก ก็จะเป็นที่น่าที่จะต้องกล่าวถึงการศึกษาในเรื่องของดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต หรือ Corruption Perception Index : CPI โดยการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวเป็นขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ หรือ Transparency International : TI ซึ่งเป็นองค์กรอิสระนานาชาติที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อรณรงค์การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน และมีเครือข่ายใน 120 ประเทศทั่วโลก โดยในปี พ.ศ. 2557 ซึ่ง TI ได้จัดอันดับจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก จำนวน 175 ประเทศ และผลสำรวจของสำนักโพลล์ต่างๆ จำนวน 12 แห่ง พบว่าประเทศไทยได้คะแนน 38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 85 จากการจัดอันดับ 175 ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับที่ 3 ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งหากย้อนกลับไปดูข้อมูลของคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 – 2555 ซึ่งจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน จะพบว่าประเทศไทยได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับประมาณ 3.4 คะแนน โดยปี 2548 เป็นปีที่ประเทศไทยได้คะแนนสูงที่สุดคือ 3.8 คะแนน และปี 2545 เป็นปีที่ประเทศไทยได้คะแนนต่ำที่สุด คือ 3.2 คะแนน และในปี พ.ศ. 2556 ประเทศไทยได้คะแนน 35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าพัฒนาการของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยมีลักษณะที่คงที่อยู่ในระดับ 32 – 38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังนั้นจึงเป็นปัญหาให้กับรัฐบาล ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะต้องทำการค้นหาและพัฒนาเครื่องมือ กลไก หรือกระบวนการที่มีความจำเป็นต่อการสร้างให้ประเทศไทยของเรามีค่า CPI ที่สูงขึ้น มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งการที่ประเทศไทยได้คะแนน ค่า CPI อยู่ในระดับที่น้อย ย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศไทยในเวทีสังคมโลก ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของทุกองค์กร หน่วยงาน และบุคคลที่จะต้องร่วมกันเป็นพลังในการต่อสู้กับปัญหาการทุจริต และพยายามยกระดับให้ประเทศไทยมีค่า CPI ที่มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งการก่อตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็เป็นอีกกลไกหนึ่งที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดไว้ เพื่อให้เป็นความหวังและพลังในการต่อสู้กับปัญหาการทุจริตให้ประสบผลสำเร็จในอนาคต

2. แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศ

2.1 สาธารณรัฐเกาหลี

ลักษณะของสังคมและวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย ดังจากที่เห็นได้จากสาธารณรัฐเกาหลีในช่วงก่อนการปฏิรูปการเมืองก็ประสบกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างรุนแรง และมีสภาพของปัญหาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกรับสินบน และการทุจริตอย่างรุนแรง ดังนั้น รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลี จึงได้มีแนวคิดที่จัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และส่งเสริมในเรื่องของสิทธิพลเมือง ขึ้น เรียกว่า “คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง” ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นั่นเอง

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง (Anti – Corruption and Civil Rights Commission : ACRC) เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 โดยเกิดจากการรวมหน่วยงานที่มีความบทบาทและอำนาจหน้าที่คล้ายกัน ได้แก่ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

เกาหลี (The Ombudsman of Korea) คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริต (Korean Independent Against Corruption : KICAC) และคณะกรรมการรับเรื่องอุทธรณ์การบริหารงานภาครัฐ (Administrative Appeals Commission) สำหรับเหตุผลของการรวมเอาทั้งสามหน่วยงานเข้าด้วยกัน เป็นคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง หรือ ACRC มีเหตุผลเพื่อทำให้หน่วยงานทั้งสาม ได้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง มีบทบาทและอำนาจหน้าที่สำคัญ โดยสรุป ดังนี้

1. การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์และปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ
2. การดำเนินงานด้านการสร้างสังคมที่ใสสะอาด โดยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
3. การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่เกิดจากการบริหารงานภาครัฐ หรือกฎหมายต่างๆ ตลอดจนการเรียกร้องความธรรมให้กับประชาชน (คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง 2551 : 1)

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง ดำเนินงานในรูปแบบ คณะกรรมการบริหารงาน จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ จำนวน ๑ คน ซึ่งมีศักดิ์เทียบเท่ารัฐมนตรี รองประธานกรรมการ จำนวน ๓ คน ซึ่งมีศักดิ์เทียบเท่าผู้ช่วยรัฐมนตรี คณะกรรมการซึ่งปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา จำนวน ๓ คน และคณะกรรมการซึ่งไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา จำนวน ๘ คน โดยกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลีได้รับประกันการปฏิบัติงานของคณะกรรมการทุกคน อย่างเป็นอิสระอย่างเท่าเทียมกัน

การทำหน้าที่ของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง สามารถแบ่งอำนาจ บทบาท และหน้าที่ได้ดังนี้

1. ด้านการตรวจการของรัฐสภาเกาหลี โดยจะดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ และปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ สำหรับการตรวจสอบและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนของพลเมืองเกาหลี ประชาชนทั่วไปสามารถที่จะทำการยื่นคำร้องเรียนแก่คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง ได้หลากหลายช่องทาง เช่น ทางไปรษณีย์ ทางอินเทอร์เน็ต หรือการโทรสาร ซึ่งเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง สามารถที่จะเรียกข้อมูลในรูปแบบของเอกสาร หรือเรียกให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้เชี่ยวชาญ มาให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีการร้องเรียนได้ และเมื่อการดำเนินงานสืบสวนสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง จะดำเนินการพิจารณาและตัดสินใจให้หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินการแก้ไขสิ่งต่างๆ ที่ถูกร้องเรียนให้ถูกต้อง และหน่วยงานนั้นๆ จะต้องดำเนินการแก้ไขสิ่งนั้นๆ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน หากไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้ร้องเรียนสามารถร้องเรียนให้คณะกรรมการฯ ดำเนินการเร่งรัดหน่วยงานนั้นๆ ได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีระบบการร้องเรียนที่มีความน่าสนใจได้แก่ การร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ www.epeople.go.kr หรือที่เรียกว่า ซินมุนโก (Sinmungo : e - People) ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนามาจากการเห็นถึงปัญหาของการร้องเรียนของประชาชนมีความยากลำบาก ซินมุนโก จึงเป็นระบบเว็บไซต์กลางที่ทำหน้าที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ ซึ่งทั้งประชาชนชนชาวเกาหลี และชาวต่างชาติที่พำนักอยู่ในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

สามารถที่จะดำเนินการยื่นคำร้องเรียนผ่านระบบดังกล่าวได้ นอกจากข้อร้องเรียนแล้ว อาจจะเป็นข้อแนะนำเพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐก็ได้ โดยข้อมูลดังกล่าวจะถูกส่งไปยังหน่วยงานราชการส่วนกลาง จำนวน 43 แห่ง หน่วยงานภาคการศึกษา จำนวน 194 แห่ง หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 244 แห่ง หน่วยงานสาธารณะที่สำคัญ จำนวน 19 แห่ง และสถานทูต หรือหน่วยงานต่างประเทศ จำนวน 144 แห่ง อีกด้วย และในปัจจุบันระบบซินมุนโกมีบริการภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาเกาหลี อยู่จำนวน 10 ภาษา ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาญี่ปุ่น ภาษามองโกเลีย ภาษาเวียดนาม ภาษาไทย ภาษาอุซเบกิสถาน ภาษามลายู และภาษากัมพูชา นอกเหนือจากระบบซินมุนโกแล้ว ยังได้มีการให้บริการรับเรื่องร้องเรียนของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง ผ่านศูนย์บริการทางโทรศัพท์ หมายเลข 110 ด้วย ซึ่งข้อมูลจากการร้องเรียน หรือการแสดงความคิดเห็นผ่านศูนย์บริการทางโทรศัพท์ หมายเลข 110 ก็จะถูกส่งไปยังหน่วยงานต่างๆ เหมือนกับระบบซินมุนโก และหากต้องการทราบคำตอบหรือความคิดเห็นหน้าของข้อร้องเรียนก็ยังมีบริการตอบกลับ หรือ Call Back แก่ผู้ร้องเรียนอีกด้วย

2. การดำเนินงานด้านการสร้างสังคมที่ใสสะอาด โดยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ โดยจากหน่วยงานภาครัฐของสาธารณรัฐเกาหลี ที่ให้ความสนใจ และใส่ใจกับปัญหาของการทุจริตแล้ว ภาคประชาชนของสาธารณรัฐเกาหลีก็มีความสำคัญและมีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศอย่างเป็นระบบ จนสามารถนำไปเป็นตัวอย่างแก่ประเทศอื่นๆ ในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จในอนาคต สำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสาธารณรัฐเกาหลี เริ่มต้นจากบุคคลที่มีชื่อว่า นายปัก วัย ชุน ซึ่งได้ก่อตั้งมูลนิธิ Beautiful Foundation และองค์กรตรวจสอบภาคประชาชนในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี โดยใช้ชื่อว่า “People Solidarity for Participatory Democracy” ที่รู้จักกันดีในนาม PSPD ซึ่งเป็นแกนนำขบวนการตรวจสอบการทุจริตของภาคประชาชนที่มีความเข้มแข็ง เคยเปิดเผยกลยุทธ์ไล่ล่านักการเมืองโกงชาติ จนสามารถที่จะดำเนินการจับทุจริตประธานาธิบดี ได้ถึง 2 ท่าน ได้แก่ นายชุน ดู ฮวาน และนายโรห์ แท วู ซึ่งการจัดตั้ง PSPD นั้น สืบเนื่องมาจาก เมื่อก่อนสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ในวงจรของการโกงกินทุกระบวนการ ไม่เว้นแม้แต่ในมหาวิทยาลัย หรือศาล ทุกระบวนการถูกแทรกแซงโดยนักการเมือง นักธุรกิจ และข้าราชการ ซึ่งร่วมมือการทุจริตจึงนำมาสู่การจัดตั้งการเมืองภาคประชาชนขึ้น เพราะพลังของประชาชน เป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก โดยนำนักต่อสู้เคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยที่ดำเนินการต่อต้านรัฐบาลเผด็จการของประเทศฟิลิปปินส์มาเป็นตัวอย่าง ในการปลุกระดมพร้อมชักชวนประชาชนชาวสาธารณรัฐเกาหลี ให้ออกมาเคลื่อนไหว พร้อมทั้งนำเสนอปัญหาสำคัญว่าการทุจริตในทุกกระบวนทำให้สาธารณรัฐเกาหลีประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดตั้งกลุ่มของการเมืองภาคประชาชนขึ้น เพื่อปฏิรูปประเทศให้หลุดพ้นจากปัญหาการทุจริต และก้าวไปข้างหน้าอย่างเข้มแข็ง โดยกลุ่มปฏิรูปที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานภาคประชาชน มีทั้งจากนักวิชาการที่คอยค้นคว้าข้อมูล นักกฎหมายที่คอยหามาตรการทางกฎหมายเพื่อลงโทษรัฐบาล ข้าราชการ และนักธุรกิจที่ทุจริต และภาคส่วนอื่นๆ อีกมากมาย จนสามารถผลักดันให้ออกกฎหมายหลายฉบับที่สามารถส่งเสริมงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ อย่างเช่น กฎหมายเป่านกหวีด ซึ่งข้าราชการหรือพนักงานในองค์กรสามารถออกมาประกาศว่าภายในหน่วยงานมีการทุจริตได้ โดยมีกฎหมายที่ให้การคุ้มครองไม่ให้ถูกไล่ออกจาก

งาน กฎหมายเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประชุมของหน่วยงานราชการ ก็เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปรับทราบผลจากการประชุมได้ตลอดเวลา และกฎหมายสอบสวนการทุจริตของหน่วยงานราชการ ที่ได้มีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ เจ้าหน้าที่ที่ตำรวจไปจนถึงศาล โดยมีการจัดตั้งสำนักงานอัยการพิเศษขึ้นมาสำหรับดำเนินการคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตโดยตรง ซึ่งการปฏิรูปการทุจริตดังกล่าวได้ส่งผลให้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีสามารถที่จะพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ได้อย่างเต็มที่ (บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา 2554 : 6)

2.2 เขตปกครองพิเศษฮ่องกง สาธารณรัฐประชาชนจีน

คณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชันฮ่องกง (Independent Commission Against Corruption : ICAC) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการประพฤตินิยมของเขตปกครองพิเศษฮ่องกง โดยองค์กรนี้เป็นองค์กรอิสระขึ้นตรงต่อฝ่ายนิติบัญญัติ มีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตรวมถึงการประพฤตินิยมทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยมี ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชันฮ่องกง (Commissioner of ICAC) เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในสำนักงานแห่งนี้แต่เพียงผู้เดียว ซึ่งผู้อำนวยการฯ จะขึ้นตรงกับผู้ว่าการเกาะฮ่องกงแต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นจึงเป็นบุคคลที่มีอำนาจและมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในเขตปกครองพิเศษฮ่องกง โดยตรง ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของ ICAC จะมีกฎหมายที่รับรองอำนาจหน้าที่อยู่จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

1. กฎหมายการจัดตั้งองค์กร ICAC (Independent Commission Against Corruption Ordinance)
 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตและขัดต่อกฎหมาย (Corrupt and Illegal Practices Ordinance)
 3. กฎหมายป้องกันการให้สินบน (Prevention of Bribery Ordinance)
- กฎหมายทั้งสามฉบับนี้ เป็นกฎหมายสำคัญที่ ICAC ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ โดยการมุ่งเน้นการดำเนินคดีอาญาเป็นหลักมากกว่าการดำเนินงานทางวินัย และใช้วิธีการควบคุมโดยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งที่เกิดขึ้นในหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ครอบคลุมในทุกภาคส่วนของสังคมภายในเขตปกครองพิเศษฮ่องกง สำหรับการจัดรูปแบบขององค์กร ICAC ได้มีการจัดรูปแบบออกเป็น 2 ส่วน คือ องค์กรการพิจารณา และองค์กรการบริหาร

1. องค์กรการพิจารณาจะเป็นส่วนที่รับผิดชอบการดำเนินงานในด้านคดีทั้งทางอาญาและทางวินัย โดยในทางคดีอาญานั้นจะมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานฯ เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการสืบสวนสอบสวนคดีทางอาญา และมีเจ้าหน้าที่ ICAC ที่ได้รับการแต่งตั้งมอบหมายจากผู้อำนวยการสำนักงานฯ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ภายในการบังคับบัญชาของผู้อำนวยการสำนักงานฯ เมื่อเจ้าหน้าที่ ICAC ทำการสอบสวนเสร็จแล้วจะส่งเรื่องให้เจ้าพนักงานอัยการดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือประชาชนธรรมดาได้โดยตรง โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งฟ้องแทน ICAC

2. องค์กรการบริหาร เป็นส่วนที่รับผิดชอบการบริหารงานภายในสำนักงาน ICAC มีผู้อำนวยการสำนักงานฯ เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานภายในสำนักงาน ICAC โดยการบริหารงาน

ของผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานฯ จะขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการกาะฮองกง ซึ่งภายในสำนักงาน ICAC จะแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านการประชาสัมพันธ์ โดยแต่ละด้านจะมีหน่วยงานภายในส่วนงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานต่างหากจากกันและกัน

ในการปฏิบัติงานของ ICAC ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ICAC โดยได้รับรองอำนาจหน้าที่ของ ICAC ให้ทำการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเกิดการทุจริตคอร์รัปชันในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของเอกชน โดยบัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่ไว้ ดังนี้ เมื่อมีผู้ร้องเรียนต่อ ICAC ว่ามีการทุจริตเกิดขึ้นไม่ว่าจะร้องเรียนทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์ หรือมาร้องเรียนด้วยตัวเองที่ ICAC ให้ดำเนินการสอบสวนในทันทีทันใด เมื่อเริ่มคดีแล้วเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนจะดำเนินการอย่างเป็นความลับที่สุด โดยมีระบบสายลับเข้าไปสอดส่องดูแลความเป็นไปของหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชนที่ถูกร้องเรียน โดยผู้ที่ถูกร้องเรียนจะไม่รู้ตัว การรักษาความลับในการปฏิบัติหน้าที่ที่สืบสวนสอบสวนนี้มีกฎหมายป้องกันการให้สินบนบัญญัติถึงการนำเรื่องที่มีการร้องเรียนไปแจ้งแก่ผู้ต้องสงสัยไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมให้เป็นความผิด

ด้านการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ICAC จะดำเนินการแสวงหาข้อมูลและพยานหลักฐานได้ตามอำนาจที่กฎหมาย ICAC กำหนดไว้ โดยทำการเข้าไปตรวจค้นสถานที่บุคคลและสิ่งของ ยึดอายัดสิ่งของที่ใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือการควบคุมบุคคลที่พบในสถานที่ถูกค้นจนกว่าการตรวจค้นจะสิ้นสุด รวมถึงการสอบถามการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเอกชนเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสารหลักฐานข้อมูลที่มีความจำเป็น ตรวจสอบเอกสารสมุดบัญชีบัญชีธนาคารและตู้เงินราย เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานจนแน่ชัดว่าน่าจะมีมูลการทุจริตเกิดขึ้นจริงแล้วเจ้าหน้าที่ ICAC ก็มีอำนาจที่จะดำเนินการจับกุมผู้ต้องสงสัย และควบคุมผู้ต้องสงสัยไว้ที่สำนักงาน ICAC (สำนักงาน ICAC มีห้องสำหรับกักขังผู้ต้องสงสัยภายในสำนักงานเอง) หรืออาจจะส่งตัวผู้ถูกจับกุมตัวให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการต่อไปก็ได้ ถ้าหากมีการควบคุมผู้ต้องสงสัยไว้ที่สำนักงาน ICAC เจ้าหน้าที่ ICAC ที่ได้รับมอบหมายจะต้องทำการสอบสวนและส่งตัวผู้ต้องหาฟ้องต่อศาลภายในระยะเวลา 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับกุม หากไม่สามารถดำเนินการฟ้องผู้ต้องหาภายในระยะเวลา 48 ชั่วโมงได้ เจ้าหน้าที่ ICAC จะต้องดำเนินการปล่อยตัวผู้ต้องหาไป โดยมีการประกันตัวและให้มารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ ICAC ตามเวลาที่เจ้าหน้าที่ ICAC กำหนด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ ICAC ที่ได้รับมอบหมายยังมีอำนาจในการจำกัดสถานที่อยู่ของผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหาและยึดหนังสือเดินทางได้ด้วย แต่ถ้าดำเนินการสอบสวนแล้วไม่สามารถดำเนินคดีทางอาญาได้ สำนักงาน ICAC ก็จะส่งเรื่องให้กับผู้บังคับบัญชาของผู้ต้องหานั้นดำเนินการทางวินัย ต่อไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีของ ICAC เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน จะเห็นว่า กฎหมายของ ICAC ได้บัญญัติรับรองอำนาจไว้อย่างกว้างขวางเพื่อให้เป็นมาตรการที่เฉียบขาดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในเขตปกครองพิเศษฮองกง รวมถึงการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ ICAC มากกว่าอำนาจหน้าที่ของตำรวจฮองกง เช่น การตรวจสอบเอกสารและบัญชีทรัพย์สินในธนาคาร ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจฮองกงไม่สามารถดำเนินการได้เอง อีกทั้งการให้เจ้าหน้าที่ ICAC สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้อย่างอิสระ (สำนักงาน ป.ป.ช. 2555 : 1) ทั้งนี้เพราะ ICAC

เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจกับฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายนิติบัญญัติ จึงได้บัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจกับสำนักงาน ICAC ไว้มากเพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเขตปกครองพิเศษฮ่องกงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งสำนักงาน ICAC

2.3 รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย

คณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน (Independent Commission for Anti Corruption : ICAC) แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย ถือเป็นองค์กรหลักองค์กรหนึ่งที่มีอำนาจดำเนินคดีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน มีขอบเขตอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานที่ครอบคลุมทั้งนักรการเมือง ศาล และข้าราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

ในช่วงก่อนที่จะมีการดำเนินงานจัดตั้งคณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน ในช่วงปี พ.ศ. 2531 เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าพนักงานอัยการ จะเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับคดีทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นอาชญากรรม หรือเป็นการกระทำผิดต่ออำนาจหน้าที่ราชการ โดยคดีเหล่านี้ จะถูกนำไปเข้าสู่ระบบการพิจารณาคดีของรัฐสภา หรือการตั้งคณะกรรมการในรัฐส่วนกลาง ซึ่งจะมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน งานจัดเตรียมข้อมูลเอกสาร และเสนอความคิดเห็นต่อคดีที่มีการพิจารณาดังกล่าว โดยที่ความเห็นดังกล่าวในบางกรณีอาจมีหรือไม่มี การติดตามผลการดำเนินงานก็ได้

ในช่วงปี พ.ศ. 2531 คณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อติดตามเรื่องราวการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นเรื่องเสื่อมเสีย ในแวดวงข้าราชการหรือนักรการเมือง สำหรับคดีตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน นั่นก็คือ การรับสินบนของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเรือนจำ (Minister of Prisons) ในการอนุมัติปล่อยตัวนักโทษก่อนเวลาอันสมควร และหัวหน้าผู้พิพากษาต้องโทษถูกจำคุกภายหลังการถูกพบว่าได้รับสินบนเพื่อการดำเนินงานดังกล่าว

คณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย มีขอบเขตอำนาจที่กว้างขวางมาก ในการสืบสวนสอบสวนคดีที่มีความเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงมีอำนาจในการใช้วิธีการบันทึกวิดีโอ หรือการรับฟังในกระบวนการสืบสวนสอบสวนที่เป็นความลับ และใช้เครื่องมือสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน คือ การใช้กระบวนการ ประชาพิจารณ์ในช่วงการสอบสวนด้วย ขอบเขตอำนาจและความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ต่อต้านการคอร์รัปชัน แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย ได้มีกำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับหน่วยงานได้แก่ Independent Commission for Anti Corruption Act. 1988 ซึ่งได้กำหนด กรอบการดำเนินงานโดยให้ความหมายของการทุจริตคอร์รัปชันไว้ว่า หมายถึง “การใช้ตำแหน่งหน้าที่ การงานทางสาธารณะที่ไม่ถูกต้อง โดยพื้นฐานคือการใช้อำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะไม่ซื่อสัตย์ หรือมีอคติเพื่อเอื้อประโยชน์เป็นพิเศษแก่กลุ่มคน หรือกลุ่มคนหนึ่งๆ มากกว่าคนหรือกลุ่มคนอื่น ๆ”

ในการที่คณะกรรมการฯ จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีทุจริตคอร์รัปชันใดๆ โดยเฉพาะ ที่เป็นคดีการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นความผิดทางอาญา เป็นการกระทำผิดต่อระบบ ระเบียบราชการ หรือเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงที่มีโทษถึงการปลดออกจากราชการ

ผู้บริหารของคณะกรรมการฯ นี้ คือ ประธานคณะกรรมการฯ (The Commissioner) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการรัฐนิวเซาท์เวลส์ โดยผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากรัฐสภาโดยแม่

ประธานคณะกรรมการฯ จะได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการรัฐนิวเซาท์เวลส์ และต้องฟังฟังการบริหารจัดการด้านงบประมาณจากเงินงบประมาณของรัฐ แต่การดำเนินงานต่างๆ นั้น คณะกรรมการฯ สามารถเสนอต่อรัฐสภา โดยตรง ซึ่งประธานคณะกรรมการฯ ต้องรายงานผลการดำเนินงานทุก 6 เดือน ต่อ คณะกรรมการร่วมในรัฐสภา (Parliamentary Joint Committee) อันประกอบด้วยฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจะมีการตอบคำถาม นำเสนอข้อมูล และอธิบายบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ

ทั้งนี้ลักษณะพิเศษของคณะกรรมการฯ คือ การที่กลไกตรวจสอบ กลไกความรับผิดชอบของตนเองที่จะต้องได้รับการตรวจสอบการดำเนินงานอยู่เสมอ ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ สามารถปฏิบัติงานได้โดยอิสระจากคณะผู้บริหาร คือ คณะรัฐบาล อย่างไรก็ตามต้องยอมรับด้วยว่า กรณีการทุจริตคอร์รัปชันที่คณะกรรมการฯ พิจารณาสอบสวนส่วนใหญ่เป็นกรณีของข้าราชการมากกว่ากรณีของนักการเมือง ซึ่งกลุ่มนักการเมืองจะมีกระบวนการตรวจสอบอื่นๆ ด้วย คือ การตอบคำถามของนักการเมืองในรัฐสภา เช่น การตั้งกระทู้ถามในการประชุม รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษเฉพาะสำหรับการสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับนักการเมือง (Roral Commission)

คณะกรรมการฯ มีความแตกต่างจาก ICAC อ่องกง ในหลายลักษณะ ดังเช่นขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ มีมากกว่า ICAC อ่องกง ในการสอบสวน แต่ไม่มีอำนาจในการสั่งฟ้องแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการทำงานที่แยกจากกันในกรณี ICAC อ่องกง เจ้าหน้าที่ระดับสูงจากหน่วยงานอัยการ ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ICAC อ่องกง อย่างใกล้ชิด และรับผิดชอบคดีความที่พบว่าเป็นอาชญากรรม และต้องนำเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งคือคณะกรรมการฯ ไม่ได้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาคเอกชน โดยสำหรับในกรณีที่เห็นอาชญากรรมจะมีองค์กรในระดับชาติที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง นั่นก็คือ The National Crime Authority

ในส่วนของการสอบสวนประเด็นการทุจริตคอร์รัปชัน ICAC อ่องกง ให้ความสำคัญต่อการสอบสวนที่มุ่งเชิงปริมาณจำนวนคดี ขณะที่คณะกรรมการฯ จะมุ่งเน้นคดีความที่พิจารณาเห็นว่ามีความสำคัญ เช่น คดีที่วงเงินสินบนสูงถึง 40,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย ขึ้นไป หรือคดีความที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะที่แม้ปริมาณวงเงินที่เกี่ยวข้องอาจมีเพียงเล็กน้อยก็ตาม

สำหรับประเด็นการทุจริตที่คณะกรรมการฯ ให้ความสำคัญ คือ ต้องเป็นการทุจริตที่มีการวางแผน ทำเป็นระบบ เป็นการทุจริตขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ หรือองค์กรที่มีนโยบายไม่เหมาะสมหรือไม่เพียงพอ หรือมีมาตรการแนวทางการปฏิบัติงานที่มีช่องโหว่มาก คณะกรรมการฯ จะตัดสินใจเลือกเจาะจงแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องที่เห็นว่ามีมีความสำคัญต่องานบริการสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการฯ ตระหนักถึงขีดจำกัดทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร โดยเรื่องที่สำคัญนั้น จะให้หลักเกณฑ์การพิจารณาจากเรื่องร้องเรียนที่สาธารณชนให้ความสำคัญเพียงไร และความสำคัญหรือความร้ายแรงของปัญหาเป็นหลัก

บทบาทและอำนาจหน้าที่ ภารกิจหลักของคณะกรรมการฯ คือ การเปิดเผยคดีการทุจริต และการป้องกันแก้ไขให้เกิดคดีดังกล่าวให้น้อยที่สุด โดยมีการดำเนินงานใน 3 ลักษณะ

ได้แก่ การสอบสวน การป้องกัน และการให้การศึกษ ซึ่งเป็นหลักประกันของการแก้ไขปัญหาการทุจริต ให้สามารถลดลงได้ในระยะยาว

การเปิดเผยการทุจริต ผ่านกระบวนการสืบสวนสอบสวน ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการฯ การสอบสวนคดีการทุจริต ข้อบัญญัติของกฎหมายได้ระบุไว้ด้วยว่า ผู้บริหารในหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รายงานต่อคณะกรรมการฯ ถึงการดำเนินการใดๆ ที่เกิดขึ้นและ นำสงสัยว่าจะเป็นการทุจริต โดยตัวของคณะกรรมการฯ สามารถเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมหลักฐาน หรือจัดการทำประชาพิจารณ์ ซึ่งเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการรวบรวม พยานหลักฐานในการดำเนินงานสืบสวนสอบสวน

คณะกรรมการฯ มีอำนาจในการเรียกตัวบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาได้ สอนข้อมูลเป็นการเฉพาะโดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณชน (Private Hearing) ในการสืบสวนสอบสวนคดี ความ ทั้งนี้การปฏิเสธหรือไม่ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการฯ มีความผิดและอาจจะถูกลงโทษถึงขั้น จำคุกเป็นระยะเวลา 1 ปี และประชาชนผู้ให้ข้อมูล หรือหลักฐานจะได้รับความคุ้มครองทาง กฎหมาย ในแง่ที่เป็นหลักฐานข้อมูลที่ให้ต่อคณะกรรมการฯ จะไม่ถูกนำไปใช้เพื่อเอาผิดต่อบุคคลที่ ถูกกันไว้เป็นพยานดังกล่าว แต่หากข้อมูลหรือหลักฐานที่ให้นั้นเป็นเท็จ จะต้องถูกลงโทษถึงขั้นจำคุก 5 ปี หรือโทษปรับเป็นจำนวนถึง 200,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย นอกจากนี้คณะกรรมการฯ สามารถร้องขอหมายค้นจากประธานคณะกรรมการฯ หรือจากศาลในการเข้าถึงหลักฐานที่ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเชื่อว่ามีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสืบสวนสอบสวน และในปัจจุบัน ได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายให้ได้รับหมายค้นจากศาลของมลรัฐเท่านั้น

คณะกรรมการฯ สามารถร้องขออำนาจในการใช้วิธีการดักฟังภายใต้กฎหมาย Listening Device Act. 1984 เช่น การดักฟังสายโทรศัพท์หรือบันทึกเสียงโทรศัพท์ โดยอาศัยอำนาจ ตามกฎหมายการดักฟังโทรศัพท์ของออสเตรเลีย (Interception Act. 1979) อำนาจการกระทำดังกล่าว จะต้องได้รับจากผู้พิพากษาสหพันธรัฐ (Federal court Judge) อำนาจการกระทำดังกล่าวนี้มีความเข้มงวด ภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติที่กำหนดลักษณะความผิดที่เปิดไว้ให้กระทำการดังกล่าวได้เท่านั้น

การประชาพิจารณ์ เป็นลักษณะพิเศษของคณะกรรมการฯ คือ การใช้การประชาพิจารณ์ ในกระบวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง แตกต่างจาก ICAC อ่องกงที่ไม่มีการดำเนินงาน กระบวนการดังกล่าว โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการฯ ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการฯ ในการจัดให้มีการพิจารณารับฟังข้อมูล ความคิดเห็นเพื่อจุดประสงค์ในการสอบสวน มิใช่เป็นกิจกรรม ที่จัดขึ้นภายหลังการสอบสวนได้เสร็จสมบูรณ์แล้ว การประชาพิจารณ์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เปิดโอกาสให้สาธารณชนได้รับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักธุรกิจ ในกรณีที่มีการวิพากษ์วิจารณ์หาเหตุถึงพฤติกรรมที่อาจสื่อไปในทางทุจริต แต่เพื่อหาข้อเท็จจริง การเปิดเผย พฤติกรรมที่ผิดกฎหมายทางอาญาชัดเจน อัยการก็จะต้องดำเนินการต่อไป การเปิดเผยข้อมูลทำให้ สาธารณชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับคณะกรรมการฯ ในการแสวงหาวิธีการควบคุมปิดช่องโหว่ ของตัวบทกฎหมาย หรือมาตรการใหม่ๆ ลดปัญหาการทุจริต ทั้งนี้การประชาพิจารณ์จะช่วยเปิดเผย คดีทุจริตให้สังคมได้รับรู้ และทำให้ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ ของผู้กระทำความผิดต้องเสื่อมเสีย และ เป็นที่รับรู้ของสังคม สำหรับผู้ที่ต้องการให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการฯ อาจจะขอร้องไม่ให้เปิดเผยต่อ สาธารณชนก็ได้ ถ้าหากมีเหตุผลเพียงพอสนับสนุนว่าการพิจารณารับฟังข้อมูลเฉพาะบุคคลโดยไม่เปิดเผย

ต่อสาธารณชนจะเป็นวิธีเดียวที่มีความจำเป็น โดยความจำเป็นในการปกป้องหรือปกปิดการชี้ตัวพยานสำคัญ การหลีกเลี่ยงความยุติธรรมหรือความเสื่อมเสียชื่อเสียงต่อพยานหลักฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว ข้อวิจารณ์และความเห็นจากสาธารณชนทำให้เกิดการร่างกฎหมายเพื่อปกป้องสิทธิส่วนบุคคล แต่คณะกรรมการฯ ยังคงใช้กระบวนการประชาพิจารณ์ต่อไป ในฐานะเครื่องมือหลักเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ต่อไป

นอกเหนือจากบทบาทดังที่กล่าวมาในข้างต้นแล้ว คณะกรรมการฯ ยังได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทด้านการป้องกันและการให้การศึกษาต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตแก่สาธารณชน ดังเช่น สุภาพษิตของคณะกรรมการฯ ที่ว่า “การป้องกันดีกว่าการแก้ไข” ซึ่งคณะกรรมการฯ ถือหลักการในการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในการทำงานของแต่ละหน่วยงานด้วย (ผาสุก พงษ์ไพจิตร 2541 : 263)

บทที่ 4

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 7 กลุ่ม คือ

- 1) ผู้แทนกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ พรรคกิจกรรช 2550
- 2) ผู้แทนจากกลุ่มคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับปี พ.ศ. 2552 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.
- 3) ผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.
- 4) ผู้แทนจากอดีตคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.
- 5) ผู้แทนจากภาควิชาการ ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.
- 6) ผู้แทนจากภาคสื่อมวลชน ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.
- 7) ผู้แทนภาคประชาสังคมที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการเลือกแบบเจาะจงบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กล่าวไว้ในประชากร โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรง ดังนี้

- 1) ผู้แทนจากกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ พรรคกิจกรรช 2550 จำนวน 2 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์พิเศษ วิชช มหาคุณ อดีตกรรมการ ป.ป.ช. และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ พรรคกิจกรรช 2550 และนายกล้าณรงค์ จันทิก อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ พรรคกิจกรรช 2550 และอดีตกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- 2) ผู้แทนจากกลุ่มคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับปี พ.ศ. 2552 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 1 คน ได้แก่ นายภส ภสสัทธา อดีตกรรมการฯ และอดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นกรรมการฯ และผู้บริหารของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีบทบาทและมีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการขับเคลื่อนกลไกด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเขตพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

3) ผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 1 คน ได้แก่ นายประจวบ สวัสดิ์ประสงค์ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภาค 5 ซึ่งเป็นผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินงานด้านการจัดตั้งและดำเนินงานเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในส่วนภูมิภาคของสำนักงาน ป.ป.ช.

4) ผู้แทนจากอดีตคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 1 คน ได้แก่ นายประสาธ พงษ์ศิวกัญญ์ อดีตกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลการดำเนินงานจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

5) ผู้แทนจากภาควิชาการ ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 2 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริลักษณ์ คอมันตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ สำนักงาน ป.ป.ช. และอดีตคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สังศิต พิริยะรังสรรค์ คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งบุคคลทั้งสองเป็นนักวิชาการที่มีผลการดำเนินการศึกษาและวิจัยงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นที่ประจักษ์

6) ผู้แทนจากภาคสื่อมวลชน ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 2 คน ได้แก่ นายสมหมาย ปริจฉัตร รองประธานกรรมการ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. และ นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ผู้อำนวยการบริหารสถาบันอิศรา ซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

7) ผู้แทนภาคประชาสังคมที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 1 คน ได้แก่ นายมานะ นิมิตรมงคล เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ซึ่งเป็นบุคคลจากภาคประชาสังคมที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีแนวทางสัมภาษณ์สอบถามถึงทัศนคติและข้อมูลที่จะทำให้ทราบถึงแนวความคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (คณะกรรมการ ป.ป.จ.) และทำให้ทราบถึงแนวโน้ม วิธีการ และคาดการณ์ผลที่จะได้รับ รวมไปถึงความคุ้มค่า ในการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในส่วนภูมิภาค โดยมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (คณะกรรมการ ป.ป.จ.)

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

2. ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

1. ท่านคิดว่าการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

1) ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2) พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3) ตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช.

4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย
บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสม และมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

2. ท่านคิดว่าการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2) พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

ท่านคิดว่าทำไมคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัด ของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

3. ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถ เป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะมีส่วนช่วย ในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบ ความสำเร็จ

4. ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความ ซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ต่างๆ ที่มีอยู่แล้วจากห้องสมุดและหน่วยงานราชการต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น รายงานการประชุม สภาร่างรัฐธรรมนูญ รายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ข้อมูล การวิจัย หนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์แนวความคิดในการวิจัย

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary) ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดย การใช้แนวทางการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.จ.

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะเขียนบันทึก แยกประเภทตามคุณลักษณะของข้อมูล จัดหมวดหมู่ นำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดเรียงลำดับ ดังนี้

4.1 การจัดเตรียมข้อมูลจากเอกสาร โดยตรวจสอบเอกสารให้มีความพร้อมครบถ้วน สมบูรณ์

4.2 จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคสนามนำมาพิจารณาวิเคราะห์ โดยทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.จ. การจัดตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.จ. สามารถที่จะดำเนินงานและเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้จริงหรือไม่ และการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ รวมทั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ควรจะยังคงมีอยู่หรือไม่ในรัฐธรรมนูญฉบับต่อไปและหากมีควรที่จะเป็นไปในทิศทางใด เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติให้การทุจริตของประเทศไทยลดน้อยหรือบรรเทาเบาบางลงที่สุดในรวมทั้งกรอบแนวคิดตามทฤษฎีมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำจังหวัด (ป.ป.จ.) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มาจากการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ อันทำให้สามารถมองเห็นภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และปรากฏการณ์ ผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ การศึกษาวิจัยมีขอบข่าย ดังนี้

1. แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (ป.ป.จ.)
 2. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค
 3. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางการแก้ไข
- ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของการศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจข้อมูลทั้งจากเอกสารทางราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. รวมถึงได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อจะได้นำข้อมูลมาประกอบในการวิเคราะห์ต่อไป ดังนี้

1. แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

จากการดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นจากเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมไปถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งในระดับนโยบาย ระดับผู้ปฏิบัติ นักวิชาการ สื่อมวลชน และเครือข่ายภาคประชาชน ทำให้ได้รับทราบข้อมูลที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพยายามในการสร้างหรือพัฒนาให้เกิดกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับพื้นที่ กล่าวคือภายหลังจากการปฏิรูปการเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา จะเห็นได้อย่างชัดเจนของความพยายามที่จะกระจายอำนาจทางด้านการเมืองการปกครองและการบริหารจัดการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนลงไปในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้ใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ผ่านกลไกและมาตรการต่างๆ เช่น การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่างๆ ทั่วทั้งประเทศ ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าได้มีความพยายามถ่ายโอนภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในพื้นที่เช่น ระบบสาธารณสุขปึกอก ระบบการจัดทำเอกสารทางราชการ (บัตรประชาชน ,

ทะเบียนบ้าน) เป็นต้น ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าว มีเป้าหมายหลักคือการมุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความรวดเร็วในการให้บริการที่รวดเร็วกับประชาชน เป็นสำคัญ

โดยเพื่อเป็นการกล่าวถึงที่มาของการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจต้องอ้างอิงไปถึง การรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) โดยมีพลเอก สนิธิ บุญยรัตกลิน เป็นหัวหน้า ซึ่งก่อให้เกิดผลทางกฎหมายหลายประการไม่ว่าจะเป็น การล้มล้างรัฐบาลที่มี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี การยกเลิกรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” ที่มีเนื้อหาดีที่สุดในประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของประเทศไทย แต่กระนั้นก็ตามการปกครอง โดยระบอบเผด็จการที่อำนาจอธิปไตยยังคงรวมศูนย์อยู่ที่คณะรัฐประหารที่เดียว และมีสิทธิเด็ดขาด ในการใช้อำนาจทั้งทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ก็ไม่สามารถที่ยอมรับเชื่อถือจากนานาอารยประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระแสโลกที่ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งได้ก้าวขึ้นมาเป็นกระแสหลักที่มีอิทธิพล ต่อการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศในโลก รวมถึงกระแสทุนนิยมซึ่งเป็นกำลังหลักในการ ขับเคลื่อนโลกของเราในปัจจุบัน ประกอบกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความทันสมัยทำให้ ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความเป็นไปต่างๆ ทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศอย่างรวดเร็วและยากต่อการควบคุมของคณะรัฐประหารที่จะสามารถกำกับ ควบคุมดูแลได้ อย่างเช่นที่เคยปรากฏในอดีตที่ผ่านมา

ดังนั้นคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการยกร่าง รัฐธรรมนูญขึ้น และท้ายที่สุดก็ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และได้มีการจัด ให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งก็นับว่าเป็นการดำเนินการ ตามระบอบประชาธิปไตยแบบปกติของประเทศไทยที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับการได้มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีที่มาจาก การที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ได้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลจำนวน 100 คน จากทุกสาขาอาชีพ และทุกภาคส่วนของสังคม ประกอบกันเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่หลักในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญจะแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ขึ้นมาคณะหนึ่ง ที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นหรือไม่ได้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ได้รับการ คัดเลือกตามมติของสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวนยี่สิบห้าคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นหรือไม่ได้เป็น สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวนสิบคน ตามคำแนะนำของประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ

ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการยกร่าง รัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำคำชี้แจงประกอบร่างรัฐธรรมนูญด้วย โดยเอกสารดังกล่าวจะต้องชี้แจง ว่าร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่นั้น มีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในเรื่องใดบ้าง และมีเหตุผลในการแก้ไขอย่างไร ไปยังสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ องค์กร และบุคคล ดังต่อไปนี้ เพื่อพิจารณาและเสนอความคิดเห็น

1. คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ

2. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
3. คณะรัฐมนตรี
4. ศาลฎีกา
5. ศาลปกครองสูงสุด
6. คณะกรรมการการเลือกตั้ง
7. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
8. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
9. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
10. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
11. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
12. สถาบันอุดมศึกษา

นอกเหนือจากนี้คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ จะต้องดำเนินการเพื่อเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและเอกสารชี้แจงดังกล่าวให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ ตลอดจนส่งเสริมและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย

เมื่อการดำเนินงานของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ และการพิจารณาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ จึงมาสู่ขั้นตอนของการลงประชามติว่าเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ (สมคิด เลิศไพฑูรย์ 2550 : 1)

จากการศึกษาข้อมูลจากที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้วจะพบได้อย่างชัดเจนว่า รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวเป็นรัฐธรรมนูญที่มีพื้นฐานความคิดที่ต่อยอดมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน โดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้รัฐธรรมนูญมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนนั้นก็คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิเลือกตั้งได้ลงประชามติรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว รวมไปถึงการเพิ่มบทบาทในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจรัฐบาลอีกด้วย โดยได้มีการกำหนดให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในระชาติ นั่นก็คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และในระดับจังหวัด หรือที่รู้จักกันในชื่อของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการ ป.ป.จ. นั่นเอง

โดยจากการที่ได้ดำเนินการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับแนวความคิดของการจัดตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว จะเห็นได้อย่างชัดเจน ในการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหลายท่าน ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และพยายามที่จะผลักดันให้เกิดการบัญญัติ และสร้างให้เกิดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อย่างต่อเนื่อง และจริงจัง จนนำไปสู่ความสำเร็จของการที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ของตนเองโดย สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้เห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดังจะเห็นได้จากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 246 วรรคท้ายที่ว่า

“ให้มีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด โดยคุณสมบัติ กระบวนการสรรหา และอำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ 2555 : 204)

การกล่าวถึงเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้มีการปรากฏขึ้นมาครั้งแรกจากการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้มีการกล่าวถึงในที่ประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 8/2550 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยได้เสนอกับที่ประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญว่า อยากให้ลองพิจารณาความเป็นไปได้ของการจัดตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ระดับกระทรวง โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษาของต่างประเทศที่มีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่แยกกำกับ ตรวจสอบเรื่องทุจริตระดับกระทรวง หรือว่าจะใช้ระบบเดิมที่มีคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน 9 คน ดูแลทุกหน่วยงานเหมือนดังเดิม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 62)

นอกจากนี้ นายเศวต ทินกุล สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับองค์กรอิสระไว้ที่น่าสนใจในการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ โดย ได้กล่าวว่า ชาวบ้านทั่วไปไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรอิสระว่ามีบทบาท และอำนาจหน้าที่อย่างไร อีกทั้งยากต่อการเข้าถึงของประชาชนทั่วไป ในการที่จะร้องเรียน หรือสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชาชน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 117) ซึ่งได้ยกตัวอย่างกรณีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ดังนี้ “เรื่องหนึ่งก็เป็นเรื่องของ ป.ป.ช. นะครับ ป.ป.ช. คดีก็ค้างอยู่หลายหมื่นคดี เป็นหมื่นกว่าคดี สองหมื่นคดี อะไรแบบนี้ คือเรื่อง ป.ป.ช. ผมอาจจะพูดมากหน่อยนะครับ ยกตัวอย่างเช่น เหตุเกิดที่บ้านหนองหมาว้อนะครับ อบต. เขาโก่งกินกัน นายอำเภอหรือว่าอะไรก็แล้วแต่ เขาก็ร้องเรียนกันไปปรากฏว่าจะไปร้องเรียนอย่างไร ในเมื่อ ป.ป.ช. อยู่ข้างๆ ทำเนียบรัฐบาล ประมาณถนนพิษณุโลก อะไรแบบนี้ ไม่รู้ว่าเขาจะส่งไปอย่างไร แบบไหน แล้วก็ทำดีไม่ดีก็ถูกอำนาจรัฐ หรือว่าพวกที่มีอำนาจทางการเมือง หรืออำนาจเถื่อนอย่างอื่น อำนาจมีตอย่างอื่น เข้ามาครอบงำอีกให้ดำเนินการถอนเรื่องราวแจ้งความ หรือร้องเรียน หรืออะไรแบบนี้ ก็เป็นเรื่องที่หวาดผวา หวาดเกรง แล้วเขาก็ไม่รู้ว่าจะไปพึ่งพาอาศัยใคร แล้วก็เรื่องราวจะเป็นอย่างไร จะตรวจสอบอย่างไร มีการสอบสวนอย่างไร เพราะฉะนั้นโครงการของ ป.ป.ช. มันน่าจะมีโครงการอำเภอ จังหวัด นะครับ เพื่อให้ครอบคลุมถึงพี่น้องประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทย ไม่ใช่มีอยู่ที่เดียว แถวๆ ข้างๆ ทำเนียบอย่างนี้ แล้วมากองรวมกัน เวลาอยากจะทำอะไร ตรวจสอบเรื่องอะไร ตรวจสอบเรื่องอะไรที่น่าสนใจถึงตั้งกรรมการ คณะทำงาน ไปลงพื้นที่ออกต่างจังหวัดเหมือนกรมการเรามาใช้ไม่ได้ เพราะการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ มันมีอยู่ทั่วไป นะครับ トラบไต่ยังมีคนหมู่มาอยู่อย่างนี้นะครับ จึงขอฝากท่านประธานไปยังท่านกรรมการร่างฯ ให้ออกแบบระบบให้มันเป็นการครอบคลุม และก็ส่งเสริมพี่น้องประชาชนรับฟัง หรือว่ารับเอกสารหลักฐานต่างๆ สอบสวนต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทยครับ” (สภาผู้แทนราษฎร 2550 : 118)

นายการุณ ไสงาม สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ยังได้เสนอให้มีการปรับปรุงองค์กรอิสระ โดย ยกตัวอย่างของหน่วยงานจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการตรวจเงิน

แผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะต้องกระจายออกไปสู่ระดับจังหวัด (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 130)

จากข้อมูลที่ได้จากการรายงานการประชุมดังกล่าวจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ มีการพยายามที่จะผลักดันให้กระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากการรวมศูนย์ไปสู่การกระจายอำนาจ โดย รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้นำเสนอเรื่องที่มีความน่าสนใจ นั่นก็คือ การมีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในระดับหน่วยงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความแปลกใหม่มากในสังคมไทย และแนวความคิดนี้ได้ถูกนำมาพัฒนาต่อยอด โดยในปัจจุบันได้มีความพยายามที่จะก่อตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตประจำกระทรวงหรือหน่วยงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ในช่วงปีพุทธศักราช 2555 โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือสำนักงาน ก.พ.ร. ได้เป็นหน่วยงานที่เสนอและจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พุทธศักราช 2555 ถึงแม้ว่าในปัจจุบันศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตประจำกระทรวงหรือหน่วยงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี จะยังอยู่ในช่วงการก่อตั้งและพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานของรัฐ

นอกเหนือจากนี้ยังมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอีกหลายท่าน ได้พยายามผลักดันให้เกิดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด เพื่อเป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาส และส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในท้องถิ่นของตนเอง

โดยจากการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในครั้งที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ในการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 11/2550 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2550

นายสมยศ สมิวัฒน์ชัย สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้เสนอให้มีการขยายเครือข่ายการรับข้อมูลของ ป.ป.ช. ให้กว้างขวางทั่วถึงระดับจังหวัดและชุมชน ด้วยเหตุผลที่ว่าในส่วนในระดับท้องถิ่น และจังหวัดนั้น ได้มีส่วนที่บริหารราชการแผ่นดินในส่วนที่ไม่ว่าจะเป็น อบต. กิ่ง อบจ. กิ่ง เทศบาลกิ่ง ซึ่งมีส่วนที่มีการทุจริตแล้วก็กล่าวว่ามี การทุจริตในบางโครงการที่อยู่ในส่วนนั้น “ผมคิดว่าน่าที่จะขยายเครือข่ายนะครับ อันนี้ขอให้เพิ่มขยายเครือข่ายในการรับข้อมูลข่าวสาร เพื่อจะทำในระดับย่อยลงมาแทนที่เรื่องจะเข้ามาอยู่ในส่วนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 135)

สำหรับการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 12/2550 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2550

นายวินัส มานมุงศิลป์ ได้กล่าวในที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยกล่าวว่า “จากการที่ได้ดำเนินการรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชน ในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงราย จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดตาก จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดสุโขทัย ได้เสนอให้มี ป.ป.ช. ส่วนภูมิภาค โดยให้องค์กรอิสระในระดับจังหวัดมีอำนาจเป็นนิติบุคคลสามารถตัดสินใจเองได้ ประเด็นต่อมาให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทั้งหมดมาจากการคัดสรรของประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 ที่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ความเห็นต่อมาคือ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระมาจากประชาชนอย่างแท้จริง” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 22)

การประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 18/2550 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีการนำเสนอในที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญว่า จากกรณีที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีการออกไปรับฟังข้อมูลจากประชาชนในทุกภูมิภาคของประเทศไทยแล้ว เห็นควรให้มีการกระจายอำนาจของ ป.ป.ช. ให้มี ป.ป.ช. ระดับจังหวัด โดยประชาชนเชื่อมั่นว่า หากมีหน่วยงานดังกล่าวในระดับจังหวัด จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินจะโปร่งใส จะเป็นธรรมาภิบาล (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 111)

สำหรับการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 34/2550 เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้นำเสนอข้อมูลในที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติและวางโครงการ รวมทั้งลงไปทำ คณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. จังหวัดเรียบร้อยแล้ว โดยอนุกรรมการ ป.ป.ช. จังหวัดจะอยู่ในบทบาทของการทำงานเพื่อการตรวจสอบในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากว่าเป็นระยะเริ่มต้น เราทำอะไร เราต้องทำด้วยความระมัดระวัง เพราะว่าการส่งข้อมูลอะไรต่างๆ นี้ ก็มีการแฝงเร้นด้วยเหมือนกัน เรามีการตรวจสอบกันตลอดเวลา คนในพื้นที่ ยอมรับว่าท่านมีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน แต่บางส่วนก็มีการกลั่นแกล้งหรือมีการใช้อำนาจในตำแหน่ง ดังนั้น เราจึงต้องดำเนินการคัดสรร ทำงานด้วยความระมัดระวัง เราได้ดำเนินการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด แล้ว จำนวน 4 ภาค ภาคละ 2 จังหวัด เพื่อเปรียบเทียบกัน แล้วก็ใช้มหาวิทยาลัยเป็นคนทำงานวิจัย ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล เพื่อที่จะเอาข้อมูลที่แท้จริงจากทั้งสองจังหวัดที่เปรียบเทียบกัน คือ จังหวัดหนึ่งจะมีอนุกรรมการที่เป็นองค์กร หรือคนจากภาคเอกชนล้วน อีกจังหวัดหนึ่ง ครึ่งหนึ่งมาจากกระบบราชการ อีกครึ่งหนึ่งมาจากคนที่เป็นภาคเอกชน แล้วก็เปรียบเทียบกันว่าระบบไหนดีกว่ากัน ถ้าเป็นระบบกึ่งๆ ดีกว่า เราก็จะเลือกระบบกึ่งๆ แต่ถ้าระบบคนที่มาจากภาคเอกชนดีกว่า เราก็จะให้ทุกจังหวัดเป็นลักษณะของภาคเอกชน แล้วก็จะมีคำตอบสำหรับประชาชนได้ทุกจังหวัด เพราะฉะนั้นขอกราบเรียนว่าเราได้ดำเนินงานด้วยความระมัดระวัง และเราจะทำงานต่อไปไม่ว่าท่านจะเสนอรูปแบบมาอย่างไร อยู่ในความดูแลของเรา แล้วเราก็ทำงาน” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2550 : 161)

นายการุณ ไสงาม สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้กล่าวแจ้งที่ประชุมว่า จะต้องผลักดันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด และที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีมติเห็นชอบให้มีการบรรจุให้มีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จากข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. จากที่กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีสิ่งที่น่าสนใจในการถกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์กันถึงความจำเป็นของการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลางจะต้องดำเนินการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไปยังพื้นที่ต่างๆ เพื่อช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้บรรเทาเบาบางลงไปจากประเทศไทย ได้แก่

แนวคิดที่ 1 คือการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำกระทรวง หรือหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากการกระจายอำนาจให้หน่วยงานสามารถดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพา หรือรอคอยการดำเนินงานจากส่วนกลาง แต่การดำเนินงานดังกล่าว เป็นการเพิ่มภาระงานของหน่วยงาน และก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน จึงไม่สามารถที่จะดำเนินการได้จริง แต่ทั้งนี้ รัฐบาลต่อมา

ได้นำเอาแนวคิดดังกล่าว ไปปรับใช้โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ สำนักงาน ก.พ.ร. ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ประจำกระทรวง หรือหน่วยงาน ที่ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี จำนวน 35 แห่ง เพื่อดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภายในหน่วยงานของตนเอง ซึ่งขณะนี้การดำเนินงานดังกล่าวอยู่ในระหว่างขั้นทดลอง แต่ก็ คาดการณ์ว่าเป็นแนวโน้มการดำเนินงานที่ดี ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและเห็นถึงความจำเป็นในการ จัดตั้งหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานต่างๆ

แนวคิดที่ 2 คือ การจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนภายใน พื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในท้องถิ่นของ ตนเอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้รับการผลักดันและสนับสนุนโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากพื้นที่ ต่างๆ ทั่วประเทศ จึงส่งผลให้แนวความคิดดังกล่าว ได้รับการบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนของอำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานเกี่ยวกับ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

โดยจะเห็นได้ว่าเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการบัญญัติเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในมาตรา 246 ให้จัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นเหตุให้มีการรณรงค์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลาย จึงมีความจำเป็นต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสาน ความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึง ผลกระทบจากการทุจริต และเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการ ให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เมื่อผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับจังหวัด จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีความพยายามที่จะสร้างให้เกิดการกระจายอำนาจด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ในรูปแบบของการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น โดยมีความเชื่อว่าเมื่อมี การกระจายอำนาจลงไปแล้วจะทำให้ปัญหาการทุจริตของประเทศบรรเทาเบาบางลง โดยเมื่อได้ ดำเนินการศึกษาข้อมูลจากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะเห็นได้ว่า ในการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กรรมาธิการร่างฯ ได้มีความเห็น ที่ชัดเจนว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550ได้กำหนดให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจเกี่ยวกับภารกิจด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็วในการทำงานมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ ที่มีความใกล้ชิดกันระหว่างประชาชนกับสำนักงาน ป.ป.จ. ให้มีความคุ้นเคยกันมากยิ่งขึ้น แต่การดำเนินงาน ของการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจจะมีข้อเสียก็คือ การใช้ระบบอุปถัมภ์ในกระบวนการสรรหาและ

การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ ทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดน้อยลง (ภาส ภาสสัทธา : สัมภาษณ์ 2559)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. มาจากแนวคิดของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ได้มีความพยายามที่จะหาวิถีทางหรือกระบวนการสำหรับกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่แต่เดิมกระจุกตัวอยู่เฉพาะแค่ในส่วนกลาง และมีองค์กรที่เกี่ยวข้องหลักเพียงแค่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในเชิงธุรการสำหรับนำเอาแนวทางหรือนโยบายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปสู่การปฏิบัติทั้งในด้านการป้องกันการทุจริต ปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ แต่สำหรับกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไปยังคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมไปถึงกฎหมายอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแล้วเห็นอย่างชัดเจนว่า แนวความคิดสำหรับการกระจายอำนาจการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทางสภาร่างรัฐธรรมนูญในขณะนั้น มีแนวคิดแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การกระจายอำนาจในลักษณะของการเพิ่มให้มีกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานภาครัฐ ระดับกระทรวง หรือหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐได้มีกลไกสำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานของตนเอง รวมถึงเป็นการลดภาระการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้มุ่งเน้นการกำหนดแนวทาง มาตรการ หรือกระบวนการทำงานในลักษณะที่เป็นนโยบาย และหน่วยงานสามารถนำไปใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ภายในหน่วยงานของตนเอง

รูปแบบที่ 2 การกระจายอำนาจในลักษณะของการเพิ่มกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทของพื้นที่ในการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง โดยจะเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ในฐานะของคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ซึ่งจากข้อมูลที่กล่าวมาในข้างต้นแนวคิดในรูปแบบที่ 2 คือ การกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ถูกกำหนดให้มีในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และนำไปสู่การจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในเวลาต่อมา แต่เมื่อศึกษาข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องจะพบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้แสดงความเห็นไว้อย่างชัดเจนว่า ไม่เห็นด้วยที่จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้น เนื่องจากเหตุผลในเรื่องของความซ้ำซ้อนและปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการมีของคณะกรรมการ ป.ป.จ.

โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากบทสัมภาษณ์ของ ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ ที่ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า “สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. แต่เดิม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้มีแนวคิดที่จะดำเนินการกระจายอำนาจและบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในรูปแบบดังที่ปรากฏไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หากแต่ต้องการดำเนินงานในลักษณะของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่เมื่อมีการลงมติรับหลักการผ่านในสภาร่างรัฐธรรมนูญไปแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้” (วิชา มหาคุณ : สัมภาษณ์ 2559)

ประกอบกับความเห็นของนายกล้าณรงค์ จันทิก อดีตกรรมการ ป.ป.ช. และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีความเห็นเพิ่มเติมที่น่าสนใจว่า “ในเรื่องเกี่ยวกับการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประชาชนส่วนมากได้เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้น เพราะในขณะนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. และ สำนักงาน ป.ป.ช. มีเฉพาะแค่ในส่วนกลาง ทำให้ประชาชนเกิดความยากลำบากในการร้องเรียน หรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งติดกับประชาชน และเกิดความสะดวกในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ไม่ได้บัญญัติให้มีการเชื่อมโยงระหว่าง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลาง และคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในระดับจังหวัด ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้เสนอให้มีการแก้ไขในรัฐธรรมนูญฯ โดยบัญญัติว่า ภาวการณ์ และอำนาจหน้าที่ ให้ไปใส่ไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงทำให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงมีความเชื่อมโยงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากไม่กำหนดไว้อย่างนั้น จะทำให้เกิดมีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นใน 76 จังหวัด ทั่วประเทศ และไม่มีมีการเชื่อมโยงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลาง” (กล้าณรงค์ จันทิก : สัมภาษณ์ 2559)

จากข้อมูลที่ศึกษาจึงอาจจะสรุปได้ว่า การเกิดขึ้นของคณะกรรมการ ป.ป.จ. มาจากความเห็นของภาคประชาชน ที่ต้องการที่จะเห็นรูปแบบหรือกลไกการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีมากกว่าการดำเนินการเฉพาะแค่ในส่วนกลาง หากแต่ต้องการให้มีการกำหนด ให้เกิดกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เกิดขึ้นในภูมิภาคด้วย แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในขณะนั้นมีความเห็นแย้ง คือ ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีกลไกแยกไปจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนคือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะนั้นมองถึงความเชื่อมโยง และการใช้อำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่ควรมีลักษณะที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีแนวทาง ทิศทาง หรือนโยบายที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มากกว่า การที่จะเปิดโอกาสให้พื้นที่หรือภูมิภาคได้แสดงออกถึงบทบาทในการที่จะผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบริบทหรือความต้องการของตนเองอย่างเต็มที่

สำหรับผู้ศึกษามีความเห็นเพิ่มเติมจากการศึกษาข้อมูลต่างๆ แล้วพบประเด็นที่น่าสนใจว่า ในกรณีของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ถือได้ว่าเป็นการดำเนินงานที่ยาวนานและมีเพียงเฉพาะแค่การดำเนินงานในส่วนกลางเพียงเท่านั้น เท่าที่ปรากฏข้อมูลจากการศึกษามาของประเทศไทย จะพบว่า ส่วนกลางจะเป็นผู้ดำเนินการหรือผลักดันงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่อย่างใด สำหรับส่วนภูมิภาคจะมีบทบาทในฐานะของผู้ให้การสนับสนุนและดำเนินงานตามที่ส่วนกลาง

กำหนดเพียงเท่านั้น ถึงแม้ว่าในอดีตหน่วยงานส่วนกลาง คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีความพยายามที่จะจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ในพื้นที่นำร่องขึ้นทั่วประเทศ แต่ในข้อเท็จจริงก็ต้องยอมรับว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดังกล่าวมีข้อจำกัด และมีอุปสรรคในการดำเนินงานจำนวนมาก จนทำให้การดำเนินงานไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ และการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก็มุ่งเน้นแต่เพียงการรณรงค์หรือสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต และการป้องกันการทุจริตเป็นหลัก แต่ไม่ได้เป็นการดำเนินงานในภารกิจของการปราบปรามการทุจริต หรือการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้การดำเนินงานกระจายอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังและครบถ้วนสมบูรณ์ จึงทำให้มีกรณีผลักดันให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อเป็นหลักประกันว่าในอนาคตต่อไปนี้ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะไม่ได้มีแค่เฉพาะส่วนกลาง โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. เพียงเท่านั้น หากแต่จะมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ครบทุกภารกิจนั่นเอง

2. การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในพื้นที่นั้น อ้างอิงมาจากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 246 วรรคท้ายบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้น โดยคุณสมบัติ กระบวนการสรรหา และอำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อประสานความร่วมมือกับประชาชนที่ประสงค์จะเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ การร้ายผิดปกติ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 มาตรา 103/10 บัญญัติให้มีกรรมการ ป.ป.จ. จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคนตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ประกอบด้วยประธานกรรมการ ป.ป.จ. คนหนึ่งและกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ และสำหรับคุณสมบัติของบุคคลที่จะมาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. นั้นต้องรับราชการหรือเคยรับราชการในระดับไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์หรือมีผลงานเป็นที่ยอมรับในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือเป็นผู้ซึ่งองค์การพัฒนาเอกชนหรือองค์กรวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองและปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีโดยองค์การพัฒนาเอกชนหรือองค์กรวิชาชีพให้การรับรอง ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้ารับการสรรหา การตรวจสอบคุณสมบัติ และวิธีการ

เลือกกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจากนี้กฎหมายที่เกี่ยวข้องยังได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัดดังนี้ (มาตรา 103/18)

1. ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2. พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3. ตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช.

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เว้นแต่การไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา 43 (ความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2554) มาตรา 53 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลหรือไม่ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาเป็นอันตกไป) (คณะทำงานกำหนดปฏิทินงาน แบบพิมพ์ คู่มือปฏิบัติงานและการซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางวิธีการสรรหากรรมการ ป.ป.จ 2556 : 1)

จากข้อมูลในข้างต้นจะพบว่าในกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้ครอบคลุมอำนาจทั้ง 3 ภารกิจ คล้ายคลึงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลาง นั่นก็คือให้มีอำนาจในการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงเปรียบเสมือนกับการติดต่อวุฒให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจและหน้าที่ในการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ซึ่งตนเองได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการดำเนินงานจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดขึ้นในภูมิภาคในทุกจังหวัด เพื่อเป็นหน่วยธุรการให้กับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ นั่นเอง

แต่เนื่องจากการดำเนินงานจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้ครอบคลุมทั่วประเทศนั้น เป็นสิ่งที่เพิ่งจะเกิดขึ้นใหม่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และเริ่มให้มีการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดขึ้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. โดยช่วงปี พ.ศ. 2554 ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีความพยายาม

ที่จะจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้วยการกระจายอัตรากำลังของสำนักงาน ป.ป.ช. จากในส่วนกลางให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด พร้อมทั้งเปิดสอบบรรจุแต่งตั้งบุคคลให้เข้ามาปฏิบัติงานในฐานะข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งประจำอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งนี้เมื่อมีการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดแล้ว ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้ดำเนินการประกาศและเลือกสรรบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ให้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมื่อผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจข้อมูลและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. แล้วพบสิ่งที่น่าสนใจว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งโดยปกติแล้วควรที่จะปฏิบัติงานในการส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเขตพื้นที่ด้วยกัน แต่กลับพบกับปัญหาต่างๆ มากมายเช่น ข้อกล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.จ. บางส่วนมีความพยายามที่จะใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองช่วยเหลือพวกพ้อง การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดไม่ยอมที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เท่าที่ควร การแบ่งแยกการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีที่มาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งมาจากสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางและในทางปฏิบัติงานก็มีแนวโน้มที่จะเลือกรับนโยบาย แนวทาง หรือกระบวนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางมาปฏิบัติหรือดำเนินงานมากกว่าการที่จะดำเนินงานตามแนวทางหรือนโยบายของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดังนั้น เมื่อแรกเริ่มดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคก็เริ่มที่จะมีการก่อเค้ให้เห็นถึงปัญหาในการปฏิบัติงานแล้ว จึงทำให้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคจึงมีการประสานงานกันที่ไม่ลงตัว และในบางกรณีอาจจะทำให้เกิดเห็นได้ถึงความแตกแยกและการไม่ปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ตามที่มีความคาดหวังตั้งใจไว้ตั้งแต่แรกเริ่มการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

คำถามที่เกิดขึ้นนั้นก็คือ ทำไมการปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคถึงมีปัญหา และทำให้การดำเนินงานทั้งในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยจากการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดังนี้

1. ปัญหาของการดำเนินงานจัดตั้งและที่มาของบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของคณะกรรมการ ป.ป.จ. กล่าวคือ เมื่อมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ส่งผลให้กลุ่มการเมืองและกลุ่มของผู้มีอิทธิพลกลุ่มต่างๆ ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ได้เห็นถึงช่องทางที่จะเข้ามาใช้อำนาจและบทบาทในการแทรกแซงหรือมีอิทธิพล

เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องนี้ คือ “บุคคลที่มีความประสงค์ที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ กรรมการ ป.ป.จ. ส่วนมากเป็นบุคคลที่มีผลประโยชน์แอบแฝง และไม่ได้มีความตั้งใจที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเขตจังหวัดของตนเอง ประกอบกับมีกลุ่มการเมืองที่พยายามที่จะเข้ามาแทรกแซง จนอาจจะใช้คำว่า “ความซื่อสัตย์สุจริตไม่เป็นที่ประจักษ์” ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดกับคุณสมบัติซึ่งทางคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้บัญญัติเอาไว้” (วิชา มหาคุณ : สัมภาษณ์ 2559) ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า “ความซื่อสัตย์สุจริตไม่เป็นที่ประจักษ์” เป็นส่วนที่มีความสำคัญของบุคคลที่จะเข้ามารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากแต่เดิมกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีความมุ่งหวังที่จะเปิดโอกาสให้กับบุคคลที่มี “ความซื่อสัตย์สุจริตไม่เป็นที่ประจักษ์” ให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของคณะกรรมการ ป.ป.จ. แต่จากการที่กลุ่มการเมืองหรือกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่พยายามที่จะส่งบุคคลของตนเองเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. จึงส่งผลโดยตรงต่อภาพลักษณ์ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ต่อการไม่เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อตัวของคณะกรรมการ ป.ป.จ. นั้นเอง

โดยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า “ในปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่ได้รับการคัดเลือกมา ยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.จ. ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีจำนวนน้อยมาก ส่วนมากที่เข้าเป็นกรรมการ ป.ป.จ. จะเป็นตัวแทนของนักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ หรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ เนื่องจากกระบวนการสรรหาไม่ถูกต้อง และการกระบวนการสรรหาคณะกรรมการเพื่อที่จะมาทำหน้าที่ดำเนินการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ก็ยังไม่มี ความชัดเจนเท่าที่ควร จึงไม่สามารถที่จะคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ได้อย่างแท้จริง จึงทำให้เกิดปัญหาในการได้คนดีที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการ ป.ป.จ. ของแต่ละจังหวัด” (กล้านรงค์ จันทิก : สัมภาษณ์ 2559) จะเห็นได้จากคำกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นข้อมูลว่า บุคคลที่จะสมัครหรือเสนอตัวที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. บางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการเข้ามาผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค หากแต่เข้ามา ก็เพื่อที่ต่อต้องการจะเข้ามาแสวงหาอำนาจและประโยชน์ให้กับตนเอง และพวกพ้องจนก่อให้เกิดข้อครหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในเวลาต่อมา

นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลที่ตอกย้ำ และชี้ให้เห็นถึงปัญหาของตัว “บุคคล” ต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. คือ “กระบวนการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีความล้มเหลว และไม่สามารถที่จะคัดเลือกบุคคลที่ดี และมีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นจึงไม่มีความคาดหวังกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่จะสามารถเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาคาการทุจริตในพื้นที่ได้ อีกทั้งยังจะเป็นตัวที่สร้างปัญหาให้กับกระบวนการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอีกด้วย” (ภาส ภาสสัทธา : สัมภาษณ์ 2559)

ดังนั้นจากการศึกษาข้อมูลจะเห็นว่ากระบวนการพิจารณาสรรหาบุคคลเพื่อเข้ามาปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. หากมีปัญหามาขึ้นตอนกระบวนการนี้แล้ว จะทำให้นอกจากคณะกรรมการ

ป.ป.จ. จะไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคแล้ว ยังจะเป็นปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคอีกด้วย

สำหรับในส่วนของนักวิชาการ ได้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า “กระบวนการพิจารณาสรรหาบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.จ. ก็ยังมีปัญหาในขั้นตอนการสรรหา ทำให้เกิดความกังวล และมีแนวโน้มที่จะได้บุคคลที่เป็นผู้มีอิทธิพลภายในจังหวัดมาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ จะทำให้เกิดการเข้าไปแทรกแซงพยาน หลักฐาน และเกิดความไม่ปลอดภัยแก่ผู้ที่ร้องเรียนเข้ามาที่สำนักงาน ป.ป.ช.” (สิริลักษณ์ คอมนันต์ : สัมภาษณ์ 2559)

นอกจากนี้ในส่วนของผู้สมัครก็มีข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของการพิจารณาสรรหาบุคคลที่น่าสนใจในส่วนของคณะกรรมการที่จะทำหน้าที่สรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. ว่า “กระบวนการสรรหา โดยเฉพาะของการกำหนดให้มีตัวแทนของผู้สมัครในพื้นที่เข้าไปเป็นกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ก็ยังเป็นสิ่งที่ เป็นปัญหา เพราะผู้สมัครในต่างจังหวัดส่วนมากไม่ได้เป็นผู้สมัครมืออาชีพ แต่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ด้วย ซึ่งเมื่อเอาเข้าจริงแล้วผู้สมัครก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่รับประกันได้ว่ากระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. จะมีความบริสุทธิ์โปร่งใส และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ : สัมภาษณ์ 2559)

2. ปัญหาในเรื่องของความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีความคาดหวังที่จะสร้างให้กลไกของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค และมีเจตนารมณ์ที่จะเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่อยู่ในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จ แต่เมื่อมีการจริงก็พบว่าปัญหาที่มีความรุนแรงและทำให้เกิดเป็นปัญหารวมถึงเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิกาคนั้นก็คือ ความซ้ำซ้อนและความสับสนวุ่นวายของการปฏิบัติงานของหน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มบุคคลที่เข้ามาช่วยเหลือการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ โดยหากจะแบ่งกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว อาจจะแบ่งออกได้ ดังนี้

1) กลุ่มขององค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค เช่น คณะกรรมการ ป.ป.จ. สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินประจำจังหวัด เป็นต้น

2) กลุ่มของส่วนราชการที่เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในส่วนกลางที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค เช่น สำนักงาน ป.ป.ท. เขตพื้นที่ 1 – 9

3) กลุ่มของส่วนราชการในภูมิภาคที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง เช่น สำนักงานจังหวัด ร่วมกับส่วนราชการของกระทรวงและกรมต่างๆ ที่ประจำการในภูมิภาค

4) กลุ่มของภาคเอกชน ที่มีความสนใจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น

5) กลุ่มของภาคประชาชน ที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลักดันประเด็นทางสังคมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคของตนเอง

6) กลุ่มของภาควิชาการ ที่ทำการศึกษาและวิจัยงานที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค จะพบว่าการดำเนินงานที่หลากหลายภาคส่วนที่ได้ดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว และคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ถือเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค แต่จากการศึกษาข้อมูลกลับพบประเด็นที่แตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง นั่นก็คือ คณะกรรมการ ป.ป.จ. กลับไม่ได้รับการยอมรับในฐานะของภาคส่วนที่มีความสำคัญในการกำหนดทิศทาง นโยบายหรือกระบวนการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเท่าที่ควร และมีบทบาทหรือความโดดเด่นในการผลักดันงานดังกล่าวอย่างชัดเจน โดยมีข้อมูลจากการศึกษาที่สนับสนุน คือ “ในปัจจุบันภาครัฐได้มีความพยายามที่จะสร้างเครื่องมือหรือกลไกที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ แต่กลไกดังกล่าวบางครั้งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างให้เกิดปัญหาที่สลับซับซ้อนในพื้นที่ได้” (มานะ นิมิตรมงคล : สัมภาษณ์ 2559)

จากข้อมูลนี้จะเห็นว่าการที่มีกลไกที่เยอะเกินความจำเป็นหรือสลับซับซ้อนแต่ขาดการประสานความร่วมมือกันอย่างชัดเจน ก็เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความคุ้มค่าและความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างกรมมีแต่เฉพาะในส่วนกลางเพียงอย่างเดียว กับการมีหน่วยงานหรือกลไกในพื้นที่ว่า “การจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อเป็นการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงลดภาระของประชาชนในการเดินทางไปติดต่อราชการกับสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งหากเมื่อพิจารณาถึงผลที่ได้จากการร้องเรียน หรือประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการติดต่อราชการแล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ไม่มีความแตกต่างกันเลย และหากคิดถึงต้นทุน รวมถึงความคุ้มค่าของการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่ กับการมีเพียงคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลาง และเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต ก็ค่อยดำเนินการจัดส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง เข้าไปดำเนินการตรวจสอบ นำที่จะมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากกว่าการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ : สัมภาษณ์ 2559)

ประกอบกับความคิดเห็นของภาควิชาการที่สนับสนุนข้อมูลว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระหว่างส่วนกลางกับภูมิภาคไม่ได้มีความยากลำบากแล้ว ดังนั้นการมีกลไกในจังหวัดเพื่อปฏิบัติงานจึงมีคำถามว่าจำเป็นต่อไปอีกหรือไม่ ดังนี้ “ในปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ มีความทันสมัยมากเพียงพอ การติดต่อสื่อสารต่างๆ มีความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และรวดเร็วมากกว่าในอดีต ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่ เนื่องจากการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เป็นแนวความคิดที่โบราณ เพราะในอดีตการติดต่อสื่อสารการเดินทาง การคมนาคม มันไม่สะดวก แต่ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร การเดินทาง การคมนาคม มีความสะดวกรวดเร็ว ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่อีกต่อไป” (สังคีต พิริยะรังสรรค์ : สัมภาษณ์ 2559)

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงไม่มีความจำเป็นอีกแล้วสำหรับการผลักดันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงการเดินทางประสานงานได้มีการพัฒนาจนไม่ได้เป็นอุปสรรคสำคัญอีกต่อไปแล้ว

ทั้งนี้ หากจะศึกษาถึงข้อมูลเกี่ยวกับการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค อาจจะต้องแบ่งการศึกษาออกเป็นสองช่วง นั่นก็คือช่วงที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ยังมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะมีอำนาจครอบคลุมใน 3 ภารกิจหลักนั่นก็คือ ด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด และในช่วงหลังจากคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือ คสช. ได้มีการประกาศฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ โดยลดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้เหลือเพียงเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการป้องกันการทุจริตเพียงเท่านั้น

โดยจากการศึกษาพบว่าในช่วงแรกของการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะเป็นการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ไว้

ซึ่งเมื่อศึกษาข้อมูลจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พบว่ามีการกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้น เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้กระจายตัวจากเดิมที่จะดำเนินงานเพียงแคเฉพาะในส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในภูมิภาคให้เกิดการรวมพลังกันเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ของตนเองได้อย่างตรงจุดตรงประเด็น และส่งผลให้สถานการณ์ด้านการทุจริตของประเทศไทยบรรเทาเบาบางลงไปได้ และรัฐสภาได้มีการปรับปรุงโดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมในช่วงปี พ.ศ. 2554 โดยได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

1. ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชน และส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2. พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3. ตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช.

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

โดยเมื่อได้ศึกษาถึงอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. แล้วจะพบว่า มีลักษณะของอำนาจหน้าที่ซึ่งคล้ายคลึงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอาจจะกล่าวได้เลยว่าเป็นการจำลองคณะกรรมการ ป.ป.ช. จากที่มีอำนาจหน้าที่ในส่วนกลาง ไปเป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในระดับจังหวัด จนนำมาสู่ประเด็นสำคัญว่า “คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะสามารถที่จะปฏิบัติงานได้จริงตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้หรือไม่” ซึ่งจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้พบข้อมูลที่มีความน่าสนใจว่าปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลสำคัญต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. นั่นก็คือการส่งเสริมและสนับสนุนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กล่าวคือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะนั้นมีแนวคิดที่จะดำเนินการกระจายอำนาจและหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตลงไปในพื้นที่แต่ไม่ใช่ในรูปแบบที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดไว้ หากแต่เป็นไปในลักษณะของการปฏิบัติงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและควบคุมโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีอำนาจหน้าที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันการทุจริตรวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต และการบูรณาการให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่เท่านั้น และเมื่อประกอบกับข้อมูลของหนึ่งในคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ให้ข้อมูลว่า

“การจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. โดยมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นความล้มเหลวของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความต้องการที่จะจัดตั้งในรูปแบบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้กำกับควบคุม ติดตามดูแล และสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถ พร้อมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หรือมอบหมายให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้” (วิชา มหาคุณ : สัมภาษณ์ 2559) ก็ยิ่งตอกย้ำถึงความจริงจังและจริงจังใจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะนั้นว่ามีการมองหรือคาดหวังต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในลักษณะที่คิดว่าน่าจะล้มเหลวตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่มต้นกระบวนการปฏิบัติงานเลย นอกจากนี้หากเมื่อได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจะพบว่า การดำเนินงานโดยมีอำนาจหน้าที่ครบทั้งการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วนั้นจะพบว่าข้อมูลที่ที่น่าสนใจ ดังนี้

“มีข้อดี คือ ทำให้การป้องกันการทุจริต และการเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนมีความตระหนักในเรื่องของการป้องกันการทุจริต พร้อมทั้งเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ดึงให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการดำเนินงานที่มีความเหมาะสม เนื่องจาก

กรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลที่มีบทบาทและเป็นที่ยึดถือของคนในพื้นที่ อีกทั้งมีประสบการณ์ ความรู้ และมีทักษะในการเผยแพร่แนวความคิดในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ งานด้านการป้องกันการทุจริต เป็นการดึงเอาประชาชนเข้ามาเป็นพวก เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถที่จะดำเนินงานเพียงลำพังได้ หากประชาชนเข้ามาเป็นพวกจะทำให้งานด้านการป้องกันการทุจริต การปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบทรัพย์สินสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเป้าหมายที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตั้งเอาไว้ ส่วนของงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นงานที่ต้องอาศัยความไว้วางใจของประชาชนในพื้นที่ เกี่ยวกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ประชาชนน่าจะมีความไว้วางใจกรรมการ ป.ป.จ. ที่เป็นคนในพื้นที่ และมีความสนิทสนมคุ้นหน้าคุ้นตากัน ในการให้ข้อมูล ทำให้สามารถให้ข้อมูลได้อย่างสนิทใจและไว้วางใจ ผมคิดว่างานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นงานที่มีความยาก และละเอียดอ่อนในการดำเนินงาน ที่ยากต่อความเข้าใจของคนทั่วไป ประกอบการการที่กรรมการ ป.ป.จ. เป็นคนในพื้นที่ ทำให้มีญาติพี่น้อง หรือคนรู้จักจำนวนมาก จึงอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นงานยากที่กรรมการ ป.ป.จ. จะตัดใจ ดำเนินการอย่างจริงจังจริงจัง และปฏิบัติงานด้วยความยากลำบาก ประกอบกับในพื้นที่มีการใช้อิทธิพลของคนในพื้นที่มีสูงทำให้อาจเป็นอันตรายในการปฏิบัติหน้าที่ และทนต่อแรงเสียดทานของกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ได้หรือไม่ เรื่องการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นงานที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรงตามเป้าหมายที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ เนื่องจากเดิมการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน จะต้องส่งเอกสารมาที่สำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางเท่านั้น แต่พอมีสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และคณะกรรมการ ป.ป.จ. ทำให้มีความสะดวกในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ได้สะดวกยิ่งขึ้น พร้อมทั้งหากมีข้อบกพร่องประการใดก็สามารถที่จะแนะนำ หรือแก้ไขได้อย่างสะดวก และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการมีอยู่ของทรัพย์สิน และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเมื่อหากมีข้อสงสัย ประชาชนก็สามารถที่จะร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ในทันที” (ประสพ พงษ์ศิวาภักย์ : สัมภาษณ์ 2559)

การปฏิบัติงานโดยมีอำนาจหน้าที่ทั้งด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็ไม่ได้มีแต่ข้อดีเพียงเท่านั้น หากแต่มีข้อมูลและมุมมองในมีลักษณะเชิงลบ นั่นก็คือการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการก่อให้เกิดปัญหาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้เช่นกัน จากการสัมภาษณ์ข้อมูลทำให้พบปัญหา คือ

“ประเด็นสำคัญของการให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้ เป็นสิ่งที่สามารถจะให้คุณหรือให้โทษกับบุคคลในจังหวัดได้ เพราะฉะนั้นหากมีผู้ที่ถูกร้องเรียนในพื้นที่ และมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับกรรมการ ป.ป.จ. อาจจะมีการวิ่งเต้น หรือใช้ระบบอุปถัมภ์ เพื่อให้พ้นจากความผิด ดังนั้นอำนาจในเรื่องของการแสวงหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงไม่ควรมีไว้ สำหรับอำนาจด้านการป้องกันการทุจริต เป็นงานด้านบวกที่มีหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต แต่หากได้กรรมการ ป.ป.จ. ที่ไม่มีความสนใจ หรือความถนัด

ในการปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนก็อาจจะทำไม่ได้” (ภาส ภาสสัตธา : สัมภาษณ์ 2559)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในภารกิจด้านการปราบปราม การทุจริต มักจะเป็นจุดที่ประชาชนให้ความสนใจและเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ซึ่งมีลักษณะของการให้คุณ โทษในการดำเนินคดีความได้ จึงมักจะก่อให้เกิดปัญหาตามมานั้นก็คือปัญหาการวิ่งเต้น รวมไปถึง ระบบอุปถัมภ์ในพื้นที่ เนื่องจากต้องยอมรับว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็คือบุคคลที่อาศัยและมีความสนิทสนม คั่นเคยกับกลุ่มบุคคลในพื้นที่ที่ประกอบกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันต้องยอมรับว่าประเทศไทย เป็นสังคมที่มีระบบอุปถัมภ์ในการดำรงชีวิตในเกือบจะทุกระบบ จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านการปราบปราม การทุจริตซึ่งต้องมีการกระหอบหรือได้รับแรงกดดันจากกลุ่มนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น จึงทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจเกิดความล่าเอียงหรือเข้าข้างผู้ที่ถูกร้องเรียนได้ สำหรับงานด้านการป้องกันการทุจริต ถือเป็นงานในเชิงบวกแต่ส่วนมากจะพบว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้เนื่องจากเป็นงานที่ไม่ได้ออกหน้าออกตาหรือ สามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการให้คุณหรือ โทษต่อบุคคลหรือองค์กรต่างๆ ได้เท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่าง เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดต่อตัวของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการเก็บรักษา ความลับที่เกี่ยวข้องกับคดีความด้านการปราบปรามการทุจริต เนื่องจาก “งานด้านการปราบปราม การทุจริต เนื่องจากเป็นการที่มีชั้นความลับ และเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ดังนั้นเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงมีความพยายามที่จะรักษาความลับ รวมถึงปกป้องข้อมูลไม่ให้เกิดความรั่วไหล เนื่องจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เกิดความไม่ไว้วางใจการปฏิบัติงานของกรรมการ ป.ป.จ.” (ประจวบ สวัสดิ์ประสงค์ : สัมภาษณ์ 2559)

ดังนั้นจะเห็นว่าการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค โดยมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ทั้งในด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องมาจากความไม่พร้อมของบุคคลที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. เอง รวมไปถึงการส่งเสริม และสนับสนุนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถสร้างให้เกิดความไว้วางใจขึ้น ในพื้นที่ได้ จึงนำมาซึ่งข้อมูลที่ว่า “ไม่เห็นด้วยกับการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีอำนาจในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถสร้าง ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ของตนเองได้ ดังนั้นการกำหนด ให้มีอำนาจหน้าที่เหมือนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสร้างให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานต่อด้าน การทุจริตอย่างมากมาย” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ : สัมภาษณ์ 2559)

ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากภาคเอกชนที่สามารถสรุปบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้เป็นอย่างดี นั่นก็คือ “โดยหลักการดูดี แต่ในทางปฏิบัติการให้อำนาจดังกล่าว น่าจะก่อให้เกิดปัญหามาก เนื่องจากการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดี มักจะมีครหานินทา ว่ามีการเรียกรับผลประโยชน์ หรือการวิ่งเพื่อให้ล้มคดีในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตได้ ดังนั้นการกระจาย

อำนาจด้านการปราบปรามการทุจริตไปยังพื้นที่ จะเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมืองที่ทุจริตส่งบุคคลเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง นอกจากนี้เนื่องจากกรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลในพื้นที่จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีผู้ที่รู้จักมักคุ้นหรือเพื่อนจำนวนมากทำให้เกิดข้อกังวลหรือข้อวิตกว่าจะเกิดการช่วยเหลือหรือปกป้องพวกพ้องในเรื่องเกี่ยวกับข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ดังนั้นทางสำนักงาน ป.ป.ช. จึงต้องสร้างมาตรฐานจริยธรรมของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือมาตรการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้เกิดการบิดเบือนการใช้อำนาจของตนเอง ไปในทางเอื้อผลประโยชน์ต่อตนเองและพรรคพวก” (มานะ นิมิตรมงคล : สัมภาษณ์ 2559)

ทั้งนี้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคตามที่อำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2557 ภายหลังจากการรัฐประหารของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทและอำนาจหน้าที่การขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค โดยที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เกี่ยวกับการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยภายหลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีการยึดอำนาจและประกาศล้มเลิกการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 แต่ยังคงให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีผลบังคับใช้ต่อไปนั้น จนเมื่อถึงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ได้มีการออกประกาศที่ 72/2557 เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีสาระสำคัญที่จะมุ่งก่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จากเดิมที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
2. พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
3. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

โดยเมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลจากประกาศของ คสช. ฉบับดังกล่าวจะเห็นว่า คสช. ได้ปรับปรุงแก้ไขอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จากเดิมที่มีอำนาจคล้ายคลึงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวคือมีอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มาเหลือเพียงเฉพาะอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตเพียงเท่านั้น ซึ่งการปรับเปลี่ยนบทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ย่อมนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อย่างแน่นอน

ประเด็นที่น่าสนใจนั้นก็คืออะไรคือเหตุผลหลักที่ทำให้ คสช. ซึ่งเป็นรัฐธำธิปัตย์ หรือกลุ่มบุคคลที่กุมอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด จึงจำเป็นต้องออกประกาศฉบับดังกล่าว เพื่อยุติการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ นั่นก็คือการปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดไว้

จากการศึกษาข้อมูลทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า ผู้ที่มีบทบาทในการเสนอหรือชี้แนะให้ คสช. ออกประกาศฉบับที่ 72/2557 ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2557 นั่นก็คือคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. นั่นเอง เนื่องจาก “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีการสอบถามข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีความเห็นเสนอไปยัง คสช. ให้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และยุติการดำเนินงานสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ในจังหวัดที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.” (วิชา มหาคุณ : สัมภาษณ์ 2559) และ “คณะกรรมการ ป.ป.ช. น่าจะเป็นผู้ที่ร้องขอต่อ คสช. ให้ออกประกาศดังกล่าว เนื่องจากพบปัญหาในกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ในหลายจังหวัด จนส่งผลให้ไม่สามารถที่จะประกาศแต่งตั้งกรรมการ ป.ป.จ. ได้” (กล้านรงค์ จันทิก : สัมภาษณ์ 2559) ประกอบกับข้อมูลที่กล่าวว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วิเคราะห์แล้วคาดการณ์ว่าการที่ คสช. ได้ตัดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ลงน่าที่จะเป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีเอกภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย” (ประสพ พงษ์ศิริวาทย์ : สัมภาษณ์ 2559)

โดยเมื่อศึกษาข้อมูลของอดีตคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้เป็นผู้ให้ข้อมูลที่นำเชื่อถือว่าการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้เสนอให้ คสช. ออกประกาศดังกล่าว เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาทั้งในเรื่องของการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่มีข้อร้องเรียนตั้งแต่ขั้นกระบวนการพิจารณาสรรหาบุคคลให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. ทั้งในเรื่องของคุณสมบัติและความซื่อสัตย์สุจริตที่อาจจะไม่เป็นที่ประจักษ์ชัด เนื่องจากมีข้อครหาว่าเป็นตัวแทนหรือมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ทำให้เกิดข้อร้องเรียนจนไม่สามารถที่จะดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ในหลายจังหวัด ประกอบกับการปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคเกิดปัญหาทั้งความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.จ. กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช.

ประจำจังหวัด และการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริตปราบปรามการทุจริต และตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด ก็เกิดมีปัญหาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.จ. กับ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด รวมไปถึงการประสานงานเพื่อบูรณาการงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของภูมิภาคให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันก็ประสบกับสภาพของปัญหาและมีความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้ทำการเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดังกล่าว

ทั้งนี้เมื่อได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมทำให้พบว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็มีแรงกระเพื่อมเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนครั้งนี้พอสมควร เนื่องจาก “การที่ คสช. ออกประกาศให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจหน้าที่หลักในด้านการป้องกันการทุจริต เป็นแนวทางบวกที่จะส่งเสริมการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วกรรมการ ป.ป.จ. มีความต้องการที่จะทำงานด้านการปราบปรามการทุจริตเป็นหลัก ซึ่งบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.จ. ส่วนมากจะเป็นอดีตข้าราชการตำรวจ ข้าราชการฝ่ายปกครอง โดยมีความคุ้นเคยกับงานด้านการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงมากกว่าจึงอาจจะไม่มีความสุข หรือต้องการที่จะขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตมากนัก แต่หากกรรมการ ป.ป.จ. มีความสุข หรือมีความถนัดในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริต จะก่อให้เกิดผลดีกับการขับเคลื่อนงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากกรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลที่มีความกว้างขวาง และเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือภายในพื้นที่” (ประจวบ สวัสดิ์ประสงค์ : สัมภาษณ์ 2559)

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในช่วงก่อนที่จะมีประกาศฉบับดังกล่าว ส่วนมากจะมีความถนัดหรือต้องการที่จะเข้ามาทำงานด้านการปราบปรามการทุจริตเป็นหลัก แต่เมื่อมีการปรับเปลี่ยนมาเป็นให้มุ่งเน้นงานด้านการป้องกันการทุจริต ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานในลักษณะของการประสานงานเพื่อสร้างให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือด้านการป้องกันการทุจริต อาจจะเป็นงานที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวนหนึ่งไม่ได้มีความถนัดหรือต้องการที่จะมาทำงานในลักษณะนี้ จึงทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. บางส่วนมีลักษณะที่ไม่ต้องการที่จะปฏิบัติงานในลักษณะนี้อีกต่อไป โดยได้ความพยายามที่จะเรียกร้องให้มีการแก้ไขปรับปรุงโดยให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. กลับไปมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายเดิมได้กำหนดไว้ แต่ข้อเสนอนี้ก็ไม่ได้ได้รับการสนองตอบจากทั้งในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ช. และ คสช. แต่อย่างใด นอกจากนี้จากข้อมูลที่สัมภาษณ์ทำให้พบประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความไม่ไว้วางใจของ คสช. ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากต้องยอมรับว่าบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติงานในฐานะของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวนมากมีความสัมพันธ์หรือยึดโยงกับกลุ่มการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ดังนั้นการปรับปรุงโดยการลดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงเป็นส่วนหนึ่งของการปราบปรามไม่ให้กลุ่มของนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ได้มีการเคลื่อนไหวหรือดำเนินการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะก่อให้เกิดการแสดงออกว่ามีการต่อต้านอำนาจของ คสช. รวมไปถึงการพยายามในการสร้างให้เกิดความไม่สงบหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ คสช. จะไม่สามารถควบคุมหรือกำกับดูแลได้ เนื่องจากเป็นธรรมชาติของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในลักษณะของการเมืองการปกครองในลักษณะของระบอบเผด็จการที่ไม่ต้องการให้เกิดอำนาจหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะเข้ามาท้าทายหรือสร้างให้เกิดผลกระทบต่อฐานอำนาจของตนเอง

ประกอบกับความเห็นที่ว่า “ประกาศของ คสช. ฉบับดังกล่าว น่าจะเกิดขึ้นจากความไม่มั่นใจ และน่าจะมีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดต่างๆ จึงทำให้ คสช. มีการประกาศเพื่อลดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เหลือเพียงเฉพาะภารกิจด้านการป้องกันการทุจริต เนื่องจากงานด้านการป้องกันการทุจริต เป็นงานในเชิงบวก ไม่ค่อยที่จะส่งผลกระทบ หรือ ความเสียหายให้กับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมากนัก แต่อำนาจที่เกี่ยวข้องกับ ภารกิจงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นสิ่งที่มีความน่าวิตกกังวล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คสช. ไม่มั่นใจว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลางจะสามารถควบคุม และสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้มากนักน้อยเพียงไร” (สังคีต พิริยะรังสรรค์ : สัมภาษณ์ 2559)

พร้อมทั้งข้อมูลที่ว่า “คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้รับความเชื่อมั่นหรือสร้างให้เกิดความเชื่อใจ ในการปฏิบัติงานได้จึงมีการเสนอให้ลดอำนาจตามคำสั่ง คสช. ซึ่งสำหรับการลดอำนาจดังกล่าว แทบจะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่เลย เนื่องจากเมื่อ ประชาชนไม่ไว้วางใจ และไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อยู่แล้ว” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ : สัมภาษณ์ 2559)

ดังนั้นจึงอาจจะสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค ถูกทำให้มีบทบาทที่ลดลงอาจจะมีผลมาจากการที่ “ในปัจจุบันการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ถูกมองข้ามไปแล้ว และไม่เห็นความสำคัญ ของการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากในปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถสร้างบรรทัดฐาน และกลไกทางตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน ในสังคมไทย และการมีอยู่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการขับเคลื่อนงานด้านการต่อต้านการทุจริต ในพื้นที่ที่ไม่ควรจะมี” (มานะ นิมิตรมงคล : สัมภาษณ์ 2559)

สำหรับบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคที่เปลี่ยนแปลงไปตามเดิมที่มีบทบาทและอำนาจทั้งในด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด มาเป็นเพียงเฉพาะแต่เรื่องของการป้องกันการทุจริตเพียงเท่านั้น ย่อมที่จะก่อให้เกิดผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากการลดเป้าหมายของการปฏิบัติงานและให้คงเหลือเฉพาะงานด้านบวกคือการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตและการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ของตนเองเพียงเท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยสิ่งที่จำเป็นนั่นก็คือ “คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องเร่งดำเนินการ คือ การสร้างการรับรู้ของสาธารณะของสังคม ทำให้เกิดการยอมรับ ว่าการมีองค์กรเหล่านี้มีความจำเป็น เพราะจะทำให้ประเทศชาติมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ รวมถึงสร้างค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ให้เข้มแข็งขึ้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและภาพลักษณ์ จากองค์กรที่ดูคุดันเน้นเรื่องของการปราบปรามการทุจริต มาเป็นองค์กรที่เน้นในการรณรงค์สร้างจิตสำนึก ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการดำรงตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต” (สมหมาย ปารีฉัตร : สัมภาษณ์ 2559)

นอกจากนี้บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องปรับเปลี่ยน ไปเป็นแบบที่ “กรรมการ ป.ป.จ. จะมีบทบาทในฐานะที่เป็นตัวเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริต ภายในเขตพื้นที่ กรรมการ ป.ป.จ. จะสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เนื่องจากกรรมการ ป.ป.จ. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์จริงในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ส่วนมาก เป็นข้าราชการที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่ ตามการขยายตัวของการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงมีประสบการณ์น้อย และการรับทราบข้อมูลของพื้นที่ก็จะน้อยกว่ากรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ กรรมการ ป.ป.จ. จะมีบารมีและได้รับการเกรงใจจากหน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัด” (ประจวบ สวัสดิ์ประสงค์ : สัมภาษณ์ 2559)

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ถูกปรับลดอำนาจและบทบาทในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคให้เหลือเฉพาะแค่เพียงด้านการป้องกันการทุจริต ย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การปรับบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อกระบวนการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่เช่นกัน เนื่องจากบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. ล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริต ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการเข้ามามีส่วนร่วมผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคให้ประสบความสำเร็จ การที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทในเรื่องดังกล่าวจะทำให้เกิดการบูรณาการและความร่วมมือกันในการสร้างให้เกิดกระแสการสร้างสังคมที่มีความโปร่งใส อีกทั้งถือเป็นการพิสูจน์การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ว่าสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ตามเป้าประสงค์ของกฎหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างเต็มที่หรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในโอกาสต่อไป

3. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางการแก้ไข

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลสามารถสรุปผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ดังต่อไปนี้

ผลจากการศึกษาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษามาในข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสามารถสรุปข้อมูลที่ได้ค้นพบที่มีความน่าสนใจดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับแนวคิดของการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ระหว่างสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะของผู้ที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และหน่วยงานที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน กล่าวคือ สภาร่างรัฐธรรมนูญ

มีความคาดหวังว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในพื้นที่ โดยมีเจตนาที่อยากกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตจากเดิมที่รวมศูนย์อยู่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังคณะกรรมการ ป.ป.จ. โดยมีสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเป็นผู้ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ทั้งนี้ทางสภาร่างรัฐธรรมนูญ มีความต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจและหน้าที่คล้ายคลึงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อที่จะได้เป็นกลไกสำหรับการแก้ไขปัญหาการทุจริตตั้งแต่ในระดับพื้นที่ และสร้างให้เกิดการทำงานร่วมกัน ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีความแตกต่างหลากหลายกันไปในแต่ละภูมิภาค

ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาข้อมูลพบว่าสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย พบว่าปัญหา การทุจริตมีเป็นจำนวนมาก และมีความสลับซับซ้อนในการกระทำความผิด ยกแก่การตรวจสอบของ เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อีกทั้งความสามารถของ หน่วยงานหรือองค์กรที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตในปัจจุบันต้องยอมรับว่าไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหา การทุจริตได้อย่างทันทั่วถึง และเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นจึงมีความพยายามที่จะ กระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งจากเดิมมีอยู่เฉพาะแค่ในส่วนกลาง ไปยังภูมิภาค โดยมีความคาดหวังว่ากลไกของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะเข้ามาแก้ไขสถานการณ์การทุจริต ตั้งแต่ในระดับพื้นที่ ไม่ให้กลายเป็นปัญหาที่ลุกลามหรือสร้างให้เกิดความเสียหายแก่สังคมและ ประเทศชาติ ได้ตั้งแต่ในระดับของพื้นที่ ทั้งนี้จะเห็นว่าการรวมอำนาจเข้าไว้ที่ส่วนกลางเหมือนดังเช่น ในอดีตที่ผ่านมา เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ต่างๆ มักที่จะไม่ประสบ ผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากหน่วยงานจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียวไม่มีศักยภาพหรือความสามารถ เพียงพอที่จะผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างเต็มที่ในทุกภูมิภาคของ ประเทศไทย เนื่องจากปัญหาของอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ เรื่องของการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร ที่ไม่สะดวกส่งผลให้ประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตได้อย่างเต็มที่ และการสร้างความไว้วางใจให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ยอมรับ และเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ เป็นต้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาในข้างต้นทำให้เกิดแนวความคิดกระจายอำนาจด้วยการสร้างกลไก การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในรูปแบบของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นมานั่นเอง แต่เมื่อมีการนำเอา กลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ที่มาคณะกรรมการ ป.ป.จ. พบข้อมูลว่า การออกแบบอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้มีรูปแบบของการดำเนินในลักษณะของการกระจายอำนาจ หากแต่มีการกำหนดให้เป็นรูปแบบ ของการแบ่งอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไปให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นกลไกในพื้นที่ได้ทำหน้าที่ผลักดันการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในพื้นที่ ทั้งนี้การกำหนดให้มีรูปแบบดังกล่าวอาจจะมีที่มาจากกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีแนวความเห็น ที่จะให้มีเพียงการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อปฏิบัติงานช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในภูมิภาค ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นผู้กำกับและ

ชี้แนะแนวทาง นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อให้การปฏิบัติงานมีมาตรฐานและแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นแบบหนึ่งแบบเดียวกันทั้งประเทศ และมีลักษณะของการแบ่งอำนาจบางอย่างของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลางไปให้ คณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ดำเนินงาน เช่น งานด้านการป้องกันการทุจริต งานด้านการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นต้น

2. จากการศึกษาพบข้อมูลว่าระบบการบริหารจัดการงานเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีปัญหาที่สำคัญในส่วนของกระบวนการพิจารณาสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในฐานะของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งไม่ได้รับการยอมรับ หรือเชื่อถือจากทุกภาคส่วนในภูมิภาค หรือในสังคม ประกอบกับมีข้อร้องเรียนและพบความไม่โปร่งใสในขั้นตอนกระบวนการพิจารณาสรรหา เนื่องจากกลุ่มนักการเมืองและ ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ มีความพยายามที่จะส่ง หรือสนับสนุนให้บุคคลที่มีความสัมพันธ์ หรือโยงใยกับกลุ่มของตนเองให้เข้ามาปฏิบัติงานในฐานะคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อช่วยเหลือให้พวกพ้องของตนเองไม่ให้เกิดคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเนื่องจากกระบวนการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในฐานะคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้รับการยอมรับ ในเรื่องของความโปร่งใสและซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์จึงส่งผลกระทบต่อการทำงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการที่จะดำเนินงานป้องกันการทุจริต ปราบปรามการทุจริต และตรวจสอบ บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3. สำหรับปัญหาด้านการบริหารงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. กับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีความเห็นที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นคณะบุคคลซึ่งมีที่มาจากการบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยมีเจตนารมณ์ที่จะสร้างให้เกิดการกระจาย อำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมถึงมีความ รวดเร็วในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะได้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง แต่ที่มา ของเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งเป็นข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งได้รับการบรรจุ แต่งตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้งให้มีอำนาจ และหน้าที่หลักคณงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งมีหน้าที่ ในการรับเอานโยบาย แนวทางหรือกระบวนการปฏิบัติงานจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางมาปฏิบัติมากกว่าที่จะปฏิบัติงานตามนโยบาย แนวทางหรือกระบวนการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. กำหนด ซึ่งปัญหาของความเห็นที่ไม่ตรงกันนี้พบว่ามักจะเกิดขึ้นส่วนมากจากการปฏิบัติหน้าที่ ในเรื่องของการปราบปรามการทุจริตและการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากปมของปัญหาความไม่ไว้วางใจ ในการรักษาความลับ และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงาน ดังกล่าว อีกทั้งมีข้อร้องเรียนว่ากรรมการ ป.ป.จ. บางส่วนมีความเสี่ยงที่จะมีการนำเอาข้อมูล เหล่านี้ไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจในการปฏิบัติงานด้วยกัน จนทำให้เจตนารมณ์ที่เต็มรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ต้องการเห็น

คณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นกลไกหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคไม่เกิดขึ้นได้ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้

4. การที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้สามารถที่จะแสดงบทบาทของผู้นำด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคได้อย่างแท้จริง เนื่องจากในการศึกษาข้อมูลพบว่าหน่วยงานทั้งที่เป็นองค์กรอิสระ ส่วนราชการในภูมิภาค กลุ่มภาคเอกชน หรือกลุ่มภาคประชาสังคมต่างๆ ล้วนแต่มีแนวทางหรือกระบวนการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของตนเอง และคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถที่จะสร้างให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นที่ยอมรับของทุกกลุ่มที่กล่าวมาในพื้นที่ รวมไปถึงการพัฒนาให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นศูนย์กลางหรือเป็นผู้ที่มีบทบาทนำในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค จึงทำให้บทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่เป็นที่รู้จักของสาธารณชนทั่วไปได้เท่าที่ควร รวมไปถึงเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้คงเหลือเพียงแค่เฉพาะการป้องกันการทุจริต ยิ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงให้บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่เป็นที่รับทราบและสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นแกนนำด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อีก ประกอบกับบทบาทของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ในฐานะตัวแทนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลาง สามารถสร้างให้เกิดการยอมรับและได้รับความเชื่อถือรวมไปถึงสาธารณชนทั่วไปรับรู้และรับทราบบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ส่งผลให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ได้กลายเป็นศูนย์กลางขององค์กรนำด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคแทนที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. จนในที่สุดคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ถูกกลืนให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด นั่นเอง

จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น เมื่อจะทำการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จากข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถที่จะดำเนินการแก้ไขได้ดังนี้

1. จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากผู้ศึกษาเสนอว่าแนวทางการแก้ไขปัญหากลับเกี่ยวกับแนวคิดการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. คือจะต้องมีการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปให้กับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นกลไกที่มีหน้าที่หลักดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่อย่างแท้จริง และต้องให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้มีอำนาจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่อย่างชัดเจน เช่น มีการกระจายอำนาจด้านการปราบปรามการทุจริต โดยหากพบว่ามีคดีหรือเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต ซึ่งอยู่ในอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมไปถึงกฎหมายอื่นๆ ที่ให้เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้ ซึ่งที่มีรูปแบบที่ไม่สลับซับซ้อน หรือเป็นเรื่องที่ต้องการความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเป็นกรณีพิเศษ หรือมีความเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรงในวงกว้าง ก็อาจจะมอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจในการตัดสินใจชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาตัดสินชี้ขาดคดี ซึ่งหากมีการบริหารงานในรูปแบบดังกล่าวจะเป็นการลดภาระงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมถึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ให้มีความสะดวกรวดเร็วและประชาชนในพื้นที่ได้รับความยุติธรรมจากการกระจายอำนาจดังกล่าวด้วย นอกจากนี้การกระจายอำนาจด้านการปราบปรามการทุจริตแล้ว ยังจะต้องกระจายอำนาจด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมืองและหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดด้วย เพื่อเป็นการลดภาระงานของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการตรวจสอบข้อมูลทรัพย์สินและหนี้สิน และคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ ทำหน้าที่ในการกำหนดรูปแบบ กระบวนการ แนวทางการตรวจสอบบัญชี รวมไปถึงจะได้เพิ่มความเข้มข้น ในการตรวจสอบบัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูง และเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง ให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้นเพื่อลดปัญหาการทุจริตของประเทศ เป็นต้น

2. กระบวนการที่เป็นอุปสรรคต่อแนวความคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่ส่งผล ให้การกระจายอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ประสบผลสำเร็จและไม่ได้รับการยอมรับจากสาธารณชน และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน นั่นก็คือ การแก้ไขปัญหาคณะกรรมการ ดำเนินการพิจารณาสรรหาบุคคลให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งในขั้นตอนดังกล่าว จะต้องมุ่งเน้นให้ได้บุคคลซึ่งเป็นผู้มีความสุจริตเป็นที่ประจักษ์ อีกทั้งกระบวนการพิจารณาสรรหาต้องกระทำ ด้วยความบริสุทธิ์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับของสังคมจะทำให้การปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และสามารถที่จะขับเคลื่อนงานด้าน การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งผลักดันให้ภาคประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการสรรหาและการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ทุกขั้นตอน อีกทั้งจะต้องมีการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เข้ารับการสรรหาได้แสดงเจตจำนงในการต่อต้าน การทุจริตในพื้นที่ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทสถานการณ์การทุจริตในพื้นที่ด้วย

3. การแก้ไขปัญหาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องมีการ กำหนดรูปแบบกระบวนการควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้มีความรัดกุม รวมถึงมีกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อไม่ให้เกิด ความเอนเอียงในการพิจารณาดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ โดยอาจมี การเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในพื้นที่ร่วมกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. รวมไปถึงมีการกำหนดบทลงโทษคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่ไม่ปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง รวดเร็ว รุนแรง และเฉียบขาด เพื่อสร้างให้เกิด บรรทัดฐานในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นไปตาม ที่กฎหมายกำหนด โดยอาจจะเทียบเคียงกับมาตรฐานการปฏิบัติตนของข้าราชการตุลาการ หรือพนักงานอัยการในพื้นที่ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ว่าจะผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่อย่างบริสุทธิ์ โปร่งใส ยุติธรรม และเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบการทำงานได้เสมอ ซึ่งเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.จ. สามารถธำรงไว้ซึ่งเกียรติยศ ศักดิ์ศรี และเป็นที่เคารพของประชาชนทุกภาคส่วนในพื้นที่ จะทำให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งเสริมและ สนับสนุนให้การกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหาคาการทุจริตของประเทศไทย นอกจากนี้จะต้องมี การกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่าง คณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดให้มีความชัดเจน รวมไปถึง สร้างให้เกิดความไว้วางใจกันในการปฏิบัติงาน โดยคณะกรรมการ ป.ป.จ. และเจ้าหน้าที่ของ

สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จะต้องร่วมกันขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคให้ประสบความสำเร็จร่วมกันตามเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

4. คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องสร้างและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคอย่างชัดเจน พร้อมทั้งสร้างกระแสให้สาธารณชนได้รับรู้และรับทราบถึงบทบาทอำนาจหน้าที่และการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค พร้อมทั้งบูรณาการทุกภาคส่วนในภูมิภาคให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง

นอกจากนี้ในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ยังได้มีการศึกษาประเด็นที่สำคัญว่าควรจะมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญต่อไปหรือไม่นั้น และจะมีแนวทางหรือกระบวนการเพื่อขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคอย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จ สามารถที่จะลดปัญหาการทุจริตในส่วนภูมิภาคให้ลดน้อยหรือบรรเทาเบาบางลงได้บ้าง ซึ่งได้ข้อมูลที่มีความน่าสนใจ ดังนี้

จากการศึกษาข้อมูลแนวทางการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิกานั้น พบว่าอาจจะต้องมีการกำหนดหรือจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้ เนื่องจากในปัจจุบันกลไกหลักที่ทำหน้าที่ในการผลักดันหรือขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคคือ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด โดยการรับนโยบาย แนวทาง หรือกระบวนการทำงานจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางไปประยุกต์หรือปรับให้เข้ากับบริบทการดำเนินงานภายในภูมิภาคของตนเอง

ดังที่จะพบจากข้อมูลที่สัมภาษณ์ว่า “ไม่ควรที่จะมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทั้งนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่าควรที่จะเสนอให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด (สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด) มากกว่าการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากจะเป็นกลไกที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาคให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ทางคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตั้งเอาไว้ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดึงให้ประชาชนในทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในรูปแบบของเครือข่าย และควรมีการเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการช่วยเหลือและดำเนินการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตในระดับจังหวัดให้ประสบผลสำเร็จ โดย การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีโอกาส ที่จะสรรหา และคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าว อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้สามารถกำกับและดูแลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ” (วิชา มหาคุณ : สัมภาษณ์ 2559)

ประกอบกับความเห็นที่สนับสนุนเพิ่มเติมว่า “ไม่ควรที่จะมีการบัญญัติในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. มีความเห็นว่าควรที่จะมีการแต่งตั้งบุคคลให้ช่วยเหลืองานในลักษณะของที่ปรึกษา ก็อาจจะใช้รูปแบบที่มีการแต่งตั้งให้เป็นคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านตามที่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ช. มีความต้องการความรู้ ความสามารถนั้นๆ เฉพาะด้านไป ทั้งนี้ ในความคิดเห็นของผมมีความเห็นว่าการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามาช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ช. มีลักษณะการดำเนินงานใน 2 รูปแบบ คือ การจ้างแบบประจำ เป็นการจ้างให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือที่ปรึกษา เพื่อให้มีเวลาในการช่วยเหลืองานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอย่างเต็มที่ ในงานที่มีลักษณะเป็นเชิงวิชาการ หรือการบริหารจัดการโครงการ เป็นต้น และการจ้างแบบเฉพาะกิจ เป็นการจ้างให้บุคคลเข้ามาปฏิบัติงานเฉพาะด้านที่สำนักงาน ป.ป.ช. ต้องการคำปรึกษา เป็นรายครั้งไป เช่น การขับเคลื่อนงานกับเด็กและเยาวชน การขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ซึ่งงานในลักษณะดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เฉพาะด้านนั้นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” (ประจวบ สวัสดิ์ประสงค์ : สัมภาษณ์ 2559) นอกจากนี้ยังมีความเห็นที่น่าสนใจว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีความทันสมัย และมีความสะดวกรวดเร็วในการส่งต่อข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. รวมไปถึงสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด อาจจะไม่มีความจำเป็นหรือคุ้มค่าต่อการลงทุนก็เป็นได้ “ไม่ควรที่จะมีการบัญญัติเรื่องของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ มีความทันสมัยมากเพียงพอ การติดต่อ สื่อสารต่างๆ มีความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และรวดเร็วกว่าในอดีต ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่ เนื่องจากการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เป็นแนวความคิดที่โบราณ เพราะในอดีตการติดต่อสื่อสาร การเดินทาง การคมนาคม มันไม่สะดวก แต่ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร การเดินทาง การคมนาคม มีความสะดวกรวดเร็ว ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่อีกต่อไป” (สังศิต พิริยะรังสรรค์ : สัมภาษณ์ 2559)

สำหรับกระบวนการที่จะผลักดันหรือขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคได้ดีที่สุด นั่นก็คือ กระบวนการที่จะส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้บูรณาการทำงานร่วมกันในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มากยิ่งขึ้น โดยข้อมูลจากทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้มีความเห็นที่ตรงกันในเรื่องดังกล่าว

ซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจว่า “กระบวนการภาคประชาสังคม จะเป็นตัวชี้ขาดที่สำคัญที่สุดในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากเมื่อไหร่ที่คนมีจิตสำนึกเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต และรังเกียจคนที่ทุจริตคดโกง รวมถึงมีความพร้อมที่จะทำการลงโทษทางสังคมแก่คนที่ทุจริต และครอบครัวของเขาเหล่านั้น จะทำให้ต้นทุนการทุจริตแพงขึ้น คนก็จะไม่กล้าที่จะทุจริตเนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะถูกลงโทษทางสังคม ดังนั้นการใช้กฎหมายอย่างเดียวไม่มีทางที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตได้แน่นอน ถึงแม้ว่าจะมีการลงโทษถึงประหารชีวิต เพราะคนมีความเชื่อว่าจะมีช่องทางที่จะทุจริต แต่หากเราสามารถทำให้คนทั่วไปรู้สึกว่าการคบค้ากับคนที่ทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ

จะทำให้การแก้ไขปัญหาการทุจริตสามารถที่จะดำเนินการไปได้ และสังคมจึงจะเริ่มมีความใสสะอาด” (สังคีต พิริยะรังสรรค์ : สัมภาษณ์ 2559)

ประกอบกับข้อมูลเพิ่มเติมที่ว่า “ต้องมีการสร้างระบบการตรวจสอบการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคคลที่กระทำการทุจริตเกิดความเกรงกลัว และไม่กล้าที่จะกระทำความผิด โดยการดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้หลักการทางจิตวิทยาและการประชาสัมพันธ์ มาปรับใช้ด้วย เพื่อให้สังคมได้รับรู้และตระหนักว่าการทุจริตทุกประเภททุกรูปแบบจะต้องได้รับการแก้ไข ปัญหา และสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการแก้ไขปัญหาการทุจริต จะเป็นการแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ : สัมภาษณ์ 2559)

รวมถึง “การจัดตั้งให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจ และตระหนักว่าปัญหาการทุจริต ส่งผลเสียหายร้ายแรงอย่างไรกับสังคมและประเทศชาติ เพื่อสร้างให้ประชาชนเกิดเป็นเครือข่าย ในการต่อต้านการทุจริตภายในชุมชนหรือพื้นที่ของตนเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบหากพบกับเรื่องการทุจริตจะมีช่องทางหรือกระบวนการ ร้องเรียนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง รวมถึงสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในความปลอดภัย ของการร้องเรียนก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่อย่างยั่งยืน และยังเป็นการลด การสร้างหรือขยายบทบาทของภาครัฐ โดยเพิ่มอำนาจให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและ ส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว” (มานะ นิมิตรมงคล : สัมภาษณ์ 2559)

เมื่อมีการศึกษาข้อมูลของความคุ้มค่ากับการการลงทุนของประเทศกับการใช้กลไกของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคแล้ว พบว่าข้อมูลส่วนมากบ่งชี้ถึงความไม่คุ้มค่าและประโยชน์จากการลงทุนในการจัดตั้งและดำเนินงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. แต่ส่วนมากจะมุ่งเน้นให้มีการจัดตั้งกลไกของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อให้เป็นผู้แทนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางเกี่ยวกับการผลักดัน งานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคฯ ซึ่งมีความเห็นของผู้ที่สนับสนุนการดำเนินงาน ในลักษณะนี้ เช่น “ในส่วนการสรรหาและดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่คุ้มค่ากับ การลงทุนของรัฐ แต่ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีความคุ้มค่าในการลงทุนมากกว่า” (วิชา มหาคุณ : สัมภาษณ์ 2559) เป็นต้น

ซึ่งจากข้อมูลในข้างต้นจะพบว่าผู้ที่มีบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในปัจจุบัน มักจะให้ความสำคัญกับการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของตนเอง ในจังหวัดต่างๆ เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการผลักดันงานตามภารกิจรวมถึงอำนาจและหน้าที่ของตนเอง ตามที่กฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ ในส่วนของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่เคย เป็นผู้บริหารสำนักงาน ป.ป.ช. หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการให้ข้อมูลไป ในทิศทางที่เห็นด้วยกับการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ตามแนวทาง นโยบาย หรือทิศทางที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางได้กำหนดเอาไว้ มากกว่าการให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในพื้นที่ซึ่งมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่คุ้มค่ากับงบประมาณและทรัพยากรที่จะนำไปใช้ประกอบการสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. แต่เมื่อได้ศึกษาข้อมูลในส่วนของผู้แทนสื่อมวลชนและ ภาควิชาการบางส่วนแล้วกลับพบว่า การขยายตัวของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก็มีลักษณะ

การดำเนินงานที่ไม่คุ้มค่าเช่นเดียวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากปัญหาของการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ไม่ได้มีปัญหาในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูล เพราะปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม และการส่งต่อข้อมูลต่างๆ ในสังคมสามารถที่จะกระทำได้ด้วย ความรวดเร็ว ไม่ได้มีความยากลำบากเช่นเดียวกับในอดีตที่ผ่านมา

ดังนั้นการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงไม่ใช่สิ่งที่มีความจำเป็นอีกต่อไปแล้ว โดยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ควรที่จะทุ่มสรรพกำลังและเร่งรัดพัฒนาให้เกิด ช่องทางการร้องเรียนการทุจริตให้ง่ายต่อการเข้าถึงของประชาชนในทุกกลุ่ม ทุกระดับ และทุกเชื้อชาติ ซึ่งอาจจะศึกษาข้อมูลระบบของการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตจากประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (ประเทศเกาหลีใต้) มาพัฒนาและปรับใช้ให้เข้ากับบริบทและสอดคล้องกับช่องทางการร้องเรียนของ ประเทศไทย รวมถึงมีระบบติดตาม และเร่งรัดการดำเนินงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อร้องเรียน ที่รวดเร็ว ฉับไว และสามารถคุ้มครองให้ความปลอดภัยกับผู้ที่ยื่นเรียนได้ก็เชื่อมั่นได้ว่าจะเป็นกลไกหนึ่ง ที่มีความสำคัญและสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ประกอบกับจะต้องมีการส่งเสริม ให้ภาคประชาชนได้เกิดความตื่นตัวในเรื่องของการทุจริต รวมถึงมองว่าปัญหาการทุจริตไม่ใช่สิ่ง ที่สามารถยอมรับได้ในสังคม และเมื่อพบปัญหาการทุจริตก็ใช้ช่องทางการร้องเรียนที่เหมาะสม และมีข้อมูลครบถ้วน จะทำให้การแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่บรรเทาเบาบางลงได้อย่างแน่นอน

บทที่ 6

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลในประเด็น ดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

โดยผลการศึกษาสามารถชี้วัดได้อย่างชัดเจนว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีความพยายามที่จะสร้างให้เกิดการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในรูปแบบของการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น โดยมีความเชื่อว่าเมื่อมีการกระจายอำนาจลงไปแล้วจะทำให้ปัญหาการทุจริตของประเทศบรรเทาเบาบางลง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. มาจากแนวคิดของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ได้มีความพยายามที่จะหาหนทางหรือกระบวนการสำหรับกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่แต่เดิมกระจุกตัวอยู่เฉพาะแค่ในส่วนกลาง และเมืองครุฑที่เกี่ยวข้องหลักเพียงแค่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นส่วนราชการที่ทำหน้าที่ในเชิงธุรการสำหรับนำเอาแนวทางหรือนโยบายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปสู่การปฏิบัติทั้งในด้านการป้องกันการทุจริต ปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ แต่สำหรับกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไปยังคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมไปถึงกฎหมายอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแล้วเห็นอย่างชัดเจนว่า แนวความคิดสำหรับการกระจายอำนาจการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทางสภาร่างรัฐธรรมนูญในขณะนั้น มีแนวคิดแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การกระจายอำนาจในลักษณะของการเพิ่มให้มีกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานภาครัฐ ระดับกระทรวง หรือหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐได้มีกลไกสำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานของตนเอง รวมถึงเป็นการลดภาระการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้มุ่งเน้นการกำหนดแนวทาง มาตรการ หรือกระบวนการทำงานในลักษณะที่เป็นนโยบาย และหน่วยงานสามารถนำไปใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ภายในหน่วยงานของตนเอง

รูปแบบที่ 2 การกระจายอำนาจในลักษณะของการเพิ่มกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ยกเว้น กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทของพื้นที่ในการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตในพื้นที่ของตนเอง โดยจะเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชนได้ เข้ามามีบทบาทหรือส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ในฐานะของคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ซึ่งจากข้อมูลที่กำลังมาในข้างต้นแนวคิดในรูปแบบที่ 2 คือ การกระจายอำนาจ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ถูกบัญญัติไว้ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และนำไปสู่การจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในเวลาต่อมานั่นเอง

1.2 การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. แล้วพบสิ่งที่น่าสนใจว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งโดยปกติแล้วควรที่จะปฏิบัติงานในการส่งเสริมสนับสนุนและ ช่วยเหลือการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเขตพื้นที่ด้วยกัน แต่กลับพบกับ ปัญหาต่างๆ จำนวนมาก เช่น ข้อสงสัยว่ากรรมการ ป.ป.จ. มีความพยายามที่จะใช้อำนาจหน้าที่ของตนเอง ช่วยเหลือพวกพ้อง การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดไม่ยอมที่จะสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เท่าที่ควร การแบ่งแยกการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีที่มาจากรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งมาจาก สำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางและในทางปฏิบัติงานก็มักที่จะเลือกรับนโยบาย แนวทาง หรือ กระบวนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลาง มาปฏิบัติหรือดำเนินงานมากกว่าการที่จะดำเนินงานตามแนวทางหรือนโยบายของคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ดังนั้น เมื่อแรกเริ่มดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้าน การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค ก็เริ่มที่จะมีการก่อเค้ให้เห็นถึงปัญหาใน การปฏิบัติงานแล้ว จึงทำให้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคจึงมีการประสานงานกันที่ไม่ลงตัว และ ในบางกรณีอาจจะทำให้เกิดเห็นได้ถึงความแตกแยกและการไม่ปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ตามที่มีความคาดหวังตั้งใจไว้ตั้งแต่แรกเริ่มการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

จากข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษาที่ทำให้การดำเนินงานทั้งในส่วน ของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริต ในพื้นที่ได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยจากการศึกษาข้อมูลของทำให้ได้ข้อมูลที่ น่าสนใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดังนี้

1. ปัญหาของการดำเนินงานจัดตั้งและที่มาของบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใน ฐานะของคณะกรรมการ ป.ป.จ.
2. ปัญหาในเรื่องของความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภูมิภาค

โดยในการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่เอาไว้

จากการศึกษาจะพบว่า มีลักษณะของอำนาจหน้าที่ซึ่งคล้ายคลึงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอาจจะกล่าวได้เลยว่าเป็นการจำลองคณะกรรมการ ป.ป.ช. จากที่มีอำนาจหน้าที่ในส่วนกลาง ไปเป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในระดับจังหวัด จนนำมาสู่คำถามที่สำคัญว่า “คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะสามารถที่จะปฏิบัติงานได้จริงตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้หรือไม่” ซึ่งจากข้อมูลสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้พบข้อมูลที่มีความน่าสนใจว่าปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลสำคัญต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. นั่นก็คือการส่งเสริมและสนับสนุนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวคือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะนั้นมีแนวคิดที่จะดำเนินการกระจายอำนาจและหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตลงไปในพื้นที่แต่ไม่ใช่ในรูปแบบที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดไว้ หากแต่เป็นไปในลักษณะของการปฏิบัติงานในรูปแบบของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและควบคุมโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เอง และมีอำนาจหน้าที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันการทุจริตรวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต และการบูรณาการให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่เท่านั้น

ดังนั้นจะเห็นว่าการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค โดยมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ทั้งในด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากความไม่พร้อมของบุคคลที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. เอง รวมไปถึงการส่งเสริมและสนับสนุนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถสร้างให้เกิดความไว้วางใจเชื่อมั่นในพื้นที่ได้

สำหรับการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค ภายหลังจากการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ มีผลการศึกษาที่พบ ดังนี้

การประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 72/2557 ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2557 จะเห็นว่า คสช. ได้ปรับปรุงแก้ไขอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จากเดิมที่มีอำนาจคล้ายคลึงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวคือมีอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ในพื้นที่ขอบเขตจังหวัดที่รับผิดชอบ มาเหลือเพียงเฉพาะ

อำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตเพียงเท่านั้น ซึ่งการปรับเปลี่ยนบทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ย่อมนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อย่างแน่นอน

จากการศึกษาข้อมูลทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า ผู้ที่มีบทบาทในการเสนอหรือชี้แนะ ให้ คสช. ออกประกาศฉบับที่ 72/2557 ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2557 นั่นก็คือคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. นั่นเอง ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาทั้งในเรื่องของการแต่งตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่มีข้อร้องเรียนตั้งแต่ขั้นกระบวนการพิจารณาสรรหาบุคคลให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ เป็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. ทั้งในเรื่องของคุณสมบัติและความซื่อสัตย์สุจริตที่อาจจะไม่เป็นที่ประจักษ์ชัด เนื่องจากมีข้อครหาว่าเป็นตัวแทนหรือมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ทำให้เกิดข้อร้องเรียนจนไม่สามารถที่จะดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ในหลายจังหวัด ประกอบกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อน งานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคเกิดปัญหาทั้งความขัดแย้งระหว่าง คณะกรรมการ ป.ป.จ. กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และการปฏิบัติงานด้านการ ป้องกันการทุจริต ปราบปรามการทุจริต และตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดก็มีปัญหา รวมไปถึงการประสานงานเพื่อบูรณาการงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของภูมิภาคให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันก็ประสบ กับ สภาพของปัญหาและมีความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้ทำการเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดังกล่าว

ผลจากการศึกษาพบว่าหน้าที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ถูกลดอำนาจและหน้าที่ใน การขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคให้เหลือเฉพาะแค่เพียง ด้านการป้องกันการทุจริต ย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การปรับบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ต่อกระบวนการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในท้องถิ่น เนื่องจากบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็น คณะกรรมการ ป.ป.จ. ล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ จึงทำให้ การปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริต ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการเข้ามามีส่วนร่วมผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคให้ประสบ ความสำเร็จ การที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทในเรื่องดังกล่าวจะทำให้เกิดการบูรณาการและ ความร่วมมือกันในการสร้างให้เกิดกระแสการสร้างสรรค์สังคมที่มีความโปร่งใส อีกทั้งถือเป็นการพิสูจน์ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ว่าสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ตามเป้าประสงค์ของกฎหมาย ที่ได้กำหนดไว้อย่างเต็มที่หรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในโอกาสต่อไป

1.3 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางการแก้ไข

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับผล การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งจาก การศึกษาข้อมูลสามารถสรุปผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ดังต่อไปนี้

1. จากข้อมูลพบว่าปัญหาในเรื่องแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เกิดจากความไม่ชัดเจนว่าการสร้างกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ครั้งนี้ จะเป็นการดำเนินงานในรูปแบบของการกระจายอำนาจ หรือการแบ่งอำนาจ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไปยังในพื้นที่จังหวัด โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่จะกระจายอำนาจ เพื่อลดขั้นตอนและกระบวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้สามารถมีกลไกช่วยเหลือการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ เพื่อสร้างให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่ที่ได้รับตามกฎหมาย แต่เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พบว่าการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้มีรูปแบบของการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ หากแต่มีรูปแบบของการแบ่งอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ดำเนินงานแทน จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

2. กระบวนการพิจารณาสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในฐานะของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้รับการยอมรับ หรือเชื่อถือจากทุกภาคส่วนในภูมิภาค หรือในสังคม ประกอบกับมีข้อร้องเรียนและพบความไม่โปร่งใสในขั้นตอนกระบวนการพิจารณาสรรหา เนื่องจากจากกลุ่มนักการเมืองและ ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ มีความพยายามที่จะส่ง หรือสนับสนุนให้บุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือโยงใยกับกลุ่มของตนเองให้เข้ามาปฏิบัติงานในฐานะคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อช่วยเหลือให้พวกพ้องของตนเองไม่ให้เกิดคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเนื่องจากกระบวนการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในฐานะคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้รับการยอมรับในเรื่องของความโปร่งใสและซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์จึงส่งผลกระทบต่อการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการที่จะดำเนินงานป้องกันการทุจริต ปราบปรามการทุจริต และตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. กับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีที่มาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยมีเจตนารมณ์ที่จะสร้างให้เกิดการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมถึงมีความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะได้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง แต่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มาจากส่วนกลาง ซึ่งมีหน้าที่หลักในการรับเอานโยบายแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัติงานจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางมาปฏิบัติมากกว่าที่จะปฏิบัติงานตามนโยบาย แนวทางหรือกระบวนการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. กำหนด อีกทั้งในเรื่องของการปราบปรามการทุจริตและการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด ก็เกิดปัญหาความไม่ไว้วางใจในการรักษาความลับและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานดังกล่าว อีกทั้งมีข้อร้องเรียนว่ากรรมการ ป.ป.จ. บางส่วนมีการนำเอาข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้องทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจในการปฏิบัติงานด้วยกัน จนทำให้เจตนารมณ์ที่เดิมรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ต้องการเห็นคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นกลไกหลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคไม่เกิดขึ้นได้ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้

4. การที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้สามารถที่จะแสดงบทบาทของผู้นำด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคได้อย่างแท้จริง เนื่องจากในการศึกษาข้อมูลพบว่าหน่วยงานทั้งที่เป็นองค์กรอิสระ ส่วนราชการในภูมิภาค กลุ่มภาคเอกชน หรือกลุ่มภาคประชาสังคมต่างๆ ล้วนแต่มีแนวทางหรือกระบวนการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของตนเอง และคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถที่จะสร้างให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นที่ยอมรับของทุกกลุ่มที่กล่าวมาในพื้นที่ รวมไปถึงการพัฒนาให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นศูนย์กลางหรือเป็นผู้ที่มีบทบาทนำในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค จึงทำให้บทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่เป็นที่รู้จักของสาธารณชนทั่วไปได้เท่าที่ควร รวมไปถึงเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้คงเหลือเพียงแค่เฉพาะการป้องกันการทุจริต ยิ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงทำให้บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่เป็นที่รับทราบและสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นแกนนำด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อีก ประกอบกับบทบาทของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ในฐานะตัวแทนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลาง สามารถสร้างให้เกิดการยอมรับและได้รับความเชื่อถือรวมไปถึงสาธารณชนทั่วไปรับรู้และรับทราบบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ส่งผลให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ได้กลายเป็นศูนย์กลางขององค์กรนำด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคแทนที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. จนในที่สุด

คณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ถูกกลืนให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด นั่นเอง จากสภาพของปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น เมื่อจะทำการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จากข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถที่จะดำเนินการแก้ไขได้ดังนี้

1. เรื่องของแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องมีการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปให้กับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นกลไกที่มีหน้าที่หลักดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่อย่างแท้จริง และต้องให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้มีอำนาจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่อย่างชัดเจน

2. กระบวนการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในฐานะของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องดำเนินการโดยยึดหลักของความบริสุทธิ์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับของสังคมอย่างแท้จริง ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะปฏิบัติงานในฐานะกรรมการ ป.ป.จ. และที่สำคัญ คือ “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” อย่างแท้จริง ซึ่งการเปิดให้กระบวนการสรรหาดังกล่าวให้บริสุทธิ์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับของสังคม จะทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และสามารถที่จะขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. จะต้องมีการกำหนดรูปแบบกระบวนการควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้มีความรัดกุม รวมถึงมีกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อไม่ให้เกิดความเอนเอียงในการพิจารณาดำเนินงานด้านการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ โดยอาจจะมีการเปิดโอกาสหรือเพิ่มช่องทางให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ร่วมกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. รวมไปถึงมีการกำหนดบทลงโทษคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่ไม่ปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ อย่างจริงจัง รวดเร็ว รุนแรง และเฉียบขาด เพื่อสร้างให้เกิดบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นไปตาม ที่กฎหมายกำหนด

4. คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องสร้างและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีอำนาจในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคอย่างชัดเจน พร้อมทั้งสร้างกระแสให้สาธารณชนได้รับรู้และรับทราบ ถึงบทบาทอำนาจหน้าที่และการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค พร้อมทั้งบูรณาการทุกภาคส่วนในภูมิภาคให้เข้าเป็นส่วนหนึ่ง ของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง

นอกจากนี้ในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ยังได้มีการศึกษาประเด็นที่สำคัญว่าควรจะมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ใน รัฐธรรมนูญต่อไปหรือไม่นั้น และจะมีแนวทางหรือกระบวนการเพื่อขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคอย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จ สามารถที่จะลดปัญหาการทุจริตในส่วน ภูมิภาคให้ลดน้อยหรือบรรเทาเบาบางลงได้บ้าง ซึ่งได้ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลแนวทางการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วน ภูมิภาค พบว่าอาจจะไม่ต้องมีการกำหนดหรือจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญหรือ กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้ เนื่องจากในปัจจุบันกลไก หลักที่ทำหน้าที่ในการผลักดันหรือขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วน ภูมิภาคเป็นหลัก คือ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด โดยการรับนโยบาย แนวทาง หรือกระบวนการ ทำงานจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางไปประยุกต์หรือปรับให้เข้า กับบริบทการดำเนินงานภายในภูมิภาคของตนเอง นอกจากนี้ในปัจจุบันการระบบเทคโนโลยี สารสนเทศที่มีความทันสมัยและรวดเร็วทำให้ติดต่อสื่อสาร รวมไปถึงการคมนาคม สามารถดำเนินการได้ อย่างรวดเร็วไม่ได้เป็นอุปสรรคอย่างเช่นในอดีต ทำให้ในปัจจุบันการมีกลไกในภูมิภาคจำนวนมากๆ ดังเช่นในอดีตจึงไม่ได้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตในภูมิภาคอีกต่อไปแล้ว

สำหรับกระบวนการที่จะผลักดันหรือขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในส่วนภูมิภาคได้ดีที่สุด นั่นก็คือ กระบวนการที่จะส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้บูรณาการ การทำงานร่วมกันในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มากยิ่งขึ้น โดยข้อมูลจากทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้มีความเห็นที่ตรงกัน ในเรื่องดังกล่าว และต้องมีการสร้างระบบการตรวจสอบการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคคล ที่กระทำการทุจริตเกิดความเกรงกลัว และไม่กล้าที่จะกระทำความผิด โดยการดำเนินงานดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้หลักการทางจิตวิทยาและการประชาสัมพันธ์มาปรับใช้ด้วย เพื่อให้สังคม ได้รับรู้และตระหนักว่าการทุจริตทุกประเภททุกรูปแบบจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา และสร้างให้ ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน จะเป็นการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุดรวมไปถึง การจัดตั้งให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจ และตระหนักรู้ว่าปัญหาการทุจริตส่งผลเสียหายร้ายแรงอย่างไรกับสังคมและประเทศชาติ เพื่อสร้างให้ประชาชนเกิดเป็นเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริตภายในชุมชนหรือพื้นที่ของตนเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบว่าหากพบกับเรื่องการทุจริตจะมีช่องทางหรือกระบวนการร้องเรียนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง รวมถึงสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของการร้องเรียนก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่อย่างยั่งยืน และยังเป็นการลดการสร้างหรือขยายบทบาทของภาครัฐ โดยเพิ่มอำนาจให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้เมื่อมีการศึกษาข้อมูลของความคุ้มค่ากับการการลงทุนของประเทศกับการใช้กลไกของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคแล้ว พบว่าข้อมูลส่วนมากบ่งชี้ถึงความไม่คุ้มค่าและประโยชน์จากการลงทุนในการจัดตั้งและดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. แต่ส่วนมากจะมุ่งเน้นให้มีการจัดตั้งกลไกของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเพื่อให้เป็นผู้แทนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางเกี่ยวกับการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาคฯ ซึ่งมีความเห็นของผู้ที่สนับสนุนการดำเนินงานในลักษณะนี้

2. อภิปรายผล

จากข้อมูลผลสรุปจากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตลอดจนผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และแนวทางการแก้ไขสามารถอภิปรายผลในประเด็นดังนี้

แนวคิดที่ว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ถือความพยายามของประเทศไทยที่ต้องการจะกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จากเดิมที่มีอยู่แค่เฉพาะในส่วนกลางไปให้พื้นที่ได้เข้ามามีอำนาจและหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตด้วยตนเอง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันของสังคมไทย และสอดคล้องกับกระแสสังคมในรูปแบบการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของโลก เนื่องมาจากในปัจจุบันแนวทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีความพยายามที่จะมุ่งเน้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองโดยตรงมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลจากส่วนกลางพยายามกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาท ทิศทาง และแนวทางในการดำเนินงานต่างๆ ภายในพื้นที่หรือชุมชนของตนเอง ซึ่งการกระจายเป็นที่ถูกต้องและสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมและตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ตนเองประสบพบเจอในพื้นที่ภูมิภาคของตนเอง สำหรับปัญหาการทุจริตก็เช่นเดียวกัน จากจุดเริ่มต้นของแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. พบว่าสภาวการณ์รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่ต้องการจะกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จากเดิมที่มีเฉพาะแค่ในส่วนกลาง

ซึ่งมีคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นกลไกหลักในการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ไปเป็นการสร้างให้เกิดกลไกการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภูมิภาคในรูปแบบของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อที่จะเป็นการลดภาระหน้าที่และสร้าง ให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามอำนาจ และหน้าที่ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ โดยแนวความคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่จะทำ ให้เกิดการกระจายอำนาจนี้สอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังพื้นที่ ซึ่งเป็น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบอบประชาธิปไตย โดยมุ่งลด บทบาทของรัฐในส่วนกลางให้เหลือแต่ภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็นและเพิ่มบทบาทให้กลไก ในพื้นที่ได้เข้ามาดำเนินการแทนในภาระงาน ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่ สอดคล้องกับสภาพการณบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการ และความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่รัฐจากส่วนกลางมีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัด เพื่อการตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์และตรงกับความต้องการ ของท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจนั้นถือเป็นรากฐานของการปกครองท้องถิ่นนั่นเอง

แนวคิดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย ในอนาคตจะมีการปฏิรูป ให้มีความกระชับและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงการสื่อสารสาธารณะมาปรับใช้เพื่อสร้างให้เกิด ความรวดเร็วในการดำเนินงาน ทั้งนี้แนวทางการปฏิรูปดังกล่าวเป็นไปตามแนวความคิดที่จะพยายาม ปฏิรูประบบราชการให้เล็กลง มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนที่ตัว “คน” และ “ระบบ” พร้อมทั้งลดหรือยกเลิก กลไกที่มีความซ้ำซ้อนหรือไม่มีความจำเป็น ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลสามารถสรุปได้ว่าประเทศไทย มีความพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม การทุจริต ได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือ กลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในรูปแบบของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต โดย สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ร่วมมือกับรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ดำเนินการผลักดันยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2551 ถึงปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว ได้สร้างให้ทุกภาคส่วนในสังคมเกิด ความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทและภาระหน้าที่ ของตนเอง แต่เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังคงประสบปัญหาความรุนแรงในการทุจริต โดยเหตุ ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือประสบ ความสำเร็จได้เท่าที่ควร สืบเนื่องมาจากปัญหาการเมืองภายในประเทศ รวมถึงการวิวัฒนาการของ ปัญหา การทุจริตซึ่งมีรูปแบบที่สลับซับซ้อน ยากต่อการตรวจสอบของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการปรับปรุงและปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อเป็นการต่อยอดและพัฒนาให้งานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้ประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายที่ยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ

สำหรับกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

2. วาระปฏิรูปที่ 1 : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

3. กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี
4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)
5. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564
6. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2556 – 2561
7. แนวนโยบายและข้อสั่งการของคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.)

โดยจะเห็นว่ากรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย จะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “คน” และ “ระบบ”

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “คน” ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะเป็นกลไกหลักในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว เพราะเมื่อประชาชนในสังคมเห็นว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ และลุกขึ้นมาต่อต้าน พร้อมทั้งไม่ยอมรับบุคคลที่กระทำการทุจริต จะส่งผลให้บุคคลที่จะกระทำความผิดเกิดจิตสำนึกเกรงกลัว และตระหนักว่าตนเองจะได้รับผลกระทบจากการไม่ยอมรับของสังคม และสุดท้ายจะได้รับการอยู่ในสังคมได้อีกต่อไป จึงไม่กล้าที่จะเสี่ยงหรือมีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตได้ จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในอนาคตมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งเน้นในการส่งเสริมและพัฒนา “คน” ให้เป็นส่วนที่มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร หรือแนวทางการปลูกฝังให้ประชาชนทุกระดับเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกด้านการต่อต้านการทุจริต พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายของประชาชนที่มีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พร้อมทั้งขยายแนวคิดดังกล่าวให้เกิดเป็นบรรทัดฐานในสังคม นอกจากนี้เพื่อให้การปฏิรูปบังเกิดผลสำเร็จและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนราชการหรือองค์กรอิสระ จะต้องมียุทธศาสตร์ แนวทาง หรือการกำหนดทิศทางการทำงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือปฏิบัติงานให้เกิดการส่งเสริมและสอดคล้องกัน ทั้งนี้การปฏิบัติงานจะต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวดเร็ว ประสบผลสำเร็จตรงตามเป้าหมายและความคาดหวังของประชาชนและสังคมทั่วไป

นอกจากที่กล่าวมาในข้างต้นแล้ว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “ระบบ” จะมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการป้องกันการทุจริต ให้มีการดำเนินงานในลักษณะเชิงรุก คือ เข้าไปแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นตอของปัญหา และมีการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็ว โดยมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมและวางกลไกสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ 3 ประการ ดังนี้

1. ผลักดันให้หน่วยงานของรัฐมีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างจริงจัง รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร
2. กำหนดมาตรการ กลไก และสนับสนุนช่องทางให้ส่วนราชการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยบูรณาการช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการผ่านระบบสารสนเทศ

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการพัฒนาคู่มือ ขั้นตอน กระบวนการทำงาน และกำหนดหลักเกณฑ์ ตลอดจนวางกลไกให้ส่วนราชการเผยแพร่กระบวนการทำงานที่มีมาตรฐานเปิดเผย ขั้นตอน ระยะเวลาชัดเจน ตามช่องทางสื่อสารต่างๆ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคในอนาคต จะมุ่งเน้นไปในการปรับปรุงในส่วนของ “คน” และ “ระบบ” การทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สอดคล้องกับกระแสโลกวิวัฒน์ที่ทำให้การติดต่อสื่อสารรวมไปถึงการส่งผ่านข้อมูลต่างๆ สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และเมื่อศึกษาจากแผนการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะพบว่าแนวความคิดที่จะดำเนินการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่กล่าวมา มีความสอดคล้องกับแนวความคิดการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องมาจากเป็นการปรับปรุง “ระบบ” การปฏิบัติงานที่มีอยู่เดิมให้ทำหน้าที่ตามอำนาจที่ได้รับมอบหมายนั่นก็คือการผลักดันงานด้านการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ตามอำนาจที่ได้รับตามกฎหมาย และเป็นการสร้างให้ “คน” ได้มีความตระหนักในเรื่องของการสร้างความไม่ทนต่อการทุจริต และลุกขึ้นมากระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อเป็นการแสดงออกให้เห็นว่าเป็นการต่อต้านการทุจริตรวมถึงทำให้เห็นว่าพฤติกรรมกรรมการทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ในสังคมแห่งนี้ และการปรับปรุง “ระบบ” กับ “คน” ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง

จากการศึกษาพบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค และส่งเสริมให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากในปัจจุบันประเทศไทยและโลกได้เข้าสู่สังคมที่ไร้พรมแดน หรือที่เรียกว่าสังคมโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารรวมไปถึงการส่งต่อข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถกระทำได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ดังนั้น การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการปฏิบัติงาน โดยนำเอาเทคโนโลยีมาปรับหรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานเพื่อสร้างให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้องในการปฏิบัติงาน ตัวอย่างเช่น การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ และในส่วนกลาง ซึ่งในปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. พบกับความยุ่งยากในการตรวจสอบเอกสาร ที่มาจากระบบกระดาษและเอกสารประกอบกรณียื่นแบบซึ่งมีจำนวนมาก ทำให้การตรวจสอบบัญชีของผู้ยื่นเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ทำได้เพียงแต่การตรวจสอบความถูกต้องของกระดาษและเอกสารประกอบบัญชีเท่านั้น มีเพียงจำนวนน้อยที่จะตรวจสอบแล้วพบว่ามีความผิดปกติอันนำไปสู่การดำเนินการตรวจสอบบัญชีในเชิงลึก เพื่อนำไปสู่การตรวจสอบความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามที่ยื่นเอาไว้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำระบบการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการยื่นเอกสาร และอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ในการตรวจสอบความผิดปกติของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน โดยอาจจะตั้งโปรแกรมไว้ว่าหากมีข้อมูลที่มีความเสี่ยงหรือมีข้อที่น่าสงสัยอาจจะแจ้งเตือนในระบบเพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ทราบและดำเนินการตรวจสอบในเชิงลึกต่อไป ทั้งนี้ในอนาคตจะต้องมีการ

จัดทำระบบให้ประชาชนทั่วไปหรือผู้ที่สนใจสามารถตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องของการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว พร้อมทั้งจัดทำช่องทางรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนหากพบข้อสงสัยหรือความผิดปกติ ก็จะเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่ส่งเสริมและพัฒนาให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยทางตรง ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางตรงกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตผ่านระบบที่กำหนดไว้ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมีประเทศตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว นั่นก็คือ สาธารณรัฐเกาหลี โดยได้มีการเปิดช่องทางกรรณการร้องเรียนหรือรับข้อเสนอแนะจากประชาชนทั่วไป ในภาษาต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาไม่ให้เกิดปัญหาการทุจริตเกิดขึ้นในอนาคต

สำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในประเด็นของการป้องกันการทุจริต การปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบบัญชีหนี้สินและทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดนั้น จะต้องมีการปฏิรูประบบและกระบวนการทำงานให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้ตอบสนองต่อสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และประชาชนมีความต้องการให้ภาครัฐได้แก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว พร้อมทั้งจะต้องมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นการเข้าสู่การบริหารงานในลักษณะที่ต้องมีธรรมาภิบาล และมุ่งตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่น การป้องกันการทุจริตจะต้องมีรูปแบบกระบวนการจัดการรวมไปถึงเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อที่จะสร้างให้เกิดเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะต้องมีการจัดระบบการป้องกันการทุจริต โดยการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดการป้องกันการทุจริตในเชิงรุก ซึ่งเริ่มต้นจากการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักถึงความร้ายแรงและผลความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการทุจริต เพื่อให้ประชาชนได้เกิดกระแสของการไม่ยอมรับการทุจริต อันจะนำไปสู่การไม่ทนต่อการทุจริต และออกมาต่อต้านการทุจริตในที่สุด ทั้งนี้ทุกภาคส่วนจะต้องมีการแบ่งหน้าที่กันทำงานด้านการป้องกันการทุจริต และสร้างให้เกิดระบบหรือกลไกที่จะเข้ามามีส่วนช่วยในการสกัดกั้นหรือยับยั้งไม่ให้เกิดการทุจริต ตัวอย่างสำหรับระบบหรือกลไกที่จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ได้นั้นก็คือการกระจายอำนาจและหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตให้กับองค์กรหรือกลไกในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน วางระบบ และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหาการทุจริตที่พื้นที่กำลังประสบพบเจออยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ถือเป็นอีกตัวอย่างกรณีศึกษาอย่างหนึ่งของแนวความคิดที่พยายามจะกระจายอำนาจไปให้พื้นที่ได้คิดและแก้ไขปัญหาการทุจริตด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าท้ายที่สุดจะไม่ได้เกิดการกระจายอำนาจตามที่คาดการณ์เอาไว้แต่ก็ถือว่าเป็นการแบ่งอำนาจบางส่วนไปให้พื้นที่ได้ทำการพิจารณา และให้ความเห็นสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งเชื่อว่าแนวความคิดสำหรับความพยายามในการกระจายอำนาจด้านการป้องกันการทุจริตลงไปในพื้นที่ในรูปแบบของของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะไม่ใช่สิ่งสุดท้ายของความพยายามกระจายอำนาจ

เนื่องจากการศึกษาข้อมูลพบว่าในอนาคตเชื่อได้ว่าแนวความคิดของการพยายามที่จะกระจายอำนาจด้านการป้องกันการทุจริตจะยังคงอยู่ต่อไป และประชาชนจะต้องมีการเรียกร้องให้เกิดการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไปให้กับประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และจะนำไปสู่การกระจายอำนาจต่อไปในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1) การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในส่วนภูมิภาค จะต้องมีการพัฒนาให้มีการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีการพิจารณาออกกฎหมายที่จะให้อำนาจและหน้าที่กับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างอิสระ และมุ่งเน้นที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง สำหรับการดำเนินงานในส่วนกลางจะต้องมีการกำหนดแนวทาง นโยบาย และรูปแบบการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และรัฐบาลจะต้องมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ใช่เป็นการดำเนินงานที่ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างมีการกำหนดแนวทางหรือนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของตนเอง เนื่องจากการวางทิศทาง นโยบาย รูปแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมีความจำเป็นที่จะต้องมีความชัดเจน เพื่อให้การผลักดันงานดังกล่าวของประเทศไทย มีเป้าหมายเดียวกัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน จะได้รับทราบ และดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันอย่างถูกต้องและเหมาะสม

2) การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในส่วนภูมิภาค จะต้องมีการกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในฐานะกลไกด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในทุกระดับภายในจังหวัด เพื่อสร้างให้เกิดการณาการการทำงานร่วมกัน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับชาติ จะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อสร้างเป้าหมายการทำงานร่วมกัน และให้อิสระกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการสร้างให้เกิดการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เหมาะสมกับบริบทภายในพื้นที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบ เช่น การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นการวางแผน วางทิศทาง นโยบาย รูปแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ของประเทศไทยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอให้คณะรัฐมนตรี ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบให้หน่วยงานต่างๆ ได้นำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานของตนเองตามความเหมาะสม สำหรับในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องรับผิดชอบในการประสานงานและสร้างให้หน่วยงานต่างๆ ได้นำเอายุทธศาสตร์ชาติฯ ไปปรับใช้ให้เกิดแผนงานหรือกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในพื้นที่จังหวัดของตนเอง รวมถึงจะต้องมีบทบาทในการให้คำปรึกษา

และเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในการผลักดันงานให้เป็นไปในทิศทางที่ตรงกันทั้งประเทศ รวมถึงตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่อีกด้วย

3) การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในส่วนภูมิภาค จะต้องสร้างให้เกิดการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีความเข้มแข็งพร้อมทั้งสร้างให้เกิดกระบวนการผลักดันและติดตามผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบ เพื่อลดความซ้ำซ้อนกันในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ระหว่างการดำเนินงานจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และสร้างให้กระบวนการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาคมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

4) รัฐบาลและคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องมีความจริงจังในการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ โดยการกำหนดเป็นนโยบายและมีระยะเวลาที่ชัดเจนในการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ว่าจะมีการเริ่มกระจายอำนาจใดลงไปให้กลไกในพื้นที่ได้บริหารจัดการเองบ้าง และกระจายอำนาจดังกล่าวเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาเท่าใด เพื่อจะสร้างให้เกิดการเตรียมความพร้อมสำหรับสนับสนุนการกระจายอำนาจอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของเงินงบประมาณที่เพียงพอต่อการผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การสนับสนุนและยกย่องบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ให้ได้เป็นที่รับรู้รับทราบของทุกคนในสังคม อีกทั้งจะต้องมีมาตรการหรือแนวทางการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตอย่างเด็ดขาดและจริงจัง เพื่อสร้างให้บุคคลที่จะกระทำการทุจริตได้มีความรู้สึกเกรงกลัวต่อการกระทำการทุจริต และจะเป็นการสร้างให้เกิดกระแสของประชาชนในสังคมที่จะต้องไม่ยอมรับบุคคลที่กระทำการทุจริตทุกรูปแบบ พร้อมทั้งออกมาแสดงปฏิกิริยาต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม

5) การผลักดันงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค รัฐบาลและคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องมีการประชุมพูดคุยและกำหนดแผนงาน แนวทาง หรือนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ชัดเจน และมอบหมายให้หน่วยงาน หรือกลไกต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ได้นำเอาแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้ พร้อมทั้งสร้างกลไกการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้ได้รับทราบถึงผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปใช้สำหรับการวางแผนและแนวทางการผลักดันงานให้ตอบสนองต่อสถานการณ์การทุจริตที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

3.2 ข้อเสนอในเชิงปฏิบัติ

1) ในปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมไปถึงประชาชนทั่วไป ได้มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นถึงโทษหรือพิษภัยที่เกิดขึ้นจากการทุจริตดังที่จะเห็นได้จากที่ปรากฏตามสื่อที่พบเห็นได้อย่างทั่วไปในสังคม ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ จะต้องสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นกลไกหลักด้านการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ เพื่อสร้างให้เกิดกระแสของประชาชนที่ไม่ยอมรับกับการทุจริตในทุกรูปแบบ และเมื่อประสบพบเจอกับปัญหาการทุจริต ประชาชนทุกคนจะต้องไม่ยอมอดทน และลุกขึ้นมาแสดงปฏิกิริยาเพื่อให้เห็นว่าประชาชนไม่ยอมรับให้เกิดการทุจริตขึ้นอีกต่อไป

2) การดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคประชาชน จะต้องมีการให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีหน้าที่หลักที่จะต้องร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันสร้างให้เกิดกระแสความไม่ทนและออกมาต่อต้านการทุจริต ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะต้องร่วมมือร่วมใจกันผลักดัน และส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้และตระหนักถึงพิษภัยที่เกิดขึ้นจากการทุจริต โดยอาจจะเริ่มต้นจากการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ถึงการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากการสร้างให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องดังกล่าว จะเป็นการติดต่ออาวุธทางปัญญาให้ประชาชนได้ สามารถแยกแยะและมองออกกว่าอะไรคือการทุจริต อะไรคือสิ่งที่ควรทำ และอะไรคือสิ่งที่ไม่ควรทำ ซึ่งการสร้างความรู้นี้อาจจะเริ่มต้นจากการสร้างให้เกิดความเห็นร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการทุจริต จากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่สามารถประสบพบเจอในชีวิตประจำวันก่อน เช่น การเคารพวินัยจราจร การปฏิบัติตามกฎหมาย การไม่แข่งคิว และค่อๆ ขยายไปในเรื่องที่ใหญ่ขึ้น เช่น การเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวม เป็นต้น เพื่อสร้างให้ประชาชนมีจิตสำนึกสาธารณะ และเห็นถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อน ผลประโยชน์ส่วนตัว และเห็นถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นหากปล่อยให้เกิดการทุจริต นอกจากนี้ภาคประชาชนในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย และเจ้าของประเทศจะต้องมีภารกิจในการสอดส่องการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ามีความสุ่มเสี่ยงที่จะกระทำการทุจริตหรือไม่ ซึ่งเมื่อพบเห็นหรือทราบข้อมูลที่อาจจะเป็นประโยชน์จะต้องรีบแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อเป็นการสกัดกั้นยับยั้ง และไม่ให้เกิดการทุจริตนั่นเอง

3) คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องมุ่งเน้นการสร้างให้เกิดมาตรฐานและบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานของข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตอย่างเคร่งครัด เนื่องจากกลุ่มบุคคลเหล่านี้ถือว่าเป็นภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการทุจริตโดยตรงในฐานะของผู้ที่มีโอกาสจะกระทำการทุจริต ดังนั้นกระบวนการแก้ไขปัญหาการทุจริต จึงจะต้องเริ่มต้นให้บุคคลที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องมีความตระหนักถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ซึ่งจะมีแต่ส่วนรวมเสียก่อน รวมไปถึงการส่งเสริมและพัฒนาให้มีการนำเอาประมวลจริยธรรมของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมาใช้กันอย่างจริงจัง เนื่องจากประมวลจริยธรรมนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้เป็นไปตามกรอบของคุณธรรมจริยธรรมและสิ่งที่พึงปฏิบัติ และที่สำคัญคือข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีจิตสำนึกไม่ยอม และไม่อดทนที่จะยอมให้เกิดการทุจริต โดยในปัจจุบันรัฐบาลและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีความพยายามที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าหากผู้หนึ่งผู้ใดประสบกับปัญหาการทุจริต และดำเนินการต่อต้านหรือไม่ยินยอมต่อการทุจริตนั้น จะต้องได้รับความคุ้มครองจากรัฐบาลและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าจะไม่ได้รับอันตราย หรือการคุกคามจากการแสดงออกถึงการต่อต้านหรือไม่ทนต่อการทุจริตนั้นๆ ทั้งในระดับชาติ และในระดับภูมิภาค ซึ่งหากวิเคราะห์ถึงการดำเนินงานคุ้มครองเรื่องดังกล่าวในปัจจุบันจะพบว่าข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังไม่มีความเชื่อมั่นหรือมั่นใจในการคุ้มครองหรือช่วยเหลือไม่ได้รับผลกระทบจากการต่อต้านการทุจริต ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นและมีการแก้ไขปัญหาการทุจริตภายในหน่วยงานของรัฐในทุกระดับให้เด็ดขาด รวดเร็ว และสร้างให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นภายในองค์กรต่างๆ จะเป็นกลไกและข้อเสนอสำคัญที่จะทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในทุกระดับสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 ข้อเสนอเชิงนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี

1) ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของมนุษย์ในทุกๆระดับ การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็เช่นเดียวกัน ต้องส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความพยายามที่จะคิดค้นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เท่าทันต่อสถานการณ์การทุจริตที่มีความรุนแรงและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2) การนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีมาใช้ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่นี้ จะต้องเริ่มต้นจากการที่ผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องอบรมและชี้ช่องทางให้กับประชาชนทั่วไปได้นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่อยู่ใกล้ตัวและใช้งานได้ง่ายมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอาจเริ่มต้นจากโปรแกรมพื้นฐานที่เข้าถึงได้ง่ายในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายภาพ หรือส่งต่อข้อมูลที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต หรือพูดคุยเรื่องของปัญหาการทุจริตผ่านสังคมออนไลน์ Social Media ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น FACEBOOK ในเพจต่างๆ ซึ่งมีช่องทางหรือสื่อให้เลือกส่งต่อหรือพูดคุยกันอย่างมากมาย เช่น เพจด้านการเมือง เพจด้านเศรษฐกิจ เพจด้านสังคม หรือเพจที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งที่เป็นของหน่วยงานภาครัฐ เช่น เพจของสำนักงาน ป.ป.ช. เพจของสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นต้น หรือเพจของเครือข่ายภาคประชาชน เช่น เพจของเครือข่ายหมาเฝ้าบ้าน เพจขององค์กรต่อต้านคอร์รัปชันประเทศไทย เป็นต้น โดยจะเห็นว่าประเด็นต่างๆ ที่ได้ถูกนำมาหยิบยกให้เกิดกระแสการพูดคุยในสังคม Social Media ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่มีผู้คนในสังคมให้ความสนใจหรือเห็นร่วมกันว่าเป็นปัญหา ตัวอย่างเช่นในกรณีของการตรวจสอบนาฬิกาหุของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ว่ามีที่มาจากไหน ในสื่อสังคมนี้ก็ได้มีการนำเอานวัตกรรมต่างๆ เช่น การตรวจสอบจากภาพถ่าย การค้นหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ต มาใช้เป็นช่องทางในการหาข้อมูลเพิ่มเติมและเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและกัน จนนำไปสู่กระแสที่กดดันให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นๆ และเมื่อมีการพูดคุยกันในช่องทางต่างๆ เยอะ จะส่งผลให้นักข่าวหรือผู้สื่อข่าวได้เข้ามาทำหน้าที่ในการติดตามข้อมูลเพื่อนำมาเสนอต่อสาธารณะชนให้ได้รับทราบถึงความคืบหน้าและข้อมูลต่างๆ อย่างใกล้ชิดและอยู่ในกระแสความสนใจของสังคม

3) รัฐบาลและสำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องมีการพัฒนานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตให้ประชาชนทั่วไปหรือผู้ที่พบเห็นการกระทำการทุจริตให้ส่งข้อมูลไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการตรวจสอบ สอบสวนและลงโทษผู้ที่กระทำความผิด โดยระบบดังกล่าวจะต้องเป็นระบบที่เป็นความลับ รวมไปถึงจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและผู้ร้องเรียนว่าจะไม่ได้รับผลกระทบหรือผลร้ายจากการร้องเรียนในครั้งนี้

4) สร้างหรือพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะเป็นส่วนหนึ่งของการลดขั้นตอน หรือความยุ่งยากของประชาชนในการที่จะเข้ามาทำการร้องเรียนปัญหาการทุจริต นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ทั่วประเทศไทย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้มีช่องทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการปราบปรามการทุจริตได้อย่างสะดวกรวดเร็วร่วมกับเป็นประเทศไทย 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาลอีกด้วย

3.4 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) ควรจะต้องมีการศึกษาและหาแนวทางสำหรับการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อสร้างให้เกิดการถกเถียงสำหรับหาแนวทางและมาตรการที่เหมาะสมกับการกระจายอำนาจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากส่วนกลางไปให้ประชาชนหรือภาคไก่อด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง รวมถึงจะต้องมีการประสานความร่วมมือกับรัฐบาลในการผลักดันให้เกิดการกระจายอำนาจด้านการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นเรื่องทั่วไปและเรื่องที่ต้องการสนับสนุนระดับนโยบาย พร้อมทั้งสนับสนุนให้ภาควิชาการได้มีข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนากระบวนการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้แนวทางหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสังคมไทย พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำเอาสิ่งต่างๆ เหล่านี้ไปใช้ประกอบการแก้ไขปัญหาการทุจริตดังกล่าว

2) ควรจะต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้กลไกในพื้นที่ ได้มีการจัดทำมาตรการหรือข้อเสนอแนะสำหรับการวางระบบด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยตนเอง รวมถึงจะต้องเร่งรัดนำมาตราการป้องกันการทุจริตที่มีความพร้อมไปใช้ในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ มาตรการบูรณาการป้องกันการทุจริตเงินงบประมาณในโครงการหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนกลไกป้องกันการทุจริตที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้าง อย่างจริงจัง ภาคเอกชนได้มีการจัดทำแผนการดำเนินการแนวร่วมปฏิบัติภาคเอกชนว่าด้วยเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อต่อต้านการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเสริมสร้างการแข่งขันทางธุรกิจที่เป็นธรรม โดยภาคเอกชนได้มีการทำความเข้าใจร่วมกันอย่างเข้มแข็ง แต่การผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ ไมเช่นนั้นักติกาที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้างก็จะไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนั้นจึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนกลไกที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้างเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างจริงจัง

3) ควรจะต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งความร่วมมือขององค์กรอิสระและองค์กรต่อต้านการทุจริต ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมาองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนงานที่ค่อนข้างชัดเจน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติฯ ไว้แล้ว แต่ยังมีอุปสรรคปัญหาในขั้นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ปัญหาการกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เพื่อรองรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในทุกด้าน และสามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตในทุกรูปแบบได้อย่างทันที่

4) ควรศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ ประสานความร่วมมือและการดำเนินการตามแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยเฉพาะการอนุวัติกฎหมายที่สำคัญฉบับต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการสากลภายหลังที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ นอกจากนี้เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ประเทศไทยจำเป็นต้องแสวงหาโอกาสในความร่วมมือของประชาคมอาเซียนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะการช่วยเหลือเพื่อสร้างความโปร่งใสให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน

5) ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการ เพื่อขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สู่การปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์แนวทางที่สำคัญ อาทิ การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ที่ยึดโยงกับเป้าหมายและแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติฯ การกำหนดกลไกบริหารขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงการทำงานทั้งภายในและภายนอกสำนักงาน ป.ป.ช. การเตรียมการพัฒนาและปรับปรุงกฎ ระเบียบ เพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกับพหุภาคีที่ไม่ใช่ภาคราชการ การสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้องรวมถึงบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. ในเรื่องทิศทาง เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนโดยมีการแบ่งอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตกลงร่วมกัน และ การวางระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในทุกระดับและส่งเสริมการจัดทำดัชนีเครื่องชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลความสำเร็จ/ล้มเหลว และรายงานต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง. (2555). *ก้าวใหญ่สู่การปกป้องสิทธิพลเมืองและสังคมที่มีความโปร่งใส*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและสิทธิพลเมือง.
- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย. (2558). *บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2558*. นนทบุรี: คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- คณะทำงานกำหนดปฏิทินงาน แบบพิมพ์ คู่มือปฏิบัติงานและการชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางวิธีการสรรหากรรมการ ป.ป.จ.. (2556). *คู่มือปฏิบัติงานการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด พ.ศ. 2555*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์. (2556). *แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- นภัทร เตโซ. (2553). *แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา. (2554). *การสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย ค่านิยม เพื่อการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2541). *การคอร์รัปชันในระบบราชการไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2543). *ดัชนีการคอร์รัปชันของไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- ราตรี วิไล. (2537). *ความล้มเหลวของการบริหารแบบสภามหาวิทยาลัยและผู้จัดการ : กรณีตัวอย่างการกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่นไทย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วรรณภา วามานนท์. (2550). *การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของไทย : การศึกษาบทบาท ระบบ และการบริหาร ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัญญา ธรรมศักดิ์. (2555). *คู่มือการอบรมข้าราชการที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). *การวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556 – 2560)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2550). *ความเป็นมาและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- สมบัติ จันदारักษ์. (2556). บทบาทคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ส่งผล
กระทบต่อการเมืองไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี
- สมลักษณ์ จัดกระบวนพล. (2557). *วารสารวิชาการ ป.ป.ช.*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
สำนักกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ช.. (2542). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- สำนักงาน ป.ป.ช.. (2553). *แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อการต่อต้านการทุจริตของ
ประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- สำนักงาน ป.ป.ช.. (2555). *รายงานการเดินทางไปศึกษาดูงานคณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชันฮ่องกง
(Independent Commission Against Corruption : ICAC)*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงาน ป.ป.ช.
- สำนักงาน ป.ป.ช.. (2559). *ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3
(พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ช.
- สำนักงาน ป.ป.ป.. (2527). *รายงานการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ประจำปี 2526*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ป.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). *รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 8/2550*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). *รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 11/2550*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). *รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 12/2550*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). *รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 18/2550*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). *รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 34/2550*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2552). *รายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ครั้งที่ 16/2552 เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2552*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2555). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2554)*
กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- เสริม ลอก๊ะ. (2551). *การปกครองท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของประชาชน*. เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อรรถัย กักผล. (2531). *การจัดการกับคอร์รัปชันในระบบราชการในประเทศโลกที่สาม : ทฤษฎีและปฏิบัติ
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- อรุณ กั้นพร้อม. (2560). ประสิทธิภาพการป้องกันการทุจริตการสอบเข้าเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจของตำรวจภูธรภาค 7 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (วิทยานิพนธ์บริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพมหานคร
- Heidenheimer Arnold J. (1970). Political Corruption : Readings in Comparative Analysis. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Huntington Samuel P. (1968). Political Order in Changing Societies. Retrieved from <http://pdfs.semanticscholar.org/bf7d/7528a7d3614f3550ec9ef1b869f7d731a1.pdf>
- Knapp Whitman. (1972). Report of the Commission to Investigate. Alleged Police Corruption. Retrieved from <http://www1.nyc.gov/assets/ccpc/downloads/pdf/Twelfth-Annual-Report-February-2010.pdf>
- McMullen, M. (1961). A Theory of Corruption. London: The Sociological Review IX
- Myrdal Gunnar (1968) A Call for Reform. Stockholm: Development Digest

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาข้อมูลแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

แบบสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาข้อมูลแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ตอนที่ 1 แนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด
(คณะกรรมการ ป.ป.จ.)

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในประเด็น
ต่างๆ ดังนี้

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค
2. ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนดำเนินการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการขับเคลื่อนงานด้านการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

1. ท่านคิดว่าการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พุทธศักราช 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554 ได้กำหนด
ให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ดังนี้

- 1) ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับ
ประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจาก
การทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความ
ซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต
- 2) พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.
เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- 3) ตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐาน
เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- 4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของ
ทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อ
คณะกรรมการ ป.ป.ช.

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย
บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสม และมีความจำเป็นต่อ
การปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

2. ท่านคิดว่ากรณีที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับ ประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจาก การทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความ ซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

2) พิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

ท่านคิดว่าทำไมคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และ การที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

3. ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะ สามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและมีส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะมีส่วน ช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบ ความสำเร็จ

4. ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความ ซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำมาประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ภาคผนวก ข
กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการเลือกแบบเจาะจงบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กล่าวไว้ใน ประชากร โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรง หรือวิธีการสัมภาษณ์ทาง โทรศัพท์ ดังนี้

1. ผู้แทนจากกลุ่มสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จำนวน 2 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ อดีตกรรมการ ป.ป.ช. และอดีตสมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 และนายก้านรงค์ จันทิก อดีตสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 และอดีตกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
2. ผู้แทนจากกลุ่มคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไข พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับปี พ.ศ. 2552 ฉบับ แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 1 คน ได้แก่ นายภาส ภาสสัทธา อดีตกรรมการฯ และอดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็น กรรมการฯ และผู้บริหารของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีบทบาทและมีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการ ขับเคลื่อนกลไกด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเขตพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ
3. ผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 1 คน ได้แก่ นายประจวบ สวัสดิ์ประสงค์ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภาค 5 เป็นผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินงานด้านการจัดตั้งและดำเนินงานเกี่ยวกับ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ในส่วนภูมิภาคของสำนักงาน ป.ป.ช.
4. ผู้แทนจากอดีตคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 1 คน ได้แก่ นายประสาธ พงษ์ศิวกภัย อดีตกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งได้รับ มอบหมายให้กำกับดูแลการดำเนินงานจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.
5. ผู้แทนจากภาควิชาการ ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 2 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริลักษณ์ คอมันตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ สำนักงาน ป.ป.ช. และอดีตคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สังศิต พิริยะรังสรรค์ คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งบุคคลทั้งสองเป็นนักวิชาการที่มี ผลการดำเนินการศึกษาและวิจัยงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นที่ประจักษ์
6. ผู้แทนจากภาคสื่อมวลชน ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 2 คน ได้แก่ นายสมหมาย ปารีฉัตร รองประธานกรรมการ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. และ นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ผู้อำนวยการบริหารสถาบันอิศรา ซึ่งเป็น สื่อมวลชนที่มีบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
7. ผู้แทนภาคประชาสังคมที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จำนวน 1 คน ได้แก่ นายมานะ นิमितมงคล เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ซึ่งเป็นบุคคลจากภาคประชาสังคมที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการป้องกันและปราบปราม การทุจริตของประเทศไทย

ภาคผนวก ค

การถอดเทปคำสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

1. การถอดเทปการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ ในฐานะอดีตรองกรรมการ ป.ป.ช. และอดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ผู้สัมภาษณ์ : ผมขออนุญาตเรียนสอบถามท่านวิชา มหาคุณ ว่าในฐานะที่ท่านเป็นอดีตรองกรรมการ ป.ป.ช. และอดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค ครับ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมบอกได้เลยว่าในขณะนั้น แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. แต่เดิม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้มีแนวคิดที่จะดำเนินการกระจายอำนาจและบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในรูปแบบดังที่ปรากฏไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หากแต่ต้องการดำเนินงานในลักษณะของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่เมื่อมีการลงมติรับหลักการผ่านในสภาร่างรัฐธรรมนูญไปแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : การจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นสิ่งที่มีปัญหาตั้งแต่การเริ่มต้นดำเนินการพิจารณาสรรหาบุคคลเพื่อเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ กรรมการ ป.ป.จ. จนส่งผลให้ต้องมีการดำเนินการพิจารณาสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการ ป.ป.จ. ใหม่ในหลายจังหวัด จึงส่งผลให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ครบทุกจังหวัด ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ประกอบกับบุคคลที่มีความประสงค์ที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ กรรมการ ป.ป.จ. ส่วนมากเป็นบุคคลที่มีผลประโยชน์แอบแฝง และไม่ได้มีความตั้งใจที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเขตจังหวัดของตนเอง ประกอบกับมีกลุ่มการเมืองที่พยายามที่จะเข้ามาแทรกแซง จนอาจจะใช้คำได้ว่า “ความซื่อสัตย์สุจริตไม่เป็นที่ประจักษ์” ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดกับคุณสมบัติซึ่งทางคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้บัญญัติเอาไว้ ทั้งนี้ การที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีปัญหาในการพิจารณาสรรหาและการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นที่ประจักษ์ จึงส่งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการเสนอแก่ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้สั่งหยุดการพิจารณาสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. เอาไว้ก่อน เพื่อที่จะได้ทบทวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ต่อไป นั่นเอง

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วน

ราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดจนตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมไปถึงตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสม และมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : การดำเนินงานในภารกิจต่างๆ นั้น เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ซึ่งฝ่ายการเมืองได้พยายามที่จะผลักดันให้เกิดคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้น ในทุกจังหวัดของประเทศไทย ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ทั้งๆ ที่ทุกฝ่ายต่างก็มีความกังวล และเห็นถึงปัญหาของการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดเอาไว้ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีความพยายามเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในระดับเขตก่อน แล้วจึงค่อยขยายไปในจังหวัดต่างๆ แต่เนื่องจากการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ฉบับปี พ.ศ. 2550 อย่างชัดเจนว่าจะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ครบทุกจังหวัด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามที่ได้บัญญัติไว้

การจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. โดยมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นความล้มเหลวของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความต้องการที่จะจัดตั้งในรูปแบบของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้กำกับควบคุม ติดตามดูแล และสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถ พร้อมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หรือมอบหมายให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

การที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจเกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริต ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ จึงมักที่จะรู้จักและมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริตให้ประสบผลสำเร็จตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับสำนักงาน ป.ป.ช. ยังพบกับปัญหาที่กรรมการ ป.ป.จ. จำนวนหนึ่งมีความพยายามที่จะเข้ามารักษาผลประโยชน์และช่วยเหลือพวกพ้องของตนเอง การมีอำนาจดังกล่าวจึงเป็นผลเสียต่อการปราบปรามการทุจริตในพื้นที่

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการทำงานของปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมเห็นว่ากรณีที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีการสอบถามข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีความเห็นเสนอไปยัง คสช. ให้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และยุติการดำเนินงานสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ในจังหวัดที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ส่วนผลกระทบต่อการทำงานของปฏิบัติหน้าที่ภายในเขตพื้นที่จังหวัดของคณะกรรมการ ป.ป.จ. นั้น ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ ได้ให้ความเห็นที่มีความน่าสนใจอย่างยิ่งว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีจุดมุ่งหมาย และแนวทางอยู่แล้ว ที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ดำเนินงานเฉพาะในส่วนของการป้องกันการทุจริตเพียงเท่านั้น ดังนั้น การมีประกาศของ คสช. ดังกล่าว จึงสอดคล้องกับความต้องการ และข้อเสนอของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่าในปัจจุบันร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไม่ได้มีการกำหนดให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. อยู่แล้ว และไม่ควรมีที่จะมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทั้งนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่าจะเสนอให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันการทุจริตประจำจังหวัด (สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด) มากกว่าการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากจะเป็นกลไกที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาคให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ทางคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตั้งเอาไว้

ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องดึงให้ประชาชนในทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในรูปแบบของเครือข่าย ผมจึงได้เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ขึ้น เพื่อเป็นกลไกในการช่วยเหลือและดำเนินการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตในระดับจังหวัดให้ประสบผลสำเร็จ โดยการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีโอกาสที่จะสรรหา และคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าว อีกทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถกำกับและดูแลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาคนิงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่าในส่วนการสรรหาและดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนของรัฐ แต่ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีความคุ้มค่าในการลงทุนมากกว่า โดย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีข้อเสนอที่จะปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดความคุ้มค่า และประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน ด้วยวิธีการที่จะปรับยุบสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ให้เป็นสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำกลุ่มจังหวัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เกิดความคุ้มค่า และมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ประจำกลุ่มจังหวัด ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนงานด้านการป้องกันการทุจริตเพียงอย่างเดียว

2. การถอดเทปการสัมภาษณ์ นายกล้าณรงค์ จันทิก สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และอดีตสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : สำหรับแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ของรัฐธรรมนูญฯ ฉบับปี พ.ศ. 2550 มาจากการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญฯ ในขณะนั้น ได้จัดการสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของทุกภาคส่วนในสังคม

ในเรื่องเกี่ยวกับการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประชาชนส่วนมากได้เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้น เพราะในขณะนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. และ สำนักงาน ป.ป.ช. มีเฉพาะแค่ในส่วนกลาง ทำให้ประชาชนเกิดความยากลำบากในการร้องเรียน หรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดกับประชาชน และเกิดความสะดวกในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ทั้งนี้ในรัฐธรรมนูญฯ ฉบับปี พ.ศ. 2550 ไม่ได้บัญญัติให้มีการเชื่อมโยงระหว่าง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลาง และคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในระดับจังหวัด ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้เสนอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ โดยบัญญัติว่ากฎเกณฑ์ และอำนาจหน้าที่ ให้ไปใส่ไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงมีความเชื่อมโยงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากไม่กำหนดไว้อย่างนั้น นายกล้าณรงค์ จันทิก เห็นว่า จะทำให้เกิดมีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขึ้นใน 76 จังหวัด ทั่วประเทศ และไม่มีการเชื่อมโยงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลาง

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ในการดำเนินงานคัดเลือก หรือสรรหามอบบุคคลเข้ามาปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.จ. จะต้องพยายามที่จะสรรหาคณะที่เข้ามาให้ได้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้สร้างกลไกโดยพยายามให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. แต่ปรากฏว่า กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามที่กฎหมายได้มีเจตนารมณ์เอาไว้ ประกอบกับภาคประชาชนไม่ค่อยที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสรรหา ฉะนั้นคนที่เข้ามาเป็นกรรมการสรรหา จึงกลายเป็นกลุ่มบุคคลที่เข้ามาเพื่อที่จะเป็นสะพานในการเชื่อมโยงและดูแลกลุ่มผลประโยชน์ของตนเอง และเลือกคนของตนเองเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ.

โดยผมเองก็มีความคาดหวังว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค แต่ในปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่ได้รับการคัดเลือกมายังไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.จ. ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีจำนวนน้อยมากส่วนมากที่เข้าเป็นกรรมการ ป.ป.จ. จะเป็นตัวแทนของนักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ หรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ เนื่องจากกระบวนการสรรหาไม่ถูกต้อง และการกระบวนการสรรหาคณะกรรมการเพื่อที่จะมาดำเนินการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ก็ยังไม่มีมาตรฐานเท่าที่ควร จึงไม่สามารถที่จะคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ได้อย่างแท้จริง จึงทำให้เกิดปัญหาในการได้คนดีที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการ ป.ป.จ. ของแต่ละจังหวัด

สำหรับบุคคลที่ต้องการเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. ส่วนมาก มีความคาดหวังว่าตนเองจะเข้ามาอิทธิพล มีผลประโยชน์ มีอำนาจ จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญได้ตั้งเอาไว้ ดังนั้นจึงเห็นว่าบุคคลที่เข้ามาเป็น กรรมการ ป.ป.จ. ส่วนมากจะเป็นผู้ที่เป็นอดีตข้าราชการ เช่น อดีตผู้ว่าราชการจังหวัด อดีตนายตำรวจ เป็นต้น ซึ่งในความคิดเห็นของนายกล้านรงค์ จันทิก เห็นว่าควรจะต้องไว้เฉพาะแคในในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด น่าที่จะสามารถช่วยเหลืองานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ สำนักงาน ป.ป.ช. ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการคงไว้ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด มีไว้เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นหากเกิดเหตุการณ์การทุจริตขึ้นภายในพื้นที่ของตนเอง จึงทำให้มีความรวดเร็วในการดำเนินงาน และการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายในจังหวัด รวมถึงการให้ความรู้ของประชาชน ให้ประชาชนได้เข้าใจการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. และดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต โดยส่วนกลางจะเข้าไปสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของจังหวัด

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกะระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ที่กล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสม และมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่าหน้าที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตไว้ดังกล่าวมีความเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติกระบวนการสรรหา คุณสมบัติ และการปฏิบัติ หน้าที่ของกรรมการ ป.ป.จ. เมื่อไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเสียแล้ว แต่ผู้ปฏิบัติ คือ กรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าหน้าที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการ ประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและ ค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือ ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึง ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและ บทบาทหน้าที่ดังกล่าวของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมไม่เห็นด้วยกับการที่ คสช. ได้มีประกาศดังกล่าว เนื่องจากอำนาจการ ป้องกันการทุจริตอย่างเดียว จะทำให้ผู้กระทำความผิดในพื้นที่ขาดความเกรงกลัวในการกระทำทุจริต แต่ก็ไม่เห็นด้วยหากคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะเข้ามาปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานด้านการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงเบื้องต้น และตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของ ทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และควรมอบหมายงานดังกล่าวให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเป็นผู้ ดำเนินการต่อไป เพราะมีความใกล้ชิดกับประชาชน สามารถตรวจสอบข้อมูล และข้อเท็จจริงได้ อย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ผมเห็นว่าในปัจจุบันไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการ ป.ป.จ. เนื่องจาก กระบวนการพิจารณาสรรหา และขั้นตอนการเลือกกรรมการ ป.ป.จ. ยังมีปัญหาที่ไม่สามารถที่จะ แก้ไข และบุคคลที่มาเข้ารับการศึกษาสรรหาส่วนมากก็เป็นบุคคลที่เข้ามาเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ มากกว่าการเข้ามาช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้นจึงเห็นว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงควรที่จะดึงภาคส่วนประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานด้าน การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำหรับการลดบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. นั้น ผมคาดเดาว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. น่าจะเป็นผู้ที่ร้องขอต่อ คสช. ให้ออกประกาศดังกล่าว เนื่องจากพบปัญหาในกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ในหลายจังหวัด จนส่งผลให้ไม่สามารถที่จะประกาศแต่งตั้งกรรมการ ป.ป.จ. ได้ แต่ทั้งนี้หากมีกระบวนการคัดเลือกกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และได้คนดีเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ก็ควรที่จะให้กรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจครบทั้งภารกิจด้านการป้องกันการทุจริต ภารกิจด้านการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น และภารกิจด้านการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น มิใช่การพิจารณาตัดสิน แต่เป็นเพียงการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งเป็นเพียงแค่การรวบรวมข้อมูลในเบื้องต้นเท่านั้น สำหรับกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงและพิจารณาว่าเรื่องกล่าวหาจริงหรือไม่ มีมูลหรือไม่ นั้น เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการพิจารณาต่อไป

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและมีส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมเห็นว่าหากไม่มีการกำหนดเรื่องของการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็ไม่อาจจะที่จะบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ แต่หากมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และออกกฎหมายเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการพิจารณาสรรหาให้มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้การปฏิบัติงานของกรรมการ ป.ป.จ. สามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้น นายกล้าณรงค์ จันทิก จึงมีความเห็นอย่างชัดเจนว่า หากมีการแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวแล้ว ควรให้มีการจัดตั้งกรรมการ ป.ป.จ. ด้วย เพราะหากกรรมการ ป.ป.จ. ทำงานได้ดี และมีประสิทธิภาพประสิทธิผลตรงตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ก็จะเป็นการถ่วงดุลการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.จ. กับ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งจะทำการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วขึ้น แต่หากมีเฉพาะแค่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก็จะทำให้ส่งผลกระทบต่อภารกิจกับพื้นที่ ดังนั้น การมีกรรมการ ป.ป.จ. จะเป็นการประสานการปฏิบัติงานให้เกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพราะอำนาจในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.จ. คือเฉพาะแค่การตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเท่านั้น โดยหากไม่มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในกฎหมายแล้ว หากจะมีการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ต่างๆ ก็น่าที่จะมีการคงการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ไว้ เนื่องจากจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในจังหวัดต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากการกำหนดโครงสร้างดังกล่าว ถือว่าเป็นการบริหารงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีอำนาจในการออกระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงาน ป.ป.ช.

ผมเห็นว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคประชาชนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและเข้ามาเป็นหูเป็นตาของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ แต่ในปัจจุบันเครือข่ายภาคประชาชนกำลังประสบปัญหาว่ามีจำนวนมากเกินไป และมีองค์กรใช้ชื่อว่าองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งไม่มีการควบคุมดูแลอย่างเป็นระบบ และอาศัยอำนาจมาใช้แสวงหาผลประโยชน์ จึงต้องมีการระมัดระวัง และมีความชัดเจนในการทำงานให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

สำหรับการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผมคิดว่าโจทย์ที่มีความสำคัญและท้าทาย คือ ทำอย่างไรจะให้นักการเมืองเล็ก หยุต การทุจริต หากมีการแก้ไขปัญหาดังนี้ได้จะทำให้ปัญหาการทุจริตลดน้อยลง แต่การปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้านเข้ามาร่วมด้วยช่วยกัน จึงจะทำให้การขับเคลื่อนงานประสบความสำเร็จ

3. การถอดเทปการสัมภาษณ์ นายประสาธ พงษ์ศิวกัญย์ อดีตกรรมการ ป.ป.ช. ที่กำกับดูแลการจัดตั้ง คณะกรรมการ ป.ป.จ.

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่าตามที่รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้น โดยให้คุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ และกระบวนการสรรหา เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ได้กำหนดไว้ การมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงถือว่าเป็นสิ่งที่ดีและต้องทำ เนื่องจากมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องทำ ไม่ทำไม่ได้ เนื่องจากจะถือว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะถูกลดถอนออกจากตำแหน่งได้

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความคาดหวังว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีประโยชน์สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในระดับภูมิภาคได้มากขึ้น โดยเฉพาะหากเกิดปัญหาการทุจริตขึ้น ประชาชนสามารถเดินทางไปร้องเรียนที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดได้อย่างง่ายยิ่งขึ้น และการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. มาจากประชาชนในพื้นที่ จึงทำให้มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่ และเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสม และมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมองว่าหากมองภาพรวมของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะเป็นการแบ่งอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ดำเนินการขับเคลื่อนงาน ภายในพื้นที่ แต่อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ด้านการปราบปรามการทุจริต จะมีอำนาจต่างกับ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรงที่ไม่มีอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง หากแต่มีอำนาจในการรวบรวม ข้อเท็จจริงเบื้องต้นเท่านั้น ซึ่งการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่มีอำนาจหน้าที่ครบทุก ด้าน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

มีข้อดี คือ ทำให้การป้องกันการทุจริต และการเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนมีความ ตระหนักในเรื่องของการป้องกันการทุจริต พร้อมทั้งเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ดึงให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการดำเนินงานที่มีความเหมาะสม เนื่องจาก กรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลที่มีบทบาทและเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่ อีกทั้งมีประสบการณ์ ความรู้ และมีทักษะในการเผยแพร่แนวความคิดในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ งานด้านการป้องกันการทุจริต เป็นการดึงเอาประชาชนเข้ามาเป็นพวก เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถที่จะดำเนินงานเพียงลำพังได้ หากประชาชนเข้ามาเป็นพวกจะทำให้งานด้านการป้องกันการ ทุจริต การปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบทรัพย์สินสามารถดำเนินการได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตั้งเอาไว้

ส่วนของงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นงานที่ต้องอาศัยความไว้วางใจของ ประชาชนในพื้นที่ เกี่ยวกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ประชาชนน่าที่จะมีความไว้วางใจ กรรมการ ป.ป.จ. ที่เป็นคนในพื้นที่ และมีความสนิทสนมคุ้นหน้าคุ้นตากันในการให้ข้อมูล ทำให้ สามารถให้ข้อมูลได้อย่างสนิทใจและไว้วางใจ ผมคิดว่างานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นงานที่มี ความยาก และละเอียดอ่อนในการดำเนินงาน ที่ยากต่อความเข้าใจของคนทั่วไป ประกอบการการที่ กรรมการ ป.ป.จ. เป็นคนในพื้นที่ ทำให้มีญาติพี่น้อง หรือคนรู้จักจำนวนมาก จึงอาจเป็นปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นงานยากที่กรรมการ ป.ป.จ. จะตัดใจดำเนินการอย่างจริงจังจึงเฉียบ ขาด และปฏิบัติงานด้วยความยากลำบาก ประกอบกับในพื้นที่ที่มีการใช้อิทธิพลของคนในพื้นที่มีสูงทำ ให้อาจเป็นอันตรายในการปฏิบัติหน้าที่ และทนต่อแรงเสียดทานของกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ได้หรือไม่

เรื่องการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นงานที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรงตามเป้าหมายที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ตั้งเป้าหมายเอาไว้ เนื่องจากเดิมการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน จะต้องส่งเอกสารมาที่สำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางเท่านั้น แต่พอมีสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด และคณะกรรมการ ป.ป.จ. ทำให้มีความสะดวกในการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ได้สะดวกยิ่งขึ้น พร้อมทั้งหากมีข้อบกพร่อง ประการใดก็สามารถที่จะแนะนำ หรือแก้ไขได้อย่างสะดวก และการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ดังกล่าว ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการมีอยู่ของทรัพย์สิน และ หนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเมื่อหากมีข้อสงสัย ประชาชนก็สามารถที่จะร้องเรียนได้ที่

คณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ในทันที

ดังนั้น การมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงถือได้ว่าเป็นการป้องปรามข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะทุจริต ให้ได้เกิดความเกรงกลัว และไม่ค้อยกล้าที่จะทุจริต

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วิเคราะห์แล้วคาดการณ์ว่าการที่ คสช. ได้ตัดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ลง นำที่จะเป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีเอกภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย

การลดอำนาจเหลือเฉพาะเพียงการป้องกันการทุจริต อาจจะพูดได้ว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เกี่ยวกับภารกิจงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยังคงมีอยู่เนื่องจากกรรมการ ป.ป.จ. ยังถือเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. อยู่ จึงอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในด้านการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน หรือด้านการช่วยเหลือเกี่ยวกับการช่วยชี้ข้อมูลตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ก็ได้ ซึ่งการดำเนินงานด้านการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมไม่ใช่เป็นเพียงแต่หน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ช. เพียงเท่านั้น

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและมีส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่าการจะมีหรือไม่มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้มีหลายฝ่ายพูดถึงถึงความคุ้มค่าในส่วนของตัวเงินเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกรรมการ ป.ป.จ. และสำหรับงานตามอำนาจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ ก็เสนอให้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ทั้งในส่วนกลางและประจำจังหวัด ได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ดั่งนั้นงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ด้านการป้องกันการทุจริต ส่วนมากจะเป็นการรณรงค์ ส่งเสริม และกระตุ้นให้หน่วยงานในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ดั่งนั้นหากจะมีการจ้างกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อดำเนินงานเพียงแค่เฉพาะขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริต จึงมีความคิดเห็นจากหลายฝ่ายว่าไม่น่าจะมีความคุ้มค่าในเรื่องของตัวเงินงบประมาณ

เรื่องของการทำงาน การที่จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริต ปราบปรามการทุจริต และตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินได้ จะต้องอาศัยกระบวนการบ่มเพาะ ในการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ และมีการผ่านประสบการณ์พอสมควร จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมถึงต้องมีปฏิภาณ ไหวพริบ และทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นงานที่มีลักษณะพิเศษ และมีชั้นความลับ ซึ่งผู้ที่เข้าถึงข้อมูลจะต้องรู้จักการวางตัว และรักษาความลับไม่ให้รั่วไหล ดั่งนั้น การที่กรรมการ ป.ป.จ. จะต้องดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต ซึ่งจะต้องมีบุคคลที่รู้จัก หรือสนิทสนมมาขอให้ช่วยเหลือ และขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับความลับในการรวบรวมข้อมูลพยานหลักฐาน

สำหรับการที่จะมีหรือไม่มีกรรมการ ป.ป.จ. อาจจะต้องพิจารณาจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชน และประเทศชาติ จะได้อะไรจากการมีหรือไม่มีกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งการที่จะมีหรือไม่มีกรรมการ ป.ป.จ. น่าจะขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลมากกว่าว่าจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือไม่

เรื่องของการใช้จ่ายเกี่ยวกับการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. น่าจะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อยกว่าการที่รักษาและสนับสนุนให้มีไว้ซึ่งระบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงเพื่อที่จะกำจัดผู้ที่ทุจริตคอร์รัปชันให้ออกไปจากระบบการบริหารงานราชการแผ่นดินของประเทศไทย

สำหรับการขยายผลในเรื่องของการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพิ่มเติม ขณะนี้ยังไม่สามารถที่จะดำเนินการได้เนื่องจากติดกับคำสั่งของ คสช. แต่ในขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลดีหรือผลเสียของการมีกรรมการ ป.ป.จ. ดั่งนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงกำลังอยู่ในระหว่างรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และรอนโยบายที่ชัดเจนจาก คสช. เกี่ยวกับการขับเคลื่อนงานในส่วนของกรรมการ ป.ป.จ.

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติ

ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาจจะต้องมองถึงความคุ้มค่า หรือไม่คุ้มค่า น้อยไปกว่าการรักษาไว้ซึ่งระบบการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำหรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องกระตุ้นให้บุคคลดังกล่าวมีจิตสำนึกและมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากในปัจจุบันแม้ว่า คสช. จะมีประกาศลดอำนาจบทบาท และหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เหลือเพียงการป้องกันการทุจริตเป็นหลัก แต่ค่าตอบแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จ่ายให้กับกรรมการ ป.ป.จ. ยังคงอยู่ในอัตราเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและขวัญกำลังใจให้กับกรรมการ ป.ป.จ. ได้มีแรงผลักดันในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งหากมีการป้องกันการทุจริตที่ดี ก็จะเป็นการป้องปรามไม่ให้ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดความคิดที่จะดำเนินการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

4. การถอดเทปการสัมภาษณ์ นายภาส ภาสสัทธา อดีตกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฉบับปี พ.ศ. 2552 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้มีกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจเกี่ยวกับภารกิจด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็วในการทำงานมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความใกล้ชิดกันระหว่างประชาชนกับสำนักงาน ป.ป.ช. ให้มีความคุ้นเคยกันมากยิ่งขึ้น แต่การดำเนินงานของการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจจะมีข้อเสียก็คือ การใช้ระบบอุปถัมภ์ในกระบวนการสรรหาและการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ ทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดน้อยลง

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่าเนื่องจากกระบวนการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีความล้มเหลว และไม่สามารถที่จะคัดเลือกบุคคลที่ดี และมีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นจึงไม่มีความคาดหวังกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่จะสามารถเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ได้ อีกทั้งยังจะเป็นตัวที่สร้างปัญหาให้กับการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอีกด้วย

ดังนั้นถ้าหากจะมีการขับเคลื่อนงานในส่วนภูมิภาค นายภาส ภาสสัทธา ได้ให้ความเห็นว่าควรที่จะมีการตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเอาไว้ เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวน่าจะก่อให้เกิดผลดีกับการขับเคลื่อนงานมากกว่าการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. แต่หากจำเป็นต้องมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจจะต้องทำเป็นระบบภูมิภาค อาจจะเลือกตัวแทนมาจังหวัดละ 1 ท่าน เพื่อให้เกิดการแข่งขันและป้องกันไม่ให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ส่งตัวแทนเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์อีกช่องทางหนึ่ง

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าสิ่งที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต

โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและควมมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสม และมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : สำหรับประเด็นสำคัญของการให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นได้ เป็นสิ่งที่สามารถที่จะให้คุณหรือให้โทษกับบุคคลในจังหวัดได้ เพราะฉะนั้นหากมีผู้ที่ถูกร้องเรียนในพื้นที่ และมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับกรรมการ ป.ป.จ. อาจจะมีการวิ่งเต้น หรือใช้ระบบอุปถัมภ์ เพื่อให้พ้นจากความผิด ดังนั้นอำนาจในเรื่องของการแสวงหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงไม่ควรมีไว้ สำหรับอำนาจด้านการป้องกันการทุจริต เป็นงานด้านบวกที่มีหน้าที่ในการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต แต่หากได้กรรมการ ป.ป.จ. ที่ไม่มีความสนใจ หรือความถนัดในการปฏิบัติงานด้านการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนก็อาจจะทำไม่ได้ ดังนั้น อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดังกล่าว เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ในแต่ละภารกิจ ทั้งด้านการป้องกันการทุจริต แสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น และการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ก็สามารถที่จะกระทำได้เหมือนกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. อีกทั้งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์จากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวด้วย จึงน่าที่จะส่งผลดีต่อการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับจังหวัดมากกว่า ทั้งนี้ โดยหน้าที่แล้วหากไม่มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก็สามารถที่จะดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น หรือการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินอยู่แล้ว

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าหากคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องดำเนินงานขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริต มีลักษณะเป็นงานประจำ ซึ่งเจ้าหน้าที่หน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด สามารถที่จะดำเนินการได้อยู่แล้ว โดยอาจจะมีการกำหนดเป็นแผนการปฏิบัติราชการประจำปีของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด หรือสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลาง อาจจะส่งงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต ไปให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดไปดำเนินการวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเอง ก็อาจจะไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความคณะกรรมการ ป.ป.จ. อีกต่อไป เนื่องจากเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนการทำงาน และสิ้นเปลืองทรัพยากรสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกรรมการ ป.ป.จ. และสำหรับการลดอำนาจดังกล่าวก็ไม่ได้เกิดผลกระทบต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่มากนัก เนื่องจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดมีความรู้ และความสามารถที่จะดำเนินงานด้านการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น และการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้อยู่แล้ว โดยการมอบอำนาจจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.จ. แล้วแต่กรณี

สำหรับการที่ คสช. ออกประกาศฉบับดังกล่าวนี้ ในความคิดเห็นของนายภาส ภาส สัทธาาคาว่าน่าจะเกิดจากปัญหาการร้องเรียนจากกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ที่เกิดความไม่โปร่งใสในการดำเนินงาน

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและมีส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่าไม่ควรมีการบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. เอาไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะหากจะพิจารณาถึงประโยชน์ของการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตเพียงอย่างเดียว เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด สามารถที่จะดำเนินการได้โดยไม่มีความจำเป็นต้องมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นตัวการในการขับเคลื่อนงาน

ซึ่งหากไม่มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่อยากให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ก็อาจที่จะบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการพิจารณาสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. ที่ดีพอและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์สามารถทำงานด้วยความเที่ยงธรรม

ทั้งนี้ หากไม่มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. การขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค สามารถใช้กลไกของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในการดำเนินงานดังกล่าวได้ และหากมีการวางระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปได้อย่างมีระบบ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน ประกอบกับในปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการร่วมเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งหน่วยงานดังกล่าว ล้วนแต่มีประสบการณ์ และมีองค์ความรู้ที่จำเป็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนงานให้เกิดมีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้การขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะต้องมีการทำงานในเชิงรุก และบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ดังนั้นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการทำงานจริงๆ น่าจะเป็นการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ หรือดึงเอาหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ให้มีความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่มากกว่า

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดึงเอาภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ ดังที่จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนงานต่างๆ มีความพยายามที่จะส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้ภาคประชาชน ได้เข้ามามีบทบาทหรือส่วนร่วมในการทำงาน เนื่องจากเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพ และเป็นผู้ที่มีความจริงจังในการขับเคลื่อนงาน

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าการที่หน่วยงานของรัฐ จะต้องนำเอางบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้เป็นค่าแทน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. น่าจะไม่มีมีความคุ้มค่าในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า หากหน่วยงานของรัฐนำเอาเงินงบประมาณดังกล่าว มาใช้จ่ายในการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน หรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต น่าที่จะมีความคุ้มค่า และเกิดผลได้มากกว่าการนำงบประมาณไปใช้จ่ายกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. อีกทั้งการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จริงๆ แล้ว เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดจะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานมากกว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะทำหน้าที่ในการกำกับนโยบาย ส่วนการขับเคลื่อนงานจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ดังนั้นหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีนโยบายการทำงานที่ชัดเจน การมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานก็เป็นได้

5. การถอดเทปการสัมภาษณ์ นายประจวบ สวัสดิ์ประสงค์ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ภาค 5

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่าในส่วนของการบัญญัติเรื่องของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญฯ น่าจะเป็นอุบัติเหตุจากการร่างรัฐธรรมนูญมากกว่า เนื่องจากการดำเนินงานดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ได้เตรียมตัว หรือรับทราบมาก่อนว่าจะมีการบัญญัติในเรื่องของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการบัญญัติเรื่องดังกล่าวเกิดมาจากการแปรญัตติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น และต้องรีบผลักดันให้มีการกำหนดเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว ไม่มีการวางแผน หรือแนวคิดเอาไว้ก่อน ดังนั้น การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงเป็นงานที่มีลักษณะที่ต้องคิดไปวางแผนไป และดำเนินการไป ซึ่งในที่สุดแล้วก็ได้ข้อสรุปตรงกันว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องมีในทุกจังหวัด แต่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้มีกรอบระยะเวลา 2 ปี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีเวลาวางแผน และกำหนดทิศทาง โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อรองรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ในความเห็นของผมทางสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ได้มีการคาดหวังอะไรกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. มากนัก เพราะการเกิดขึ้นของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้มีการวางแนวทางที่ชัดเจนเอาไว้ตั้งแต่ตอนที่จัดตั้งให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. อีกทั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการขับเคลื่อนงานในรูปแบบคณะกรรมการ แต่สำนักงาน ป.ป.ช. มีแนวความคิดที่จะขยายสำนักงาน ป.ป.ช. ให้ครอบคลุมในส่วนภูมิภาค โดยได้มีการขยายในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช. ภูมิภาคจำนวน 9 แห่ง และขยายให้ครอบคลุมทุกจังหวัดในเวลาต่อมา

เนื่องจากการกำหนดให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นสิ่งที่สำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ได้คาดการณ์เอาไว้ และมาแบบเหนือความคาดหมาย จึงทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. เกิดความกังวลในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งกระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถที่จะตรวจสอบได้ เนื่องจากกระบวนการสรรหาเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จนทำให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับการบล็อกโหวต หรือการเอาพรรคพวกเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. อีกทั้งกรอบระยะเวลาการตรวจสอบคุณสมบัติบุคคลที่จะเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. มีระยะเวลาที่กระชั้น

ส่งผลให้การตรวจสอบอาจจะไม่ค่อยละเอียดถี่ถ้วนมากนัก และทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของบุคคลที่สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.จ.

ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เดิมสำนักงาน ป.ป.ช. มีความคาดหวังว่าจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริต แต่ในความเป็นจริงแล้วกรรมการ ป.ป.จ. มีความคาดหวังที่จะมาทำงานด้านการปราบปรามการทุจริตเป็นหลัก เพราะงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นงานที่มีผลประโยชน์ และมีส่วนได้เสียในการดำเนินงาน

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าหน้าที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสมและมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : จากประสบการณ์ของผมที่เป็นผู้บริหารในพื้นที่ที่จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าลักษณะงานที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะเข้าไปช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้เป็นอย่างดี คือ งานด้านการป้องกันการทุจริต ซึ่งเป็นการเสริมการทำงานของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานประจำปี ดังนั้นงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงมีลักษณะเป็นการช่วยให้งานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อย่างเช่น การดูกลุ่มเป้าหมาย ประสานสถานที่ หรืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ลักษณะการทำงานดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นงานในเชิงบวก

ส่วนงานด้านการปราบปรามการทุจริต จะมีลักษณะในเชิงลบมากกว่า เนื่องจากถ้าหากกรรมการ ป.ป.จ. ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก่อนที่จะเริ่มกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เนื่องจากการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีอำนาจหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงในเบื้องต้น เพื่อที่จะสรุปและทำความเข้าใจเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาว่ามีมูลความผิดหรือไม่ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะทำให้ต้องเข้าถึงข้อมูลที่มีชั้นความลับ เกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งผู้ร้องเรียน และผู้ที่ถูกร้องเรียน รวมถึงลักษณะของการกล่าวหาเป็นอย่างไร

งานด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน สำนักงาน ป.ป.ช. มีความคาดหวังเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูลในเชิงลึก เนื่องจากกรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลในพื้นที่จึงมีข้อมูล และทราบถึงความเคลื่อนไหวของทรัพย์สิน หรือหนี้สินของผู้ที่ต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด แต่ในเรื่องดังกล่าวแทบจะไม่มีผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมุ่งเน้นในเรื่องของงานด้านการป้องกันการทุจริต และปราบปรามการทุจริตเป็นหลัก

สำหรับในส่วนของงานด้านการปราบปรามการทุจริต เนื่องจากเป็นการที่มีชั้นความลับ และเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ดังนั้นเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงมีความพยายามที่จะรักษาความลับ รวมถึงปกป้องข้อมูลไม่ให้เกิดความรั่วไหล เนื่องจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เกิดความไม่ไว้วางใจการปฏิบัติงานของกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว หากไม่มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดก็มีหน้าที่ซึ่งจะต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น เพื่อสรุปเป็นข้อมูลเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่แล้ว ดังนั้นการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในเรื่องของการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น จึงมีหน้าที่เพียงแค่นั้น เป็นในการกรองงานสำหรับการเสนอข้อมูลให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น ส่วนการรวบรวมข้อมูลก็เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดที่จะต้องไปดำเนินการหาข้อมูลประกอบ ต่อไป

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าหน้าที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการทำงานของปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่าหน้าที่ คสช. ออกประกาศให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจหน้าที่หลักในด้านการป้องกันการทุจริต เป็นแนวทางบวกที่จะส่งเสริมการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วกรรมการ ป.ป.จ. มีความต้องการที่จะทำงานด้านการปราบปรามการทุจริตเป็นหลัก ซึ่งบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.จ. ส่วนมากจะเป็นอดีตข้าราชการตำรวจ ข้าราชการฝ่ายปกครอง โดยมีความคุ้นเคยกับงานด้านการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงมากกว่าจึงอาจจะไม่มีความสุข หรือต้องการที่จะขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตมากนัก แต่หากกรรมการ ป.ป.จ. มีความสุข หรือมีความถนัดในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริต จะก่อให้เกิดผลดีกับการขับเคลื่อนงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด

ในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากกรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลที่มีความกว้างขวาง และเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือภายในพื้นที่

นอกจากนี้ผมคิดว่าการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ หากเป็นงานที่มีการวางแผนการดำเนินงานไว้ตามแผนการปฏิบัติราชการ จะเป็นงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ส่วนของกรรมการ ป.ป.จ. จึงจะมีบทบาทในฐานะที่เป็นตัวเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตภายในเขตพื้นที่ กรรมการ ป.ป.จ. จะสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เนื่องจากกรรมการ ป.ป.จ. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์จริงในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ส่วนมากเป็นข้าราชการที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่ ตามการขยายตัวของการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงมีประสบการณ์น้อย และการรับทราบข้อมูลของพื้นที่ก็จะน้อยกว่ากรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ กรรมการ ป.ป.จ. จะมีบารมีและได้รับการเกรงใจจากหน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัด

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและมีส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าไม่ควรที่จะมีการบัญญัติในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. มีความเห็นว่าจะมีการแต่งตั้งบุคคลให้ช่วยเหลืองานในลักษณะของที่ปรึกษา ก็อาจจะใช้รูปแบบที่มีการแต่งตั้งให้เป็น คณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ สำนักงาน ป.ป.ช. มีความต้องการความรู้ ความสามารถนั้นๆ เฉพาะด้านไป ทั้งนี้ ในความความคิดเห็นของ นายประจวบ สวัสดิ์ประสงค์ มีความเห็นว่าการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามาช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ช. มีลักษณะการดำเนินงานใน 2 รูปแบบ คือ

การจ้างแบบประจำ เป็นการจ้างให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือที่ปรึกษา เพื่อให้มีเวลาในการช่วยเหลืองานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอย่างเต็มที่ ในงานที่มีลักษณะเป็นเชิงวิชาการ หรือการบริหารจัดการโครงการ เป็นต้น

การจ้างแบบเฉพาะกิจ เป็นการจ้างให้บุคคลเข้ามาปฏิบัติงานเฉพาะด้านที่สำนักงาน ป.ป.ช. ต้องการคำปรึกษา เป็นรายครั้งไป เช่น การขับเคลื่อนงานกับเด็กและเยาวชน การขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ซึ่งงานในลักษณะดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและ

ประสบการณ์เฉพาะด้านนั้นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำหรับแนวคิดในเรื่องของการดึงเอาเครือข่ายภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในพื้นที่ ผมมีความเห็นว่าในปัจจุบันการขับเคลื่อนงานของภาคประชาชนในเชิงแนวความคิดเป็นสิ่งที่ดี แต่พื้นฐานของเครือข่ายของสำนักงาน ป.ป.ช. ยังไม่มีไม่ระบบเท่าที่ควร และยังไม่สามารถเป็นที่ประจักษ์เกี่ยวกับเรื่องจิตสาธารณะ การเสียสละ การทุ่มเทเพื่ออุดมการณ์ สำนักงาน ป.ป.ช. ยังไม่สามารถพัฒนาเครือข่ายได้ไปถึงจุดนั้น เนื่องจากเครือข่ายภาคประชาชนในปัจจุบันมีการสวทวมหลายใบ เป็นทั้งเครือข่ายของกระทรวงสาธารณสุข เครือข่ายของกรมการพัฒนาชุมชน จึงมีภาระที่ต้องทำหลายหน้าที่ แต่เครือข่ายที่มีพลังจะต้องเป็นเครือข่ายที่จำเป็นต้องมีความทุ่มเท เสียสละ และใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งเป็นงานที่มีความยากในการปฏิบัติงานของเครือข่าย และต้องมีหลักฐานที่ชัดเจน ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. จำเป็นที่จะต้องพัฒนาเครือข่ายให้มีความรู้ ความสามารถ และมีความเข้มแข็งในการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าการที่รัฐจะต้องลงทุนไปนั้น ไม่เกิดความคุ้มค่า เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. ส่วนมากจะไม่ทำงานเต็มเวลา เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ได้กำหนดให้กรรมการ ป.ป.จ. จะต้องมาลงชื่อในการปฏิบัติงานเหมือนกับเจ้าหน้าที่ ทำให้การทุ่มเทงาน การช่วยงานต่างๆ ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้เต็มเวลา และไม่สามารถทุ่มเทกับการปฏิบัติงานได้ ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ เวลาที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จัดโครงการ/กิจกรรม ด้านการป้องกันการทุจริต และเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จะเป็นบุคคลที่ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงขับเคลื่อนงานให้สามารถดำเนินการไปได้ แต่กรรมการ ป.ป.จ. จะทำหน้าที่ในการเข้าร่วมงาน เสมือนกับแขกผู้ใหญ่ที่เข้ามาในงานเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ในการวางแนวความคิด กระบวนการจัดงาน แต่หากจะถามว่าในปัจจุบันกรรมการ ป.ป.จ. บางท่านก็มีความทุ่มเท และจริงจังในการปฏิบัติงาน แต่มีส่วนน้อยมาก เมื่อเทียบกับกรรมการ ป.ป.จ. ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น จึงเมื่อถามถึงความคุ้มค่าจึงสามารถตอบได้เลยว่าการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่คุ้มค่ากับการที่รัฐจะต้องลงทุนค่าใช้จ่ายไปในงานดังกล่าว

ทั้งนี้ ผมมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ถึงแม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจและภารกิจงานครบทั้ง 3 ด้าน คือ การกิจตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ

และรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกิจด้านการป้องกันการทุจริต และภารกิจด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ก็ยังไม่มีคุณค่าในการปฏิบัติงาน เนื่องจาก

ภารกิจด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นงานที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างแน่นอน เนื่องจากลักษณะของงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นเรื่องที่มีระบบขั้นตอนการรับที่ชัดเจน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นเรื่องภายในของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ระเบียบที่เกี่ยวข้องไม่ได้เปิดให้กรรมการ ป.ป.จ. เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการรับเรื่องร้องเรียน หรือไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นดังกล่าว แต่กรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจที่จะรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน ดังนั้นจึงก่อให้เกิดความหวาดระแวงกันในการปฏิบัติงานระหว่างกรรมการ ป.ป.จ. กับ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงทำให้การปฏิบัติงานดังกล่าวไม่ได้ผลเท่าที่ควร สำหรับวิธีการแก้ไขปัญหาของสำนักงาน ป.ป.ช. สำหรับการดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต นั่นก็คือ การมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ลงไปดำเนินงานไต่สวนข้อเท็จจริง น่าจะเป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมและคุ้มค่ากับงบประมาณมากกว่าการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ภารกิจด้านการป้องกันการทุจริต เป็นงานที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. สามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด แต่ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญ คือ ความทุ่มเทในการทำงานของกรรมการ ป.ป.จ. ว่าจะมีขนาดไหน ซึ่งในปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการวางยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการ ด้านการป้องกันการทุจริต ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งกรรมการ ป.ป.จ. แทบที่จะไม่ได้มีบทบาทในการวางนโยบายดังกล่าวภายในพื้นที่ของตนเองได้เลย แต่หากปรับเปลี่ยนรูปแบบจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. มาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน ด้านการป้องกันการทุจริต ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะในแต่ละด้านจะสามารถให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้เหมาะสมกับการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ที่น่าจะมีความเหมาะสมและเกิดความคุ้มค่ามากกว่าการจัดให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ภารกิจด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นงานที่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นผู้ดำเนินงานเป็นหลักตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้แล้ว จึงทำให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ยังไม่เด่นชัดพอที่จะทำให้เกิดความคุ้มค่าของการที่รัฐจะลงทุน

นอกจากนี้การปฏิบัติงานของกรรมการ ป.ป.จ. ในบางครั้งมีความพยายามที่จะเข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันในการทำงานระหว่างกรรมการ ป.ป.จ. กับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีความพยายามที่จะอบรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้กับกรรมการ ป.ป.จ. แต่ในทางปฏิบัติแล้วกรรมการ ป.ป.จ. บางท่านก็ยังมี ความพยายามที่จะเข้าไปมีอำนาจและบทบาทนอกเหนือจากที่ได้กำหนดเอาไว้ จนทำให้เกิดปัญหาในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในเขตพื้นที่จังหวัด

6. การถอดเทปการสัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริลักษณ์ คอมันตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ สำนักงาน ป.ป.ช. และอดีตคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะของภาควิชาการ ที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ดิฉันมีความเห็นว่า สมาชิก่างรัฐธรรมนูญในขณะนั้นน่าที่จะมีแนวความคิดในเรื่องของการกระจายอำนาจ และการนำเอาบุคคลในจังหวัดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งความตั้งใจของผู้ร่างรัฐธรรมนูญก็คงจะมีความหวังดีอยากที่จะเห็นการแก้ไขปัญหาการทุจริตให้ลดน้อยลง และประชาชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในทางปฏิบัติแล้วการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ส่งผลให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดขึ้น ส่งผลให้เกิดการดึงเอาทรัพยากรของสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเดิมมีอยู่แค่เฉพาะในส่วนกลาง กระจายไปอยู่ในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ทำให้สำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลางขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และความรู้ความสามารถด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องกระจายบุคลากรออกไปในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรด้านการปราบปรามการทุจริต ส่งผลให้การดำเนินงานด้านคดีความของสำนักงาน ป.ป.ช. เกิดความล่าช้า และไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้ตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้การที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องดำเนินการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ยังเป็นการเพิ่มปริมาณงาน และภาระหน้าที่ ให้กับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. จนไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ ก่อให้เกิดความเสียหายในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศอีกด้วย

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ดิฉันมีความเห็นอย่างยิ่งว่าไม่ควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเลย เนื่องจากเป็นการเพิ่มปริมาณงานและก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อีกทั้งกระบวนการพิจารณาสรรหาบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่กรรมการ ป.ป.จ. ก็ยังมีปัญหาในขั้นตอนการสรรหา ทำให้เกิดความกังวล และมีแนวโน้มที่จะได้บุคคลที่เป็นผู้มีอิทธิพลภายในจังหวัดมาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ จะทำให้เกิดการเข้าไปแทรกแซงพยาน หลักฐาน และเกิดความไม่ปลอดภัยแก่ผู้ที่ร้องเรียนเข้ามาที่สำนักงาน ป.ป.ช. แต่ในกรณีของการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ทำการปฏิบัติงานภายในจังหวัดนั้น มีความเหมาะสม เนื่องจากกระบวนการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ชัดเจน มีการรักษาความลับ และระเบียบวินัยข้าราชการชัดเจน แต่กรรมการ ป.ป.จ. มาจาก

การสรรหา และเป็นผู้แทนของกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ จึงมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงในการรักษาความลับ และความจริงใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงไม่มีความคาดหวังกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสมและมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : ดิฉันขอยืนยันว่าไม่ควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากจะเป็นการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกับภารกิจงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. อีกทั้งการขับเคลื่อนงานโดยให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจคล้ายคลึงกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลางจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความคณะกรรมการ ป.ป.จ. มาช่วยเหลือในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ แต่ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริลักษณ์ คอมนันตร์ มีความเห็นว่าควรให้มีการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จะได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนในการเข้าไปร้องเรียน และเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือการขับเคลื่อนงานได้มากกว่าการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ.

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือ

ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ในความเห็นส่วนตัวดิฉันคิดว่า คสช. น่าจะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับข้อร้องเรียน และกระบวนการสรรหา รวมถึงการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการปราบปรามการทุจริต นั่นก็คือการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น ที่มีปัญหากรรมการ ป.ป.จ. เข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จึงทำให้มีการประกาศฉบับนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

สำหรับการให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีอำนาจเฉพาะด้านการป้องกันการทุจริต เพียงอย่างเดียว นั้น รองศาสตราจารย์ ดร.สิริลักษณ์ คอมันตร์ มีความเห็นชัดเจนว่า ควรที่จะยุบ หรือยกเลิกการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไปน่าจะเป็นผลดีมากกว่า เนื่องจากกระบวนการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริต เป็นภารกิจงานซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด สามารถที่จะปฏิบัติได้อยู่แล้ว โดยไม่จำเป็นต้องมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อลดความซ้ำซ้อน และสร้างให้เกิดแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดทั่วประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและมีส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ดิฉันเห็นไม่ควรให้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการเปิดโอกาสให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศได้แสดงให้เห็นผลลัพธ์อย่างชัดเจนแล้วว่าก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีก อีกทั้งในบางครั้งยังจะเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอีกด้วย สำหรับแนวทางขับเคลื่อนงานในพื้นที่เห็นควรให้มีการปฏิรูปสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ให้มีลักษณะที่แบ่งเป็นเขตพื้นที่อย่างชัดเจน และมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่ซึ่งรับผิดชอบจังหวัดนั้นๆ เป็นครั้งๆ ไป โดยอาจจะแบ่งเป็น 9 เขต เหมือนกับที่สำนักงาน ป.ป.ช. เคยได้มีการขยายจากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาคในช่วงปี พ.ศ. 2554 เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังลดต้นทุนที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องใช้จ่าย เกี่ยวกับค่าเช่าอาคารสถานที่ ค่าสาธารณูปโภค และอื่นๆ

สำหรับการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งในภารกิจด้านการปราบปรามการทุจริต การป้องกันการทุจริต และการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นงาน

ที่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด สามารถที่จะดำเนินการได้อยู่แล้ว โดยการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ หรือแนวทางการขับเคลื่อนงานจากสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลาง เพื่อให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้หากสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ต้องการองค์ความรู้ หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ก็สามารถที่จะขอการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่น่าจะทำให้เกิดผลในการปฏิบัติงานมากกว่าในดำเนินงานในปัจจุบัน

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ดิฉันมีความเห็นว่า ไม่คุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพราะการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่มีความชัดเจน และการขับเคลื่อนงานภายในจังหวัดส่วนมากเป็นภารกิจงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ก็รับนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนงานมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลาง ดังนั้นการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงไม่เกิดความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐศาสตร์ และทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลบุคคลเหล่านี้ด้วย

7. การถอดเทปการสัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สังคิต พิริยะรังสรรค์ คณบดีวิทยาลัย นวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าคนที่เสนออาจจะมีเจตนาที่เห็นสำนักงาน ป.ป.ช. มีการขยายงานลงไปในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลางไปยังจังหวัด

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมเห็นว่าการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีข้อดี คือ หากได้บุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ก็อาจจะช่วยให้การจัดการกับปัญหาการทุจริตมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น แต่คำถามสำคัญก็คือ โอกาสที่เราจะได้บุคคลที่ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเข้ามาอยู่ในองค์กรใหม่ คำตอบก็คือ มีอย่างแน่นอน เนื่องจากการเกิดโอกาสให้กว้างขึ้น ก็ส่งผลให้มีโอกาสได้ทั้งบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และไม่มี ความซื่อสัตย์สุจริต เข้ามาอยู่ในองค์กร

สำหรับความคุ้มค่าของการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะต้องมีการจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ทำให้เกิดการเสียกำลังคนที่จะเข้าไปช่วยทำงานเกี่ยวกับการทำสำนวนคดีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาสำคัญของสำนักงาน ป.ป.ช. ในปัจจุบัน คือการขาดประสิทธิภาพของระบบต่างๆ ในการบริหารจัดการองค์กร ทำให้เกิดงานที่ค้างค้ำอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งกรรมการ ป.ป.ช. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ต้องแบกรับภาระงานเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีการทุจริตเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นโอกาสที่สำนวนคดีของสำนักงาน ป.ป.ช. มีความชัดเจน โปร่งใส และได้รับการตรวจสอบเป็นไปได้อย่างยิ่งยั้ง ถ้ามองในแง่ดี อาจจะไม่ค่อยคุ้มค่ากับการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจจะต้องดึงเอาเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ให้เข้ามาในส่วนกลาง แต่หากมีความจำเป็นต้องมีหน่วยงานในพื้นที่ก็เห็นควรมีการคงไว้ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อเป็นหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียน การตรวจสอบ บัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตภายในจังหวัด

สิ่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ขาดที่สุดก็คือ ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อองค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต วิธีการแก้ไขปัญหานี้ที่จะใช้ได้ดีมากที่สุดก็คือการระดมทรัพยากรต่างๆ เข้ามาขับเคลื่อนงานที่ส่วนกลาง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาการทุจริต และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช.

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสมและมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : ในส่วนตัวของผมนั้น ผมไม่เห็นด้วยกับการที่มีมาให้อำนาจทั้งภารกิจด้านการป้องกันการทุจริต ด้านการปราบปรามการทุจริต และด้านการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไปยังคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดำเนินงานภายในพื้นที่ ทำให้โอกาสที่จะตรวจสอบการทำงานหรือการใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่กรรมการ ป.ป.จ. แต่ละท่านไม่ได้รับการตรวจสอบที่เข้มข้นเพียงพอ จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. เผชิญกับปัญหาที่รุงรังและยากต่อการแก้ไขปัญหา ดังนั้น วิธีการแก้ไขปัญหาที่สำคัญก็คือการดำเนินงานประสานงานที่ส่วนกลาง ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากหากการทำงานในส่วนกลางยังมีปัญหามากมายในการทำงาน การขยายงานลงไปในจังหวัดก็จะสร้างให้เกิดความปั่นป่วนและวุ่นวายในการปฏิบัติงาน ในที่สุดอาจจะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องลงไปตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จนทำให้เกิดความยุ่งยาก และไม่เชื่อมั่นต่อประชาชนที่มีต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ในความคิดของผม นั้น การที่มีประกาศของ คสช. ฉบับดังกล่าว น่าจะเกิดขึ้นจากความไม่มั่นใจ และน่าจะมีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดต่างๆ จึงทำให้ คสช. มีการประกาศเพื่อลดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เหลือเพียงเฉพาะภารกิจด้านการป้องกันการทุจริต เนื่องจากงานด้านการป้องกันการทุจริต เป็นงานในเชิงบวก ไม่ค่อยที่จะส่งผลกระทบ หรือความเสียหายให้กับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมากนัก แต่อำนาจที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานด้านการปราบปรามการทุจริต เป็นสิ่งที่มีความน่าวิตกกังวล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คสช. ไม่มั่นใจว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนกลางจะสามารถควบคุม และสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้มากนักน้อยเพียงไร

ผมมีความเห็นว่าหากจะให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. ปฏิบัติงานในภารกิจด้านการป้องกันการทุจริต เพียงอย่างเดียวไม่มีความคุ้มค่าในการลงทุน เนื่องจากการดำเนินงานดังกล่าวควรเป็นบทบาทของภาคประชาชน เพราะเมื่อหน่วยงานภาครัฐเข้าไปทำกิจกรรม/โครงการ ในพื้นที่มักที่จะไม่ได้รับความเชื่อถือจากคนในพื้นที่ การขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตที่ดีและคุ้มค่าที่สุดก็นำเงินงบประมาณไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมและขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง จะทำให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุ้มค่าต่อการลงทุนมากที่สุด และน่าเชื่อถือมากกว่า

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าไม่ควรที่จะมีการบัญญัติเรื่องของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ มีความทันสมัยมากเพียงพอ การติดต่อสื่อสารต่างๆ มีความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และรวดเร็วมากกว่าในอดีต ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่ เนื่องจากการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เป็นแนวความคิดที่โบราณ เพราะในอดีตการติดต่อสื่อสาร การเดินทาง การคมนาคม มันไม่สะดวก แต่ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร การเดินทาง การคมนาคม มีความสะดวกรวดเร็ว ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่อีกต่อไป

สำหรับวิธีการส่งเสริมงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ มีความเห็นว่า การส่งเสริมจิตสำนึกด้านการป้องกันการทุจริต เป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดและต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการขับเคลื่อนงานให้เกิดผล เนื่องจากหากจะเน้นแต่งงานด้านการปราบปรามการทุจริตเพียงอย่างเดียว ไม่อาจที่จะทำให้ปัญหาการทุจริตลดน้อยลงไปได้แน่นอน แต่หากเรามีการรณรงค์และกระตุ้นไม่ให้นักเข้าไปในวงจรการทุจริตได้มากเท่าไร ปัญหาการทุจริตก็จะลดน้อยลงเท่านั้น อีกทั้งจะสามารถควบคุมปัญหาการทุจริตในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่า แต่หากจะเน้นเรื่องเฉพาะของการปราบปรามการทุจริต เพียงอย่างเดียวก็จะยิ่งทำให้ปัญหาที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยหากจะเปรียบเทียบปัญหาการทุจริต ก็คล้ายกับปัญหายาเสพติด ที่มีคนที่พร้อมจะเสี่ยง เพราะต้นทุนมันต่ำ และโอกาสที่จะถูกจับได้มันน้อย จับได้แล้วกว่าจะฟ้องร้องเพื่อดำเนินคดีก็ใช้เวลานาน ทำให้คนเลือกที่จะเสี่ยงกับการกระทำการทุจริต ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการรณรงค์และกระตุ้นให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ไม่อยากที่จะเข้าไปสู่ตลาดของคนโกง หรือคนทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะต้องแสดงให้เห็นว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่มีความเสี่ยง ไม่คุ้มค่ากับการโดนจับหรือลงโทษ และกระบวนการพิจารณาลงโทษจะต้องมีความรวดเร็ว พร้อมทั้งมีประสิทธิภาพ จนทำให้คนไม่กล้าที่จะเสี่ยงต่อการทุจริต เช่น เมื่อสำนักงาน ป.ป.ช. รับเรื่องร้องเรียนมาแล้ว ต้องเร่งดำเนินการไต่สวนให้เสร็จสิ้นภายใน 180 วัน ก็จะทำให้คนที่มีความเสี่ยงจะเข้าไปสู่ตลาดการทุจริต เกิดความเกรงกลัว และเกิดความยับยั้งชั่งใจในการทุจริต แต่ในปัจจุบันกระบวนการพิจารณาไต่สวนของสำนักงาน ป.ป.ช. กว่าที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของอัยการ ใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 10 ปี เพราะฉะนั้นคนทั่วไปจึงคิดว่าคุ้มค่าต่อความเสี่ยง ดังนั้นหากกระบวนการทำงานของสำนักงาน ป.ป.ช. มีความรวดเร็วจะทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ลดน้อยลงอย่างแน่นอน

โดย กระบวนการภาคประชาสังคม จะเป็นตัวชี้ขาดที่สำคัญที่สุดในกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เนื่องจากเมื่อไหร่ที่คนมีจิตสำนึกเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต และรังเกียจคนที่ทุจริตคดโกง รวมถึงมีความพร้อมที่จะทำการลงโทษทางสังคมแก่คนที่ทุจริต และครอบครัวของเขาเหล่านั้น จะทำให้ต้นทุนการทุจริตแพงขึ้น คนก็จะไม่กล้าที่จะทุจริต เนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะถูกลงโทษทางสังคม ดังนั้นการใช้กฎหมายอย่างเดียวไม่มีทางที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตได้แน่นอน ถึงแม้ว่าจะมีการลงโทษถึงประหารชีวิต เพราะคนมีความเชื่อว่ายังมีช่องทางที่จะทุจริต แต่หากเราสามารถทำให้คนทั่วไปรู้สึกว่าการคบค้ากับคนที่ทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ จะทำให้การแก้ไขปัญหาการทุจริตสามารถที่จะดำเนินการไปได้ และสังคมจึงจะเริ่มมีความใสสะอาด

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่าการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ไม่มีความคุ้มค่าในการลงทุน ทั้งนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ควรที่จะลงทุนโดยเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของภาคประชาสังคมในพื้นที่จังหวัด เนื่องจากหากหน่วยงานของรัฐ

ลงไปจัดกิจกรรม/โครงการในพื้นที่มักจะดำเนินการตามระยะเวลาที่จำกัด และเมื่อจัดเสร็จสิ้นก็เลิกกิจกรรม/โครงการ แต่ภาคประชาสังคมอยู่ในพื้นที่ และยืนหยัดต่อสู้เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ของตนเอง โดยหากจะมองไปในงานด้านการรณรงค์ป้องกันการทุจริต ซึ่งเป็นงานที่มีความเสี่ยงน้อยกว่าการไปปราบปรามการทุจริต ภาคประชาสังคมจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานได้ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการขับเคลื่อนงานผ่านสถาบันการศึกษา องค์กรธุรกิจ และความซื่อสัตย์สุจริต จะต้องเริ่มต้นจากครอบครัว ชุมชนจะต้องมีความเข้มแข็งและมีความพร้อมที่จะใช้มาตรการต่างๆ เพื่อลดโทษบุคคลที่ทุจริต ทั้งนี้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นงานที่ภาคประชาสังคมมีความตื่นตัวและต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานอยู่แล้ว แต่สำนักงาน ป.ป.ช. และรัฐบาล จะต้องให้การสนับสนุนองค์ความรู้ และงบประมาณสำหรับการขับเคลื่อนงานในพื้นที่จังหวัด จะเป็นแนวทางการขับเคลื่อนงานให้ได้ผลดีที่สุด

8. การถอดเทปการสัมภาษณ์ นายสมหมาย ปาริจฉัตต์ รองประธานกรรมการ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความคิดเห็นว่าโดยหลักการเห็นว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ดี ควรจะมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้สำหรับแนวคิดการจัดตั้งให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นสิ่งที่ดี แต่พอมาถึงการปฏิบัติแล้วมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าโครงสร้างองค์กรของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นเพียงส่วนงานหนึ่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนภูมิภาค โดยนายสมหมาย ปาริจฉัตต์ มีแนวคิดเพิ่มเติมว่าถ้านอกจากการทำเป็นส่วนภูมิภาคแล้ว หากจะทดลองทำในรูปแบบผลผลิตให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการเข้ามาช่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะทำให้ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนในสังคมมีมากขึ้นหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญ ได้เลือกที่จะให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเป็นโครงสร้างในส่วนภูมิภาคของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัด สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดของการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. คือ การได้รับการยอมรับจากประชาชน และผู้มีอำนาจ เนื่องจากการบัญญัติให้มีคณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจจะส่งผลให้ไม่สามารถที่จะควบคุม และใช้อำนาจทั้งด้านการป้องกันการทุจริต การปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ไปในทางที่มีขอบ เนื่องจากห่างไกลจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่อยู่ส่วนกลาง ประเด็นสำคัญที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. คือการเพิ่มอำนาจในการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในพื้นที่ ให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น โดยดึงเอาภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะทำให้การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนมากยิ่งขึ้น รวมถึงการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ต่อสาธารณะ เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นต่อภาคประชาชน

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความคาดหวังอย่างยิ่งว่ากลไกของคณะกรรมการ ป.ป.จ. น่าที่จะเกิดประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค หากการปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เปิดเผยโปร่งใส และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในเจตนารมณ์ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในการแก้ไขปัญหาการทุจริต รวมถึงการสร้างเสริมทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต โดยจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดปัญหาการทุจริต แต่ปัญหาสำคัญของการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. คือ การยึดมั่นในระบบราชการ ภาพลักษณ์การปฏิบัติหน้าที่เดิมๆ ที่ทำให้เกิด

ปัญหาขึ้น หรือถูกมองว่าใช้อำนาจในทางมิชอบ เมื่อเกิดประเด็นนี้ขึ้นมาจึงทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสมและมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : ผมเห็นว่า อำนาจด้านการป้องกันการทุจริต การปราบปรามการทุจริต และการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน สามารถที่จะปฏิบัติงานได้จริงในพื้นที่ แต่สิ่งที่มีความสำคัญคือ การสร้างกลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องมีการประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ช. ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมจะต้องทำหน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อย่างเข้มข้น ตัวอย่างที่สำคัญคือ จะต้องให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. เปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อสาธารณะ ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดให้ดำเนินการแต่อย่างใด ดังนั้นสิ่งที่มีความสำคัญกับการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ การทำตัวเองให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อที่จะได้รับความเชื่อถือจากทุกภาคส่วนของสังคมในการปฏิบัติงานในพื้นที่

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึง

ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นในเรื่องนี้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.จ. ควรจะทำหน้าที่ด้านการป้องกันการทุจริตให้มีความเข้มข้น สอดคล้องกับที่สังคมได้ลงทุนกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ถึงแม้จะถูกลดบทบาท แต่ก็ควรจะต้องทำให้เข้มข้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมสุจริต และการตื่นตัวในการยึดมั่นในหลักการของความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมทั้งสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สำหรับการที่ คสช. ออกประกาศเพื่อลดบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ผมเห็นว่า เป็นผลจากการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในภาพรวมถูกวิพากษ์วิจารณ์จากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผลจากการวิพากษ์วิจารณ์ของสังคม ทำให้ถูกลดบทบาทของกลไกในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สิ่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องเร่งดำเนินการ คือ การสร้างการรับรู้ของสาธารณะ ของสังคม ทำให้เกิดการยอมรับ ว่าการเมืองคร่ำครึเหล่านี้มีความจำเป็น เพราะจะทำให้ประเทศไทยมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ รวมถึงสร้างค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ให้เข้มแข็งขึ้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและภาพลักษณ์จากองค์กรที่ดูคุ้นเคยเรื่องของการปราบปรามการทุจริต มาเป็นองค์กรที่เน้นในการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการดำรงตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและมีส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่า ไม่ควรให้มีการบัญญัติในเรื่องของการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเกิดความไม่เชื่อมั่น ไม่มั่นใจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ จนทำให้เกิดความกังวลว่าหากมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะสามารถเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือการขับเคลื่อนภารกิจงานได้จริงหรือไม่

สำหรับแนวคิดด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในพื้นที่จังหวัด ผมเห็นว่า ในปัจจุบัน ได้มีการพยายามที่จะบัญญัติในเรื่องของสภากาตราตรวจสอบ เพื่อให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ และองค์กรอิสระในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งองค์กรดังกล่าว จะต้องพยายามสร้างให้เกิดการยอมรับจากทุกภาคส่วนในสังคม

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ควรที่จะต้องออกแบบโครงสร้างให้ภาคประชาชน ได้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ โดยอาจจะแต่งตั้งในรูปแบบของคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน สำหรับให้คำปรึกษางานก็ได้ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการทำงาน และเกิดการยอมรับของทุกภาคส่วนในพื้นที่จังหวัด

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่า การมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. คุ้มค่าหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการวางนโยบายและทิศทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ว่าจะมีการพัฒนาทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ สามารถที่จะขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ตามเป้าหมายที่วางเอาไว้อย่างคุ้มค่า โดยความคุ้มค่าจะอยู่ที่ความสำเร็จและผลงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่สร้างสรรค์ขึ้นในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ดังนั้นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด ก็คือ การมุ่งมั่นทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างสรรค์และขับเคลื่อนงานให้ประสบผลสำเร็จจะเป็นสิ่งที่เป็นคำตอบได้ว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะคุ้มค่าหรือไม่มากกว่าการมุ่งเน้นแต่เรื่องของตัวเงิน เพราะผลของการปฏิบัติงานจะเป็นตัวสะท้อนถึงความคุ้มค่าได้ดีที่สุด

ในมุมมองของผมๆ มองว่า สื่อสาธารณะและภาคประชาชน ไม่ค่อยที่จะมีรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดต่างๆ มีน้อยมาก เพราะฉะนั้น การสร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัด ให้เกิดความชัดเจน และมีความหวังในการเห็นจังหวัดของตนเองมีความโปร่งใส เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญมากกว่าความพยายามไปสร้างให้เกิดความหวาดกลัว หรือเกรงกลัวอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องทำงานเชิงรุก สร้างความสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วนทางสังคม รวมถึงการใช้กลไกต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตร่วมกัน เป็นการผลักดันงานในแนวราบ หากการดำเนินงานสร้างเครือข่ายดังกล่าวมีความชัดเจน และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การลงทุนของรัฐดังกล่าวก็จะเกิดความคุ้มค่าอย่างแน่นอน

9. การถอดเทปการสัมภาษณ์ นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ผู้อำนวยการบริหารสถาบันอิศรา

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ในส่วนตัวของผมฉัน ผมไม่เห็นด้วยตั้งแต่ตอนต้นว่าควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่ เนื่องจากการทุจริตเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นส่วนใหญ่ โดยทั้งผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ดังนั้นเมื่อมีการจัดตั้งและเริ่มกระบวนการสรรหาคนในพื้นที่เข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. กลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในพื้นที่ที่มีความพยายามที่จะส่งตัวแทนหรือผู้แทนของตนเองเข้าไปเป็นกรรมการ ป.ป.จ. ดังนั้นจะเห็นว่าบุคคลที่เข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. จำนวนหนึ่งเป็นบุคคลที่มีประวัติ มีมลทิน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีอิทธิพลในพื้นที่

สำหรับกระบวนการสรรหา โดยเฉพาะของการกำหนดให้มีตัวแทนของสื่อมวลชนในพื้นที่เข้าไปเป็นกรรมการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. ก็ยังเป็นสิ่งที่ปัญหา เพราะสื่อมวลชนในต่างจังหวัดส่วนมากไม่ได้เป็นสื่อมวลชนมืออาชีพ แต่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ด้วย ซึ่งเมื่อเอาเข้าจริงแล้วสื่อมวลชนก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่รับประกันได้ว่ากระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.จ. จะมีความบริสุทธิ์ โปร่งใส และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้

ทั้งนี้ ประเด็นของการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อเป็นการกระจายอำนาจ และลดภาระของประชาชนในการเดินทางไปติดต่อราชการกับสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งหากเมื่อพิจารณาถึงผลที่ได้จากการร้องเรียน หรือประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการติดต่อราชการแล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ไม่มีความแตกต่างกันเลย และหากคิดถึงต้นทุน รวมถึงความคุ้มค่าของการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่ ก็มีการมีเพียงคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนกลาง และเมื่อเกิดเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับการทุจริต ก็ค่อยดำเนินการจัดส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง เข้าไปดำเนินการตรวจสอบ นำที่จะมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากกว่าการมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่ ซึ่งหากเมื่อพิจารณาข้อมูลแล้วก็ มีประเด็นที่น่าคิดว่า เมื่อมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดแล้ว ปริมาณข้อร้องเรียนของประชาชนที่มาจากจังหวัดต่างๆ เข้ามาที่ส่วนกลางน้อยลงหรือไม่ และประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการไต่สวนข้อเท็จจริง การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินหรือหนี้สิน รวมถึงการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ที่มีคุณภาพและรวดเร็วขึ้นหรือไม่ สำหรับประเด็นสำคัญคือความปลอดภัยและความเชื่อใจของประชาชน ที่มีต่อคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ นอกจากนี้ การมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่เป็นคนในพื้นที่ และการมีสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด จะก่อให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.จ. และเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดในพื้นที่กับข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงกลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ จนอาจจะทำส่งผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ได้

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความคาดหวังว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และการมีสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนงานด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค เป็นสิ่ง ที่มีความน่าวิตกกังวล เนื่องจากอาจจะถูกกลุ่มอิทธิพลการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในพื้นที่ แทรกแซง และครอบงำได้โดยง่าย รวมถึงอาจจะเป็นอันตรายต่อทั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. และ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ในการเข้าไปตรวจสอบข้อมูลของกลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่ม ผลประโยชน์ภายในจังหวัด สิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ คือ การทำให้กระบวนการได้ส่วน สอบสวนข้อเท็จจริงของสำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และที่สำคัญคือมีการติดตามผล รวมถึงรายงานผลการดำเนินการให้กับผู้ร้องเรียนได้รับทราบความคืบหน้าเป็นระยะ ไม่ปล่อยให้ผู้ ร้องเรียนรู้สึกว่าการร้องของตนเองไม่ได้รับความสนใจหรือไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา ซึ่งการดำเนินงาน ดังกล่าวจะต้องสร้างควบคู่ไปกับสร้างความมั่นใจให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการเข้ามาเป็นเครือข่าย หรือให้ข้อมูลกับคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือสำนักงาน ป.ป.จ. ด้วย เนื่องจากหากประชาชนไม่มีความ เชื่อมั่น หรือเชื่อใจ หรือรู้สึกไม่ปลอดภัยแล้วการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดจะไม่มีวันสำเร็จได้เลย

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้ คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วย การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและ ส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดย ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม การทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อ ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและ ความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสม และมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : ผมไม่เห็นด้วยกับการที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ของตนเองได้ ดังนั้นการกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่เหมือนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสร้างให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานต่อต้านการทุจริตอย่างมากมาย

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมว่า คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่ได้ได้รับความเชื่อมั่นหรือสร้างให้เกิดความเชื่อใจในการปฏิบัติงานได้จึงมีการเสนอให้ลดอำนาจตามคำสั่ง คสช. ซึ่งสำหรับการลดอำนาจดังกล่าวแทบจะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่เลย เนื่องจากเมื่อประชาชนไม่ไว้วางใจ และไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อยู่แล้ว

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะสามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและเป็นส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วนช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นส่วนตัวว่า ไม่ควรมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากจะเป็นการสร้างให้เกิดปัญหาการทุจริตในพื้นที่ โดยคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะกลายเป็นกลไกสำคัญที่นักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่จะพยายามเข้ามาหรือส่งตัวแทนเข้ามาแสวงหาประโยชน์จากการดำรงอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. สำหรับกระบวนการดำเนินงานควรที่จะเพิ่มบทบาทและกระตุ้น

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตด้วยตนเองจะเป็นหนทางที่ดีที่สุดกับการต่อสู้กับปัญหาการทุจริต

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่า การแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ เนื่องจากมีจำนวนมาก จึงส่งผลให้การตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการทุจริตไม่ทั่วถึง ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างระบบการตรวจสอบการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคคลที่กระทำการทุจริตเกิดความเกรงกลัว และไม่กล้าที่จะกระทำความผิด โดยการดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้หลักการทางจิตวิทยาและการประชาสัมพันธ์มาใช้ด้วย เพื่อให้สังคมได้รับรู้และตระหนักว่าการทุจริตทุกประเภททุกรูปแบบ จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหา และสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการแก้ไขปัญหาการทุจริต จะเป็นการแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด

10. การถอดเทปการสัมภาษณ์ นายมานะ นิมิตมงคล เลขาธิการองค์การต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่า ข้อเสนอในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในหลักการถือเป็นเรื่องที่ดี เนื่องจากเป็นการกระจายอำนาจ บทบาท และสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการต่อต้านการทุจริต เป็นเรื่องที่น่าจะให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อจะสร้างให้เกิดการแก้ไขปัญหาการทุจริต เนื่องจากปัญหาเรื่องการทุจริตมีมากขึ้น ตลอดเวลา สำนักงาน ป.ป.ช. มีความพยายามที่จะขยายกำลังไปในพื้นที่จังหวัดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมและแก้ไขปัญหาการทุจริตในท้องถิ่น

การเริ่มให้มี คณะกรรมการ ป.ป.จ. ถือเป็นส่วนหนึ่งของการเพิ่มบทบาทด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ เนื่องจากบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จะรับรู้หรือเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริตในพื้นที่ดีกว่าเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางที่มีการสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันโดยตลอด ทำให้ขาดความเข้าใจ และความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ตามที่คาดหวังเอาไว้ในกฎหมาย และตรงต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านมีความคาดหวัง และมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนด้านการช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับภูมิภาค

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคาดหวังว่า ในปัจจุบันภาครัฐได้มีความพยายามที่จะสร้างเครื่องมือหรือกลไกที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ แต่กลไกดังกล่าวบางครั้งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างให้เกิดปัญหาที่สลับซับซ้อนในพื้นที่ได้ เนื่องจาก คณะกรรมการ ป.ป.จ. อาจกลายเป็นเครื่องมือหนึ่งที่นักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นซึ่งมีปัญหการทุจริตจะใช้เป็นเครื่องมือในการปกปิดหรือขยายเครือข่ายการทุจริตของตนเอง จนส่งผลกระทบต่อในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร ดังนั้น การมีคณะกรรมการ ป.ป.จ. จึงอาจจะเป็นจุดอ่อนที่จะสร้างให้เกิดปัญหาการทุจริตในพื้นที่ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. จะต้องมีการคัดเลือกที่โปร่งใส เพื่อให้ได้บุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่ากรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต

โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวบรวมพยานหลักฐานเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน และหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย บทบาทและอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาในข้างต้น ที่มีความเหมาะสม และมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล : ผมว่า โดยหลักการดูดี แต่ในทางปฏิบัติการให้อำนาจดังกล่าวน่าจะก่อให้เกิดปัญหา เนื่องจาก การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดี มักจะมีครหาในทิวทัศน์ว่ามีการเรียกรับผลประโยชน์ หรือการวิ่งเพื่อให้ล้มคดีในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตได้ ดังนั้นการกระจายอำนาจด้านการปราบปรามการทุจริตไปยังพื้นที่ จะเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมืองที่ทุจริตส่งบุคคลเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.จ. เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง นอกจากนี้เนื่องจาก กรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลในพื้นที่จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีผู้ที่รู้จักมักคุ้นหรือเพื่อนจำนวนมาก ทำให้เกิดข้อกังวลหรือข้อวิตกว่าจะเกิดการช่วยเหลือหรือปกป้องพวกพ้องในเรื่องเกี่ยวกับข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ดังนั้นทางสำนักงาน ป.ป.ช. จึงต้องสร้างมาตรฐานจริยธรรมของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือมาตรการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. อย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้เกิดการบิดเบือนการใช้อำนาจของตนเอง ไปในทางเอื้อผลประโยชน์ต่อตนเองและพรรคพวก

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าหน้าที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีประกาศ ฉบับที่ 72/2557 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยให้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับได้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต โดยดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพิจารณาเสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ท่านคิดว่าทำไมคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีการออกประกาศดังกล่าว และการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศลดอำนาจและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. จะมีผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนเอง ได้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมคิดว่า ที่ผ่านมามีการสรรหาคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีปัญหาในเรื่องของความโปร่งใสในกระบวนการคัดเลือก และมีแนวโน้มว่าจะเข้าไปสร้างเครือข่ายหรือมีบทบาทในการช่วยเหลือพวกพ้องในการทุจริต อุปถัมภ์และปกป้องการโกง ดังนั้นจึงมีแนวคิดที่จะลดอำนาจและ

บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ลงเพื่อสกัดกั้นและยับยั้งไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว แต่เนื่องจาก คณะกรรมการ ป.ป.จ. เป็นบุคคลในพื้นที่ซึ่งมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในพื้นที่ จึงได้มอบหมายให้ปฏิบัติงานในด้านการป้องกันการทุจริต จึงน่าที่จะ มีความเหมาะสมกว่าที่จะไปมีอำนาจในการปราบปรามการทุจริต รวมถึงการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่

แต่ ผมคิดว่า คสช. ควรที่จะมีแนวทางหรือดำเนินการเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้ชัดเจน เนื่องจากจะต้องมีการคำนวณถึงความคุ้มค่าและทรัพยากรของรัฐ ด้วยว่าจะเกิดประโยชน์ต่อการป้องกันการทุจริตในพื้นที่หรือไม่อย่างไร รวมถึงสร้างให้ประชาชนได้ เข้าใจว่าคณะกรรมการ ป.ป.จ. มีบทบาทและอำนาจหน้าที่อย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานด้านการ ป้องกันการทุจริตตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ที่เหลืออยู่เกิดประโยชน์ต่อ การขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตในพื้นที่ได้ตามที่ คสช. ได้ตั้งเป้าประสงค์เอาไว้

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าควรมีการบัญญัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ หรือไม่ ทำไม่ถึงเป็นเช่นนั้น

1) หากควรมีการบัญญัติไว้ควรมีการกำหนดอำนาจและหน้าที่อย่างไร จึงจะ สามารถที่จะเป็นส่วนช่วยในดำเนินงานและมีส่วนช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

2) หากไม่ควรมีการบัญญัติไว้ควรที่จะมีกลไก หรือแนวทางอย่างไร ที่จะได้มีส่วน ช่วยในการดำเนินงานและช่วยขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ประสบ ความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูล : ผมมีความเห็นว่า ในปัจจุบัน การมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ได้ถูก มองข้ามไปแล้ว และไม่เห็นความสำคัญของการมีอยู่ของคณะกรรมการ ป.ป.จ. เนื่องจากในปัจจุบัน คณะกรรมการ ป.ป.จ. ไม่สามารถสร้างบรรทัดฐานและกลไกทางตรวจสอบการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนในสังคมไทย และการมีอยู่อาจจะก่อให้เกิด ปัญหาในการขับเคลื่อนงานด้านการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ที่ไม่ควรจะมี แต่หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ช. สามารถที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องของที่มาของคณะกรรมการ ป.ป.จ. รวมถึงมีมาตรฐานจริยธรรม และกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้มี ความชัดเจนก็น่าที่จะมีการบัญญัติในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.จ. ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากจะเป็น กลไกหนึ่งที่จะช่วยป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ต่างๆ

ผู้สัมภาษณ์ : ท่านคิดว่าการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.จ. ให้เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่ จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐจะต้องนำงบประมาณไปสนับสนุนการ ดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.จ. หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล : ผมเห็นว่า หากมีการวางระบบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดให้ดี มีการฝึกอบรมและพัฒนาให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดมีความรู้ความสามารถ และศักยภาพที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ได้ก็จะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ แต่ทั้งนี้จะต้องมีการหมุนเวียนสลับสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการสร้างอิทธิพลหรือเครือข่ายกับนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลที่เป็นคนโกงในพื้นที่

ทั้งนี้จะต้องมุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทางตรงของภาคประชาชน เช่น การจัดตั้งให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจ และตระหนักรู้ว่าปัญหาการทุจริตส่งผลเสียหายร้ายแรงอย่างไรกับสังคมและประเทศชาติ เพื่อสร้างให้ประชาชนเกิดเป็นเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริตภายในชุมชนหรือพื้นที่ของตนเอง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบว่าหากพบกับเรื่องการทุจริตจะมีช่องทางหรือกระบวนการร้องเรียนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง รวมถึงสร้างให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของการร้องเรียนก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่อย่างยั่งยืน และยังเป็นการลดการสร้างหรือขยายบทบาทของภาครัฐ โดยเพิ่มอำนาจให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว

แต่สำหรับกลไกที่เป็นทางการก็ยังคงจำเป็นที่จะต้องมียู่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือกลไกประกอบการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ข้อตกลงคุณธรรม ซึ่งเป็นการสร้างให้ประชาชนได้เข้ามาดูเห็นหรือเข้ามาตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งการสร้างกลไกในรูปแบบนี้จะอาศัยการออกกฎหมายเพื่อสร้างความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของทางภาครัฐ จะเป็นกลไกทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพงษ์พันธ์ โตสกุลไกร
วัน เดือน ปีเกิด	13 ตุลาคม 2529
สถานที่เกิด	เขตบางบอนน้อย กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2552
สถานที่ทำงาน	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรุงเทพฯ
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ

